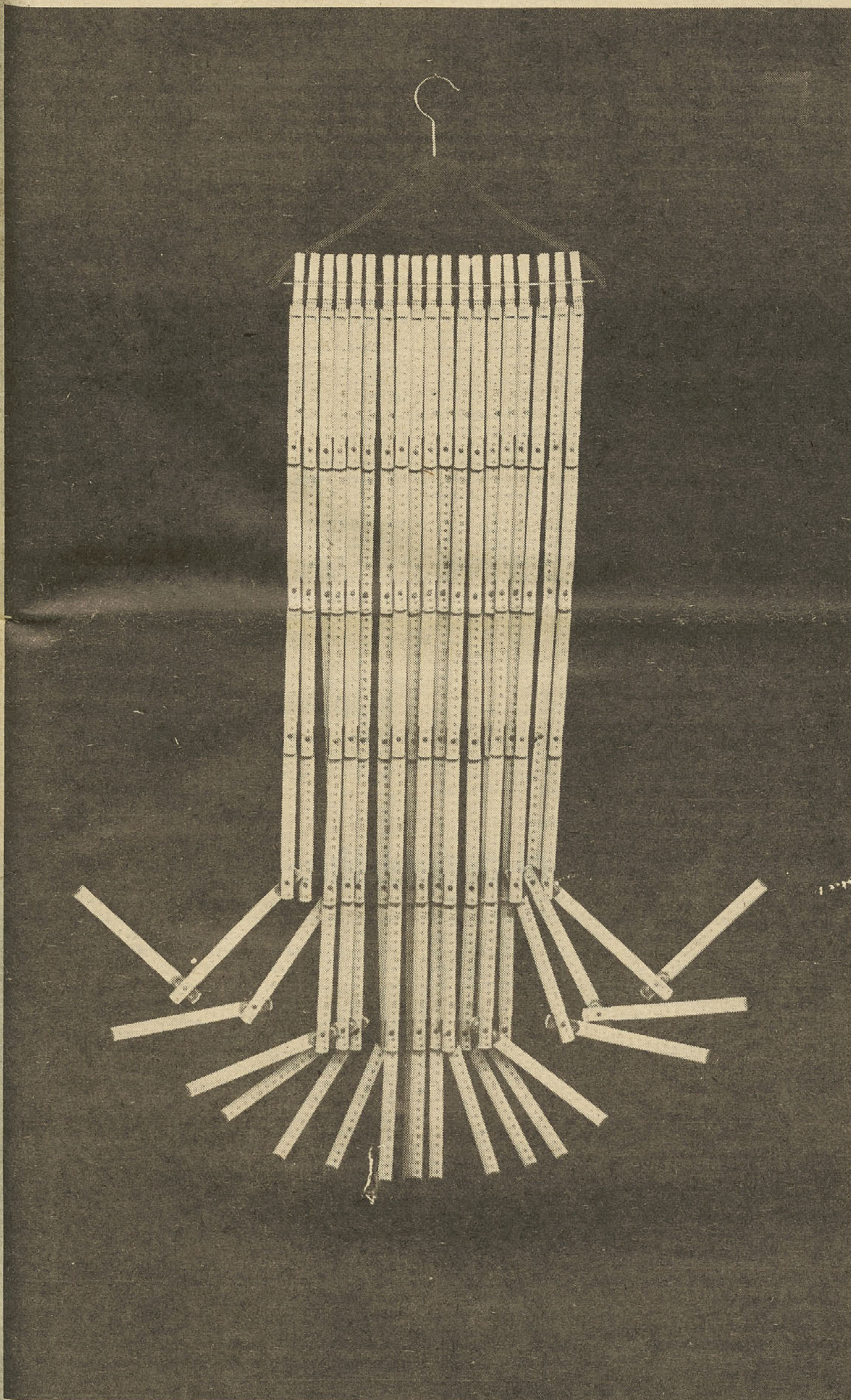

prosvetni delavec

List delavcev v vzgojnoizobraževalnih zavodih SR Slovenije

Ljubljana, 10. septembra 1976 — Številka 14

Veljko Troha

Pedagoško šolstvo na novih poteh

Slabosti našega vzgojnoizobraževalnega sistema, zlasti tistega na srednji stopnji, so se tako zelo nakopičile, da smo se ga odločili korenito spremeniti. Za nami je javna razprava o predlogu dokumenta »Preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje«, vendar njeni rezultati še niso tako ovrednoteni, da bi jih lahko strnili v ustrežno oceno.

Pri načrtovanju izobraževanja učiteljev in vzgojiteljev pa nismo čakali rezultatov javne razprave, temveč smo z njim že zakoračili v življenje.

Priprave na vsebinsko in organizacijsko preobrazbo pedagoškega šolstva so šle dlje od vseh drugih področij. Vemo, kaj želimo doseči s to preobrazbo, vemo tudi, kakšnega učitelja hočemo. Opredelili smo njegov splošni lik na temelju treh dominant, značilnih za njegovo osebnost: družbeno in moralno naj bo učitelj socialistično usmerjen in tako sposoben uresničevati družbeno vzgojne smote; biti mora strokovno ustvarjalna osebnost, ki s svojim temeljitim znanjem sprošča v mladih ljudeh željo po odkrivanju novega v naravi in družbi; pedagoško naj bo tako usposobljen, da s svojim delom in življenjem spodbuja ustvarjalnost mladih. To hočemo. Usmerjeno izobraževanje, ki ga načrtujemo in tudi že uveljavljamo, naj bi bistveno prispevalo k takemu oblikovanju učitelja.

Hotenja, zapisana v naših dokumentih, sicer usmerjajo akcijo, biti pa morajo trdno zasidrana v naši zavesti. Le tako bomo kos težavam, s katerimi se bomo srečevali pri uresničevanju idejnih izhodišč v praksi. Sicer se lahko zgodi, da se bodo le-ta izrodila, in od posodobljenega izobraževanja ne bo ostalo nič drugega kot novo, moderno ime.

Katere težave pomenijo že na tej stopnji veliko preizkušnjo sprejetih načel?

Rekli smo: usmerjeno izobraževanje pedagoških delavcev mora ustvarjati vsestransko usposobljenega učitelja. Imenovali smo ga vzgojitelj. Potrebujemo torej človeka, ki ga označujejo vse tri omenjene dominante. Praktične posledice takega prepričanja se najprej kažejo pri oblikovanju predmetnikov in učnih načrtov pa tudi pri uresničevanju le-teh v učnovzgojni praksi. Če se ljudje, ki naj bi uresničevali to načelo, ne bodo otresli predsodkov, ki ovirajo ustvarjalno sintezo s. rokovnega, pedagoškega in družbenega, tedaj obstaja resna nevarnost, da usmerjeno izobraževanje ne bo dalo takega učitelja, kakršnega smo si zamislili. Še vedno bo nekakšna lepljenka nepovezanih prizadevanj, ne pa osebnost, ki ustvarjalno združuje lastnosti strokovnjaka, pedagoga in družbenopolitičnega delavca. S tem ko smo si začrtali temeljni lik, torej še ni konec prizadevanj, da bi takega učitelja tudi dobili.

Pri preobrazbi pedagoškega šolstva; a nam ni šlo le za boljsega učitelja, temveč tudi za to, da bi imeli dovolj učiteljev. Morda je prav težnja, da bi jih imeli kmalu čim več, sprožila akcije, ki sedaj usmerjajo več mladih v pedagoške poklice, ne zagotavljajo pa, da bomo dobili resnično ustvarjalne prosvetne delavce. Kaj je tisto, kar poraja dvom v uspešnost nekaterih akcij na tem področju?

Zapisalimo, da temeljni usmerjeno izobraževanje med drugim tudi na »človekovih nagnjenjih, sposobnostih in interesih«. Če je to res, moramo najprej ugotoviti resnične interese, nagnjenja in sposobnosti za pedagoški poklic. Vendar pa razen družbenopolitične akcije, ki je prispevala, da se je vpisalo več mladih v pedagoške šole, nismo storili ničesar za ustrezen izbor prihodnjih učiteljev. S tem si ne zagotavljamo boljših pedagoških delavcev, poleg tega pa ne moremo biti prepričani niti v to, da jih bomo dobili več. Nekatere težnje ugotovitve kažejo, da se precej mladih, ki so sedaj v pedagoških šolah, ne namerava usposobiti za pedagoški poklic. K boljši kakovosti ne prispevajo niti letošnje razmere ob vpisu v srednje šole, saj smo odpirali oddelke pedagoških gimnazij predvsem zato, da bi spravili mladino pod streho, ne pa zato, da bi je čim več usmerili v pedagoške poklice. To kaže, da nismo dovolj premišljeno, dosledno in odločno vodili kadrovske politike, s katero naj bi uresničevali načelo o vsestransko usposobljenem učitelju. Zato se nam postavlja zahteva po bolj načrtnem, doslednem uresničevanju vsega tistega, kar smo zapisali v izhodiščih za preobrazbo srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje pedagoških delavcev.

Neposredna naloga, ki je pred nami, je tudi organizacija pedagoškega šolstva. Tu gre na eni strani za notranjo vsebinsko povezanost raznih šol II. faze usmerjenega izobraževanja, na drugi pa za odločen poseg v organizacijo mreže pedagoških šol. Načelo policentričnosti pedagoškega šolstva je treba uskladiti s potrebami, ki bi jih morali odsliskati bolj stvarno, pa tudi z možnostmi, ki jih imamo. Pedagoških šol ne ustanovljamo dovolj načrtno. Zadnji čas je, da zakoličimo ustrezno mrežo teh šol in ustvarimo možnosti za njihov razvoj, zagotovimo potreben denar in kadre. To moramo storiti, da ne bi zašli v novo krizo. V letošnjem šolskem letu bo mnogo mladih končalo prvo fazo usmerjenega izobraževanja pedagoških delavcev in se verjetno usmerilo v drugo fazo — na različne smeri pedagoškega usposabljanja. Kje bo organizirana druga faza? Ali bodo ustvarjeni drugi pogoji za življenje in delo mladih v centrih, kjer bomo imeli organizirane pedagoške šole? Kako bo z učitelji, ki naj bi uresničevali programe raznih smeri na tej stopnji?

Vse to zahteva določno in načrtno akcijo, ki pomeni dosledno uresničitev idejnih izhodišč pedagoškega šolstva.

Vse življenje merimo.

Ali znamo izmeriti potrebe naše družbe?

Hotenja in možnosti ni mogoče ugotavljati z metrom, lahko pa jih usklajujemo. Mlad človek — učenec vstopa v življenje skupaj z vrstniki v razredu. Potem se usmeri po svoje. Takrat najbolj potrebuje pomoč, strokovne nasvete in oporo.

Ali mu znamo pomagati? Smo izmerili možnosti za poklicno usmerjanje in usposabljanje mladih?

Naša družba uporablja različna merila: ena za potrebe, druga za hotenja. Vse prevečkrat pa je merilo denar.

Zato ostajajo lepe zamisli v resolucijah velikokrat neuresničene.

JA-MA

Ujci o našem vzgojnoizobraževalnem sistemu

Konec letošnjega maja je obiskala Jugoslavijo delegacija nacionalnega sindikata angleških učiteljev (NUT), ki jo je vodil predsednik organizacije A. F. Wilshire. Delegacija je bila gost Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije. Med devetdnevni bivanjem v naši državi so si gostje v Beogradu, na Reki in v Zagrebu ogledali več predšolskih ustanov, osnovnih in srednjih šol, zavodov za proučevanje šolskih vprašanj in pedagoško akademijo na Reki.

V teh ustanovah so se pogovarjali o raznih vidikih delovanja našega vzgojnoizobraževalnega sistema, še posebej pa so se zanimali za sistem samoupravljanja in razvoj samoupravnih odnosov v vzgoji in izobraževanju. V zveznem, republiškem in občinskem odboru sindikata so dobili temeljne informacije o delu samoupravnih interesnih skupnosti, o reformi vzgojnoizobraževalnega sistema ter o položaju in vlogi sindikata pri reševanju vprašanj s tega področja. Delegacija se je zanimala ne samo za vzgojo in izobraževanje, temveč tudi za delovanje celotnega samoupravnega sistema, za delegatsko načelo, načrtovanje

in še številna druga vprašanja naše družbe.

Pogovori so bili zelo razgibani, saj so bili člani delegacije nanje temeljito pripravljene. Zanimivo je, kaj so povedali ob koncu pogovorov: »To, kar smo videli in spoznali, nas je navdušilo — posebno kar zadeva gospodarski napredek in razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Samoupravna demokracija daje v praksi pozitivne rezultate. Vaši ljudje samostojno in odkrito prikazujejo uspehe in slabosti. Poseben vtis napravi entuziazem vaših ljudi. Jugoslovanska praksa odpira perspektive socializmu in se bistveno razlikuje od prakse v drugih socialističnih deželah.

stičnih deželah.

Resolucija o reformi vzgojnoizobraževalnega sistema vsebuje napredne in sveže zamisli, kakršnih nismo našli v podobnih dokumentih drugih dežel, toda vaš sedanji šolski sistem je konservativen, tradicionalen, precej okostenel in ne daje dovolj možnosti za ustvarjalnost in samoiniciativnost učiteljev in učencev. Zelo zaostaja — posebno če ga primerjamo z razvojem samoupravnih odnosov.

Oglejmo si nekaj pripomb članov angleške delegacije, ki zadevajo vzgojnoizobraževalni sistem. Vredni so razmišljanja, posebno zato, ker si pre malo prizadevamo, da bi jih uresničili:

— Razvita in dobro organizirana predšolska vzgoja je najboljša oblika odpravljanja socialnih razlik, ki se kažejo že pri otrocih. Biti mora del celotnega izobraževalnega sistema, otrokom pa naj ustvari približno enake možnosti za nadaljnjo življenjsko pot. Predšolska vzgoja ni zgolj igra in zabava, ampak razvija psihofizične lastnosti otroka, torej ima vzgojnoizobraževalno komponento.

PREŽIVELO PONAVALJANJE

— Ponaavljanje razredov v obvezni osnovni šoli je konservativno in se ne ujema s humanitarnimi načeli samoupravne socialistične družbe. Mnoge razvite kapitalistične dežele so ponaavljanje opustile. Če pravimo, da je šola »drugi dom« mlade osebnosti, če človeka pripravlja na življenje in če učitelji posebej pomagajo slabšim (dopolnilni pouk in svobodne dejavnosti) — od kod torej 5 do 10 % ponaavljalcev? Ali je pedagoško in sociološko upravičeno, da učenec ponavlja razred zaradi enega ali dveh predmetov, če pa je v drugih uspešen? Ali ponaavljalet vzgojno vpliva na sošolce v razredu, v katerem sta za leto ali dve mlajši generaciji? Ponaavljanje učencev v osnovni šoli torej ni mogoče prepričljivo utemeljiti.

— V vsaki šoli, posebno pa v osnovni, se učenec izobražuje in vzgaja kot celostna osebnost. Ta

proces poteka pri učnih predmetih in vsebinah, vzajemnem prepletanju in organskem povezovanju posameznih ved, pri svobodnih dejavnostih ter vsem delu in življenju šole. Razumljivo je, da vpliva na oblikovanje osebnosti tudi veliko drugih dejavnikov (družina, družba, literatura, sredstva javnega obveščanja, družbene in športne organizacije ipd.). V tem ni nič spornega. Vprašanje pa je, koliko pri pouku, pri razdrobljenih predmetih, ob vsebinah, ki velikokrat niso povezane, zagotavljamo celostno izobraževanje učencev. V sedanjih učnih načrtih in predmetnikih ni zagotovljena potrebna interdisciplinarnost, pa tudi ne organska in nevsieljiva povezanost dela in izobraževanja.

KAMEN SPOTIKE

— Poklicno izobraževanje po osnovni šoli je kamen, ob katerem se spotakne marsikatera reforma. Kakršnekoli so že rešitve in modeli, vsi skrivajo v sebi številna protislovja. Toda, če so zagotovljene temeljne postavke, je mogoče v organizirani družbi tudi to področje uspešno reformirati ter uskladiti s sodobnimi potrebami gospodarstva in družbe. Naštetimo nekaj — po našem mnenju izhodiščnih postavk. Že v prvi fazi usmerjenega (poklicnega izobraževanja) pa tudi v osnovni šoli je treba imeti dobro razvito in organizirano poklicno usmerjanje. Samo s tem in z nekaterimi drugimi dejavniki je mogoče usklajevati nagnjenja in želje učencev ter družbene zahteve gospodarstva in drugih dejavnosti. Učencem, ki končajo določeno stopnjo usmerjenega izobraževanja, je treba zagotoviti zaposlitev in nujne pogoje za življenje in delo. Vse šole in druge oblike izobraževanja po osnovni šoli morajo poskrbeti, da bo pouk nenehno in organizirano povezan z gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi, za katere izobražujejo kadre. Vse to zahteva vsestransko izobražene učitelje in nove profile učiteljev (organizatorje, tehnologe, načr-

tovalce ipd.). Vsakršno eksperimentiranje brez trdnih temeljnih izhodišč nas lahko veliko stane.

— Sedanje izobraževanje učiteljev že zdavnaj ne ustreza; je konservativno, neenotno in — kar zadeva prakso — siromašno. Učitelji se šolajo na več šolah in fakultetah, kjer si pridobijo bolj ali manj potrebno strokovno teoretično znanje. Zelo skromno pa je njihovo pedagoško-metodično in družbenopolitično znanje. Lahko bi rekli, da brez izkušnje

in prakse »neposredno vskočijo v proizvodnjo«. Če upoštevamo še neustrezen izbor kandidatov za učiteljski poklic — saj vedno nimamo družbeno ustaljenih meril — dobimo pravo podobo o tem, kdo vse pri nas postane učitelj in kako se to zrcali v praksi.

To so samo nekatere izmed pripomb, ki so jih povedali naši gosti. Mar nas ne spodbujajo k resnemu razmišljanju?

VASKO RAIČEVIĆ

POPRAVEK

Na željo osnovne šole JANKO KERSNIK LUKOVICA (občina Domžale) popravljamo tiskarsko napako v razpisu objavljenem v letošnji 13. št. Prosvetnega delavca.

Zadnja vrsta v razpisu se pravilno glasi:

Rok prijave do 17. julija 1976.

POPRAVEK

V razpisu osnovne šole STARI TRG OB KOLPI, objavljenem v letošnji 13. številki Prosvetnega delavca, popravljamo zadnji stavek: Šola nima stanovanj.

Pravilno: Šola ima stanovanja.

PREKLIC

Skupščina občine Ljubljana-Bežigrad, oddelek za družbeno službo, preklicuje razpis nezasedenih delovnih mest za osnovno šolo v Črtomirovi ulici v Ljubljani, ki je bil objavljen v 13. št. Prosvetnega delavca, letošnjega 2. julija.

PREKLIC

Začasni svet osnovne šole v izgradnji v Črtomirovi ulici Ljubljana, Matjaževa 4

preklicuje

razpis za prosto delovno mesto pomočnika ravnatelja. Razpis preklicujemo zato, ker je svet šole uknil navedeno delovno mesto.

KMETIJSKI ŠOLSKI CENTER CELJE, Ljubljanska cesta 97

razpisuje prosti delovni mesti:

— vzgojitelja — v domu v Medlogu — za nedoločen čas in — v domu v Šentjurju — za določen čas, od 1. oktobra 1976 do 30. aprila 1977.
1. oktobra 1976 do 30. aprila 1977.

Pogoj za obe delovni mesti je višja šolska izobrazba pedagoške smeri.

V Šentjurju je na voljo samsko stanovanje.

Kreditiranje gradnje osnovnošolskega prostora

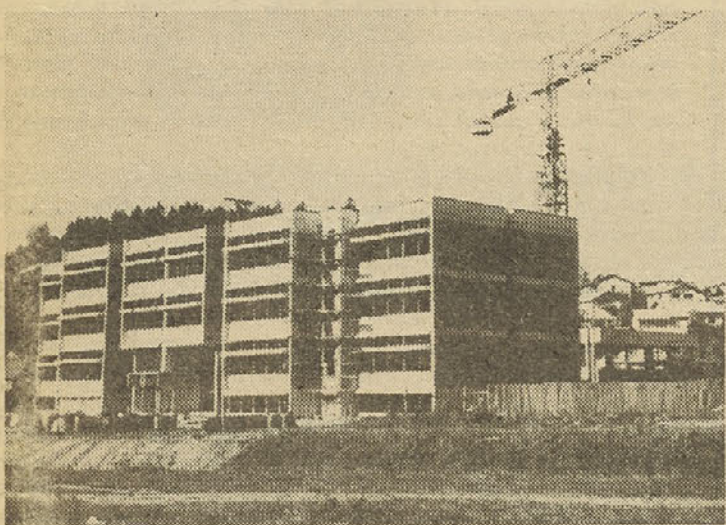
Izobraževalna skupnost Slovenije je spomladi razpisala natečaj za kreditiranje naložb v osnovnošolski prostor. Po zaključnem roku za priglasitev (letos poleti) so ugotovili 24 prošilcev; od teh jih 13 izpolnjuje kreditne pogoje. Sredstva bodo razdeljena mednje, in sicer iz različnih virov. Denar, namenjen izključno za naložbe v osnovnošolski prostor na manj razvitih območjih, bodo delili po naslednji prednostni listi: osnovna šola Mokronog, Rogatec, Beltinci, Šentjur, Luče in posebna osnovna šola Ormož.

Posojila pa bodo dajali tudi iz drugih virov. Iz vzajemnostnih sredstev, združenih v letu 1976, prejmejo posojila: osnovna šola

Prestranek, Cerklje, Konec, Rače — in vse že našete šole iz manj razvitih območij. Poleg teh izpolnjujejo pogoje za posojila tudi: osnovna šola Braslovce, Murska Sobota III. in Ribnica.

Če prištetimo še šole, ki jih gradimo s samopriskvkom, bomo ugotovili, da do prostorskih razmer, predvsem v osnovnih šolah, res nismo brezbržni.

Upajmo, da se bomo prej ali slej navadili vlagati več denarja tudi za to, da bo dovolj učiteljev in za njihovo čim boljše delo. Od učiteljev pričakujemo največ, kar je mogoče: da nam bodo vzgojili in izobrazili mladi rod. Ali smo jih za to opravilo pripravljene plačati po delu? N. M.

Tudi v Šaleški dolini je največji problem pomanjkanje šolskih prostorov, saj že grozi uvedba trizmenjskega pouka. Problem bo rešen šele tedaj, ko bosta dograjeni IV. osnovna šola v Velenju in V. osnovna šola v velenjskem novem zaselku Gorica. — (Besedilo in foto: Jože Miklavc)

prosvetni delavec

List izdajata republiški odbor Sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja SRS in izobraževalna skupnost SRS — Izhaja štirinajstrednevno med šolskim letom — Ureja uredniški odbor. Direktorica in glavna urednica Neža Maurer, odgovorna urednica Marjana Kunej, tehnična urednica Tea Dominko. Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6/1, telefon 315-585. Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1/1, telefon 22-284, poštni predal 355-VII.

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Letna naročnina: 50 din za posameznike, za šole in druge ustanove 80 din. Št. tek. računa 50100-101-16915.

Tiska ČZP Ljudska pravica. ISSN 0033-1643

Pro mnenju republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje je list „Prosvetni delavec“ prost temeljnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu).

Priloge na sejo CK ZK Hrvaške o vzgoji in izobraževanju

Neustrezen razvoj pedagoške teorije

Ob širših pripravah za sejo centralnega komiteja Zveze komunistov Hrvaške, na kateri bodo razpravljali o reformi vzgoje in izobraževanja, je izvršni komitej predsedstva CK ZKH organiziral zanimivo razpravo o aktualnih vprašanjih teorije vzgoje in izobraževanja. Poleg pedagogov teoretikov in znanih praktikov iz Hrvaške so se razprave udeležili tudi pedagoški delavci iz Beograda.

Na tem sestanku je bilo slišati zanimiva mnenja o problemih dosedanjega in nadaljnega razvoja pedagoške teorije pri nas ter ostre kritike na račun šole in vzgojnoizobraževalnega sistema. Udeleženci so opozarjali, da se je treba bolj organizirano, premišljeno in odločno zavzemati za razvoj pedagoške teorije kot znanosti; ta bo namreč odgovorila na vprašanja, ki nastajajo pri graditvi naše samoupravne socialistične družbe. Slišali smo tudi podatke o kadrovski strukturi v pedagoški znanosti; ugotovljeno je, da imamo pre malo kadrov. Od leta 1945 pa do sedaj si je na Hrvaškem pridobilo doktorat pedagoških znanosti 24 kandidatov (21 moških in 3 ženske); 5 od teh jih je zunaj Hrvaške, 11 pa upokojenih. Jasno je, da ima pedagoška znanost malo kadrov, in to v obdobju, ko šolstvo doživlja zelo intenziven in viharen razvoj na vseh ravneh. Zanimiv je podatek, da je v zadnjih desetih letih na Hrvaškem doktoriralo samo 5 kandidatov, eden od teh pa je zunaj Hrvaške. Tudi starostna struktura doktorjev pedagoških

znanosti ni ugodna. Doktorat dosežejo poprečno v 42. letu starosti, znanstveni delavci z doktorskim nazivom pa imajo poprečno 57 let.

Podobno je tudi v magistri pedagoških znanosti. Zato je Nikola Šoljan zatrjeval, »da je število znanstvenih delavcev z doktoratom in magisterijem odločno premajhno, da se formalne znanstvene kvalifikacije pridobivajo v pozni starosti, sedanji znanstveni kader pa že kaže občutne tendence staranja.«

Dr. Nikola Potkonjak se je posebej zaustavil ob pozitivnih prizadevanjih v naši pedagoški teoriji. Dejal je, »da se pri proučevanju ne moremo zadrževati samo pri tem, kar je empirično dano in pozitivno, ampak da moramo posvetiti pozornost tudi tistem, kar je potencialno dano, kar je možno, saj je prav to odlika ljudske in družbene zavestne dejavnosti pa tudi vzgoje. Ne smemo namreč pozabljati, da je obstoječe v procesu vzgoje hkrati tudi prehodno, izginjajoče in da je mnogo bolj pomembno opazovati to, kar nastaja, prihaja, novo, tj. samoupravno, social-

istično.«

Očitki dr. Stipe Šuvara, republiškega sekretarja za prosveto, kulturo in telesno kulturo Hrvaške, so bili namenjeni avtoritativni šoli in pedagogiki. Šuvar meni, da šola preveč obremenjuje učenca, preveč se zapira med zidove, ker je je strah drugih vzgojnih vplivov; le-ti se velikokrat razlikujejo od njenih učinkov, nima pa moči, da bi jih premagala.

Po mnenju dr. Šuvara avtoritativna pedagogika v teoriji in praksi vztrajno podpira težnje, da je učitelj manj ali bolj nedotakljiv, da je ustvarjalec vzgoje in izobraževanja, manj pa tisti, ki se vzgaja in izobražuje. Dr. Šuvar je govoril tudi o sumljivih vrednostih nekaterih pretiranih tekmovalnih, boja za odličnjake za vsako ceno; o tem, kako sodelujejo šola in starši, kar zadeva »dresiranje« otrok iz prestižnih razlogov, o vzgoji tako imenovanih »naj — haj« otrok, ki jih starši preveč obremenjujejo z raznimi dejavnostmi. Korenine takih pojavov vidi Šuvar v stari meščanski družbi, v tehnokratskih pojmovanjih in pojavu malomeščanske socialistične jare gospode.

Razprava je pokazala, da imajo pedagogi o posameznih problemih različna mišljenja. To je razumljivo, čutiti pa je pomanjkanje stvarnih, analitičnih in znanstvenih ocen o dosedanjih

dosežkih naše teorije in prakse. Posledica tega so pogosto pavšalne in negativne ocene sedanjega vzgojnoizobraževalnega sistema.

Ivica Račan, član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKH, je ob koncu razprave poudaril, da je smoter dosežen: začel se je javni dialog, ki ga je treba nadaljevati na vseh ravneh in mobilizirati vse, ki lahko pomagajo osvetliti posamezne probleme, jih kritično razčleniti in poiskati najboljše poti socialistične preobrazbe vzgoje in izobraževanja na temelju novih ustav in dokumentov Zveze komunistov Jugoslavije.

Glede na to je bila razprava uspešna kot način aktualizacije problemov razvoja pedagoške teorije na Hrvaškem in kot oblika priprave na sejo vodstva Zveze komunistov Hrvaške.

Razumljivo je, da je o tem, kar je bilo povedano, sedaj treba razpravljati: v partijskih organizacijah pedagoških kateder, v znanstvenih in strokovnih ustanovah, pedagoških in drugih časnih ter sredstvih množičnega obveščanja. Le tako bo pri pripravah na sejo CK ZK Hrvaške sodeloval širok krog delavcev vzgoje in izobraževanja, ne pa samo tisti maloštevilni, ki sicer po svoje vedrijo in oblačijo v pedagogiki.

DJORDJE DJURIĆ

Po seminarju za jugoslovanske učitelje v tujini

Vedno bolj kakovostno

Pred dobrim mesecem je v Pionirsko mesto v Beogradu prišlo iz vseh krajev Evrope več kot 200 učiteljev, ki poučujejo otroke naših delavcev v tujini. Udeležili so se petega seminarja, ki sta ga zanje organizirala zvezni zavod za mednarodno znanstveno, prosvetno-kulturno in tehnično sodelovanje ter medrepubliško-pokrajinska komisija za dopolnilno šolanje otrok jugoslovanskih državljanov, ki sočasno zaposleni v tujini. Namen seminarja je bil seznaniti učitelje z najbolj aktualnimi dogajanjimi v naši državi in zunaj nje, z različnimi reformnimi spremembami v našem šolstvu pa tudi v šolanju malih Jugoslovancev v tujini.

Temeljita razprava je osvetlila najpomembnejše zadeve, v njej pa so sodelovali: Risto Džunov, podpredsednik zvezne konference SZDL Jugoslavije, Vladimir Stevanović, republiški sekretar za izobraževanje in znanost SR Srbije, Dobrosav Ilić, predsednik medrepubliško-pokrajinske komisije, Vinko Zidarić, šef oddelka za dopolnilno šolanje zveznega zavoda za mednarodno znanstveno, prosvetno-kulturno in tehnično sodelovanje ter mnogi drugi vidni predstavniki republiških in pokrajinskih družbenopolitičnih in izobraževalnih organov.

Največ časa je bilo posvečeno

tretji temi: razmeram in problematiki dopolnilnega šolanja. Veliko so govorili o organizaciji in strokovnih podrobnostih v vodenju učnih ur, o vključevanju učencev v dopolnilni pouk ter tesnem sodelovanju s starši in jugoslovanskimi klubi v tujini.

Številni podatki iz referatov in razprav so potrdili, da je dopolnilni pouk za otroke Jugoslovancev vedno bolj organiziran. Pred šestimi leti na tem področju še ni bilo storjeno skoraj nič, danes pa več kot 22.000 osnovnošolcev obiskuje pouk v materinskih inštitucijah.

Žal pa je še vedno več otrok, ki sploh niso deležni tovrstnega

pouka. Računajo, da je takih približno 30.000. V to število tudi niso všteti predšolski otroci, ki jih je zelo veliko, pedagoško organizacijo te stopnje pa šele načrtujejo. Na seminarju smo slišali, zakaj razmere ne morejo biti boljše. Vzrok je predvsem oddaljenost otrok od središč, kjer so šole, včasih pa tudi dvomi staršev v strokovno učinkovitost teh šol.

Najnovejši podatki povedo, da poučuje jugoslovanske otroke 523 naših učiteljev. V mnogih mestih bi jih potrebovali še več, kot pa jih imajo sedaj. Znano je tudi, da so pri dopolnilnem pouku upošteevane pravice materinega jezika vsake jugoslovanske narodnosti. Tako na primer poučujejo zunaj meja naše države otroke albanske narodnosti štirje učitelji s Kosova, in sicer trije v Nemčiji, eden pa v Belgiji. Makedonskih učiteljev je deset, toda v Franciji je samo eden. Slovencev je veliko več, a še vedno ne dovolj. Podobno je tudi z madžarsko in romunsko narodnostjo.

Na tem sestanku so znova poudarili, kako težavno je delo prosvetnih delavcev zunaj meja naše domovine. Naša država si zelo prizadeva, da bi se njihove razmere izboljšale. Letos so za osebne dohodke učiteljev izločili iz zveznega proračuna v devizah 18 milijonov dinarjev. Republike in pokrajine dajejo okrog 4 milijone za učbenike in učila. Pričakujejo, da bo prihodnje leto ta vsota še večja. Dopolnilni pouk bo organiziran tudi v deželah v razvoju, kjer delajo naši državljani pa tudi v prekomorskih deželah.

IZGUBLJENA LETA?

Vemo, da učitelji še vedno ne dobivajo tolikšne pomoči, kolikršno bi potrebovali. K temu precej prispevajo tudi tuje dežele, v katerih poučujejo, saj z različnimi omejitvami onemogočajo razvoj in bogatitev dopolnilnega pouka. Temu se pridružuje še pomanjkanje enotnih učbenikov, preobširni učni načrti, pomanjkanje šolskega berila in najnujnejšega učnega gradiva, kot so dnevnik in enotna spričevala. Kljub izrednemu prizadevanju učiteljev, da bi čim bolj opravili svojo težko nalogo, se prav tem entuziazmom dogaja, da jim ob vrnitvi v domovino nočejo priznati strokovnega staža za čas, ko so poučevali dopolnilni pouk. Čas, ki ga preživijo v tujini, je torej zanje izgubljen. Mnogi od njih niso niti socialno zavarovani itn.

In česa si najbolj želijo? Enotnih učbenikov za vse jugoslovanske učence in tega, da bi bili učni načrti in predmetniki prilagojeni razmeram, v katerih delajo. Te zahteve udeležencev seminarja so bile najbolj poudarjene in namenjene vsem našim izobraževalnim središčem.

Zapisali so jih tudi med sklepe tega uspešnega petdnevnega posvetovanja. So prav tako pomembni kot sklep, da je treba sprejeti družbeni dogovor o vzgoji in izobraževanju, ki naj bi uredil vprašanja o organizaciji učne dejavnosti zunaj meja naše države, in rešil marsikaj, kar ovira našega učitelja v tujini pri njegovem delu.

MARINA KOSTIĆ

Branko Gajst, osn. šola Majšperk

V ZNAMENJU OF

Vsako leto pred koncem šolskega leta pionirji slovesno sklenejo svoj pohod: letos se je začel 25. aprila v Brestanici in končal 19. junija v vasi Fara. Na svoji poti je zajel množico pionirjev in odraslih ter jih nevsiljivo povezoval z našim osvobodilnim bojem.

Končni zbor pionirjev je bil doslej navadno posvečen praznikom partizanskih enot — letos pa je potekel v znamenju Osvobodilne fronte. Pionirski odredi so nosili imena okrožnih odborov Osvobodilne fronte. To je bil svojevrsten in živ način seznanjanja mladih rodov s pomembnostjo Osvobodilne fronte.

Prireditvev je bila v vasi Fara: v tem kraju je bil že leta 1942 sprejet odlok o formiranju osvoboje-

nega ozemlja. V bližini — v Kočevski Reki je bil med vojno kongres ZMS; nad Osilnico pa sta padla dva pionirja — tam urejajo spomenik.

Kot je Osvobodilna fronta združevala vse vedne Slovence — tako so se na tem zboru srečali pionirji iz večine slovenskih občin. Poseben pomen za gojitev bratstva in enotnosti med našimi narodi pa imajo srečanja s pionirji iz drugih naših republik in pokrajin, ki so tudi poslane svoje delegacije na zbor. Prijateljstva, sklenjena v mladih letih, so trden temelj našim vzgojnimi prizadevanjem.

Zbralo se je nad 6.000 pionirjev in odraslih. Pokrovitelji zbora so bile občine: Kočevje, Ribnica, Delnice, N. M.

Ciklus televizijskih oddaj Socialistično samoupravljanje

Pogovori o obravnavanih temah

Že ta teden si bomo lahko rekli ljubljanske televizije ogledali prvo izmed enajstih oddaj iz cikla, ki so ga pod skupnim naslovom Socialistično samoupravljanje pripravile televizije: Zagreb, Sarajevo, Skopje, Beograd, Novi Sad in Titograd. Oddaje so pripravila uredništva izobraževalnega programa v posameznih televizijskih hišah. Na sporedu ljubljanske televizije bodo vsak petek od 18.45 do 19.15. Prav zaradi tega si jih bodo lahko ogledali tudi mladi gledalci. Na te oddaje še posebej opozarjamo učitelje predmeta samoupravljanje s temeljni markizma. Pouk bi namreč lahko popostril s pogovorom o oddaji, ki je bila tisti teden na sporedu. Nekateri morda celo lahko organizirajo skupno gledanje oddaj.

Tematika, ki jo obravnavajo televizijske oddaje iz cikla Socialistično samoupravljanje, ni takšna, da bi pritegnila vse ali mnoge televizijske gledalce. Ker pa je, po drugi strani, za vse nas, ki smo samoupravljalci, izrednega izobraževalnega in vzgojnega pomena, je prav, da oddaje spremljamo. Uredništvo izobraževalnih oddaj ljubljanske televizije bo zato na posamezne oddaje posebej opozarjalo (poleg opozoril v rednih napovednih televizijskih sporedov na radiu, televiziji in v časnikih) v listih Komunist in Prosvetni delavec.

Tokrat si oglejmo na kratko, katere oddaje se bodo zvrstile v naslednjih nekaj tednih. Prva oddaja ima naslov Razredni in socialistični značaj samoupravljanja. Sodelavci televizije Skopje so v njej spregovorili predvsem o družbenoekonomski in družbenopolitični vsebini samoupravljanja. Tema je precej splošna oziroma teoretična, zato

terja od gledalcev posebno pozornost in, za mlade gledalce oziroma učence srednjih šol pogovor in razmišljanje o njej. Druga oddaja Temeljna organizacija združenega dela je posneta bolj razgibano. Sodelavci zagrebske televizije so z njo prikazali značilnosti in pomen nove ustavne organizacije delavcev v združenem delu. Tudi oddaja Krajevna skupnost, ki so jo posneli sodelavci televizije Beograd, prikazuje na razgiban in zanimiv način vsebino dela neke krajevene skupnosti. Že naslov Otroci, naša prijetna skrb, pove, da bo v naslednji oddaji govor o samoupravni interesni skupnosti in njenem pomenu za določeno družbeno-okolje (v tem primeru kruševsko). Oddaja Delegatski sistem je slovenska, posneta je bila v Mariboru. Tudi oddaja Skupščinski sistem so pripravili sodelavci televizije Ljubljana. Iz mladega novosadskega televizijskega studia prihajata barvni oddaji, v katerih opisujejo sodelavci dve, zanje značilni temi — značilnosti socialistične avtonomne pokrajine in kako je pri njih zaživela enakopravnost narodov in narodnosti. Titograjski televizijski studio je pripravil oddajo družbenopolitičnih organizacij. Zanimivi sta še oddaji sarajevske televizijske hiše Socialistična republika v SFRJ in Narodna obramba.

To so oddaje, ki jih bo ljubljanske televizija predvajala iz cikla Socialistično samoupravljanje v naslednjih nekaj tednih. O njih bomo pisali še podrobneje, vendar že zdaj prosimo učitelje in dijake, da nam o njih pišejo (Prosvetnemu delavcu ali neposredno TV Ljubljana, izobraževalna redakcija).

SONJA TRAMŠEK

Razstava risb in ročnih izdelkov

V počastitev rojstnega dne predsednika Tita in dneva mladosti so v piranski galeriji slovesno odprli razstavo risb in ročnih izdelkov učencev posebne osnovne šole „Elvira Vatovec“ iz Strunjana. Slovesnosti so se udeležili predsednik občine Piran tov. Bažec, predstavniki družbenopolitičnih in kulturnih organizacij ter ravnatelj šol in pedagoški delavci.

Razstavljeni so izdelki in risbe učencev od I. do VIII. razreda, tako da je viden postopen razvoj in širjenje duševnega obzora učencev. Risbe so nastale ob opazovanju okolja in lastnega doživljanja. Izredno lepo učinkujejo v harmoničnih barvah izdelani gobelini, bodisi kot namizni prt in prtici ali slike, ki so še posebno privlačne. Predstavljeni pa so tudi izdelki, narejeni z drugimi vbodi, s kvačkanjem, dela iz slame in lepljenke. Razstavo najbolj poživijo predmeti iz lesa, bakra, železa, usnja, mavca in plastike, izdelani v različnih tehnikah. Tu so svečniki, stojala, orodje, okvirji, reliefi slike, luči, senčniki, popelniki, stojala

za knjige itd. Poleg risb je razstavljenih več kot 150 eksponatov.

Vsi ti predmeti, natančno izdelani, kažejo zavzetost in pridnost učencev, govore pa tudi o veliki prizadevnosti, in o pravilni smeri pouka ter dobrih metodah učiteljev in strokovnjakov, ki opravljajo to svoje plemenito poslanstvo: usposabljujejo in pripravljajo učence za poznejše poklice.

V Piranu so učenci posebne osnovne šole letos prvič razstavljali svoje izdelke, imeli pa so že veliko samostojnih razstav, tako ob koncu šolskega leta, ob spominskih dnevih in v portoroškem Avditoriju. Likovna dela pošiljajo v revijo „Naš zbornik“, lani pa so sodelovali tudi na mednarodni razstavi duševno prizadetih v Londonu in bili nagrajeni.

Vsaka razstava, nagrada, pohvala ali priznanje pomeni tem otrokom veliko več kot njihovim vrstnikom na rednih šolah. Osrečuje jih in spodbuja k nadaljnjemu delu in samostojnosti.

ODLOMKI IZ PEDAGOGIČNIH POGOVOROV

Kakov posel pa ima odgojitelj? On mora narediti iz človeka človeka, ki se ni v pravem pomenu človek. On ga mora storiti sposobnega gibati se v človeški družbi, in da ji je koristen ud. Kako malo pa jih je koristnih. Ne motim se, ako rečem, da so človeški družbi koristni le odgojitelji. Oni skerbe, da se naredi ji zopet kaj koristnih udov. Če se jih pa ne, pa zopet niso krivi. Druge okoliščine so jih izpridile. Saj tudi zidar ni kriv, če kdo ponoči podre zid, ki ga je on postavil; ali malar tudi ne, če mu je kdo zmazal ali raztergal sliko, ki jo je napravil on. Vendar tega nočejo umeti nekteri. Če se kak solarček kaj zvanaj šole pregreši; kdo je kriv? Učitelj, kdo pa drugi. Koliko je na tem resnice, to pustimo premišljevat čestitim bralcem...

Učiteljski tovariš 1877 str. 355

Pedagog je bil pri Gerkih tisti, ki je dečke okrog vodil. Pedagogi so bili od nekdanj moški, če tudi, le služnji. Ženski spol so odgojevale ženske, ali niso ga vodile okrog, ampak priderževale doma, kar je bilo čisto pametno. Ženska enkrat ni za družega, kot za dom, da ga v redu ima. Ona mora biti gospodinja, če se tudi možu ne more reči, da je gospodar. Ali v novjšem času so prišle ženskam strašne muhe v glavo. Začele so študirati za doktorje, profesorje in za Bog ve kaj še. Čudne muhe! Pa pustimo jim veselje, da ne bodo mislile, da smo jim nevoščljivi. Čez dvajset let bodo tako sli vsi ti ženski profesorji in dohtarji v penziji, če ne še prej...

Učiteljski tovariš 1877 str. 355

Kako kričanje je pač za šolstvo; ali kedar se pride do tega, mu kaj pomagati, takrat pa vse obmolke. Jaz menim, da bi se šolstvo moralo bolj

ceniti; ali vendar se ravna tako mačehovsko z njim. Le denar ta gre tako težko ljudem iz roke, raje ga dajo za Bog ve kaj, le za to koristno napravo ne. Dokler bo učitelj imel toliko plače, kot navaden pisar ali berič, ni upati zboljšanja. Čemu bi se pa tudi trudil učitelj? Več mu tako ne dado, manj pa tudi dobiti ne more. Kako pa bo imel učitelj veselje do poduka in do svojega nadaljnega izobraževanja, ako vidi, da si vsak berič lahko več prisluži, akoravno se mu ni treba nič učiti. Jaz bi vam lnapisal izkušnje iz svojega učiteljevanja, posebno od začetka... Mislim sem si večkrat: moji predstojniki, ki mi ukaze dajoje, jedo pečenko, pijo kavo, kade lepo dišeče smodke: jaz pa točem tebe ljubi kruhek, ki si star in terd, kot bi te še Adam pekel, in kaditi moram tebe ljubi tobaček po štiri krajcarje. Ne dišiš, seveda tako prijetno, kot drage smodke, ali vsaj polotlažiš me in me spominjaš, da se ravno tako, kakor ti, vse pozemeljsko v prah spremeni...

Učiteljski tovariš 1876 str. 353

Starši žele, da so njihovi otroci zdravi, terdni, prijazni, ubogljivi, pridni, razumni in še več drugega. V ta namen skerbe že od rojstva za njihov blagor, jim dajo lepe neuke, kako se morajo vesti, kaj morajo storiti in kaj opustiti. Ta želja je v resnici lepa; ali vselej ni posne-manja vredno, kako jih napeljujejo do takega ravnanja in vedenja. Vendar oni mislijo, da je vse le tako prav, kakor store. Težavno jim je tudi dopovedati, da bi bilo bolje, ako bi ravnali drugače z otroki. Ako imajo lastne otroke, menijo takoj, da so že pedagogi, da so z otrokom vred dobili to vednost. Vendar motijo se. Za otroka ne more človek nikdar preveč in premalo učen biti.

Učiteljski tovariš 1876 str. 193

Razmišljanje o filmski pedagogiki

Področje filma je široko in nenehno vdira v naš intimni svet, zato ga lahko pozorno in na široko obravnavamo v teoriji in praksi. Sprašujem se, ali je filmska pedagogika ali filmska veda v resnici informiranje o filmu? Te informacije, in na primer recenzije filmov, prispevajo k vrednotenju filma, hkrati pa nam grozijo, da nas bodo zasule z množico mnenj in podatkov: izhodišča vrednosti ne najdemo več.

Obracam se torej k tistemu središču, ki film izumlja, ustvarja, ga predvaja in gleda, to je k človeku. Pogledati moramo vase. Znanost in raziskave, ki so usmerjene v najbolj zapletene materiale in tokove energij, postanejo mnogo bolj jasne, kadar jih razumemo kot znanost o človeku, kot nekaj, v čemer odseva človeško bistvo. V filmski pedagogiki bomo torej s to zavestjo o znanosti lahko našli trdna tla samega razkrivanja zakonitosti človeškega bivanja, to je samega sebe.

Zato se bom vprašal predvsem po tem, kakšne so temeljne vrednote. Ne bom iskal zapletenih doktrin, čeprav bom uporabljal razumske koncepte, ampak spoznanje. V spoznanju odkrivam zakonitosti sveta. Te zakonitosti pa prihajajo skozi moj um. Četudi si koncepte o njih sposojam iz branja ali pogovorov, jim sam podeljujem svet svojega čustvenega doživljanja, svojih izkušenj. To, kar razujem v zakonitosti sveta, je moj svet. Kolikor se spoznam, toliko se tudi odpiram svetu.

Ne pričakujem, da bi v pedagogiki uporabljal avtokratske metode vzgoje. V območju svojega razuma dajem prednost razumevanju, v območju svojega doživljanja nenehno oblikovanju tega, kar zaznavam in čutim. Dosežene oblike čutim kot lepoto, v območju svoje volje pa dajem prosto pot hotenju po resnici. Bolj kot film sam se mi zdi vredno razodevati osnovne vrednote: razumevanje, lepoto, resnico. Človek, ki jih spozna, bo lahko poleg recenzij in informacij sam znal oceniti vrednost filma. Njegovo izhodišče bo spoznanje, da je človek v najglobljem bistvu, četudi grobost in zmedenost zunanjega sveta temu nasprotujeta, vendarle razumevajoče, lepo in resnično bitje.

SAMO SIMČIĆ

čim bolje se bomo poznali

Zagorje ob Savi

»Potrebujemo nov vzgojnovarstveni zavod in več strokovnega kadra«

Zavedamo se, da je družbeno varstvo otrok sestavni del družbenoekonomskega razvoja, ki

Tajnica skupnosti otroškega varstva, socialnega varstva in raziskovalne skupnosti pri skupščini občine Zagorje ob Savi NATALIJA HRIBAR

smo ga v številnih dokumentih jasno začrtali in opredelili. Vemo tudi, da smo ob nekaterih nalogah sami nemočni in da jih bomo zmogli le v sodelovanju z drugimi zainteresiranimi dejavniki, z združenim delom...

Vsaka občinska skupnost za otroško varstvo v naši republici ima bolj ali manj natančno izdelan načrt dela za letos in za prihodnjih nekaj let. Pri uresničevanju le-tega pa se večkrat zauzta.

O težavah, s katerimi se sreču-

jejo, in o nalogah, ki jih čakajo v prihodnje na področju otroškega varstva v občini Zagorje ob Savi, je tajnica skupnosti otroškega varstva, socialnega varstva in raziskovalne skupnosti NATALIJA HRIBAR še posebej poudarila tole:

»O težavah pri organiziranem otroškem varstvu govori že podatek, da imamo v vsej občini le eno vzgojnovarstveno ustanovo in le tri oddaljene enote, ki pa ne premorejo niti kuhinje niti upravnih prostorov. Zaradi pomanjkanja prostorov je v naši občini v organiziranem varstvu le nekaj več kot 16 odstotkov predšolskih otrok, čeprav smo si zelo prizadevali, da bi vključili v vzgojnovarstvene zavode petino vseh cicibanov. To smo zapisali v srednjeročni načrt našega dela že pred dvema letoma. Vzrokov za to, da načrta nismo mogli uresničiti, je seveda več, vendar pa štejemo med poglavitne pomanjkanje prostora v vzgojnovarstvenem zavodu in pomanjkanje kadrov. Skratka, v naši občini nujno potrebujemo nov vzgojnovarstveni zavod in več strokovnega kadra. To bomo v prihodnje poskušali rešiti skupaj z zvezo skupnosti otroškega varstva in z občinsko izobraževalno skupnostjo.

Tudi otroških igrišč ni dovolj, saj premoremo v vsej občini le eno opremljeno otroško igrišče, ki pa ga uporabljajo tudi otroci, ki niso v vzgojnovarstvenem zavodu.

TONE URBAS

Končno v novi šoli

Letošnjega 5. septembra so občani krajevne skupnosti Horjul naposled dočakali trenutek, ki so si ga želeli že dolga leta. Dobil so novo sodobno osnovno šolo, ki sodi po svoji urejenosti, odlični opremljenosti in estetski zunanosti med najmodernejše tovrstne objekte pri nas.

Šola, poimenovana po 1. bataljonu Dolomitskega odreda, je šestindvajseta izmed petdesetih novih šol, kolikor jih je predvidenih iz prvega samoprispevka občanov ljubljanskih občin (zanj so glasovali že leta 1971) in osmi objekt na območju občine Ljubljana-Vič-Rudnik.

Po končnih izračunih bo stala približno 26 milijonov dinarjev; v tej vsoti so vračunana gradbeno dela, oprema in dopolnilna dela pri urejanju šolske okolice.

Sicer pa je bilo novo šolsko poslopje kraju že več kot potrebno. Stara šola (zgrajena leta 1908), ki je bila prvotno namenjena le trirazrednemu pouku, ni mogla več izpolnjevati vedno večjih zahtev sodobnega pouka. V kraju je že zdaj okoli 320 šoloobveznih otrok, ki prebivajo v bolj ali manj oddaljenih vaseh in zaselkih zunaj Horjula. Njihovo število se bo prav gotovo še zelo povečalo. Da bi nekoliko ublažili izredno slabe učne razmere, zlasti prostorsko stisko v stari šoli, so bili primorani uporabiti dodatne prostore v zadržnem in kulturno-prosvetnem domu, ki pa so bili seveda le začasna rešitev.

»Prejšnje delovne razmere so bile prav nevdružne,« pripoveduje ravnateljica Anica Pogorelec, ki že peto leto poučuje v Horjulu.

»Prostori v starem šolskem poslopju so bili taki, da za sodobni pouk sploh niso bili primerni. Z novo šolo pa so se naše učne razmere bistveno spremenile. Na voljo imamo 15 učnih prostorov (med temi učilnico za gospodinjstvo), sodobno telovadnico, večnamenski prostor in prostorno roketno igrišče.

Spiska noče biti konec

Prvi dnevi novega šolskega leta — do 31. avgusta prihodnjega leta ga bomo označevali z letnicama 1976—77 — so za nami. Pretekla dva meseca sta bila za mnoge občinske izobraževalne skupnosti še posebno naporna. Da je prineslo novo šolsko leto nekaj prostorskih, organizacijskih in kadrovskih novosti, je bilo treba organizirati in spremljati številne akcije in dela. Žal pa spiska nerešenih problemov v večini slovenskih občin in tako tudi v ptujski noči in noči biti konec.

Tajnica občinske izobraževalne skupnosti Ptuj Pavlina Majnik nam je kot iz rokava strela dobrine, ki so jih deležne v tem šolskem letu vzgojnoizobraževalne ustanove ptujske občine, naštevata pa je tudi probleme, ki jih bodo morali rešiti v naslednjih letih:

V ptujski občini je organizirana šolska kuhinja na vseh šolah. Žal lahko za sedaj zaradi pomanjkanja prostora pripravljajo le malice. Kdaj bodo pripravljali tudi kosila? To je odvisno od uspeha referenduma o uvedbi samoprispevka, s katerim bi radi zbrali denar za izgradnjo novih šol. (Foto: Stane Jesenovec)

»Uvedba oddelka za varstvo predšolskih otrok v Vitomarcih v Slovenskih Goricah, za varstvo šolskih otrok na osnovni šoli Leskovec v Halozah, prvega oddelka za varstvo predšolskih otrok, motenih v razvoju v Ptuj in dislociranega oddelka zdravstvene srednje šole iz Maribora za ambulante bolničarke v Ptuj bo vsekakor obogatila vzgojnoizobraževalno dejavnost v naši občini.

Osnovno šolstvo je doživelo manjšo organizacijsko spremembo. Šest prej samostojnih nižjerazrednih šol smo prevrednotili v podružnične šole.

V tem šolskem letu so ponekod dobili tudi obnovljene učilnice in druge šolske prostore. Na Ptujski gori je šola obnovljena od »pet do glave«, pa tudi šola v Hajdini

pri Ptuj je nova. Na devetih šolah smo opravili številna manjša vzdrževalna dela. Omeniti je treba tudi novo opremo v kuhinji ptujskega dijaškega doma. V njem prebiva do 180 gojencev — učencev posebne šole in učencev srednjih šol.

Tudi 20 prostih mest, ki smo jih pridobili z obnovitvijo vzgojnovarstvene enote v Ptuj, pomeni nov korak pri reševanju otroškega varstva v našem razvijajočem se mestu.

— Učenci, učitelji, vzgojitelji in starši so prav gotovo veseli teh novosti. Ali je na spisku nerešenih nalog še veliko takih, ki govorijo o prostorski utesenjenosti?

»Skoraj vsem vzgojnoizobraževalnim zavodom v Ptuj in še v nekaterih krajih v občini primanjkuje prostora. Ptujška osnovna šola ima triizmenski pouk; srednje šole nujno potre-

Zakaj?

Počitnic je konec. Tudi za člane delegacij samoupravnih interesnih skupnosti za vzgojo in izobraževanje. Ni dvoma: v preteklem obdobju se je delegatski sistem uveljavil. Vprašanje pa je, ali so res vse delegacije dovolj zavzete za delo in odločanje v samoupravnih interesnih skupnostih? Morda je ponekod še vse preveč »ostankov« starih odnosov? Ali ni v nekaterih delegacijah organizacij združenega dela, krajevnih skupnostih in vzgojnoizobraževalnih ustanov še premalo resnosti? Taka in podobna vprašanja se porajajo, ko prebiramo poročila in pregledujemo tabele občinskih izobraževalnih skupnosti o udeležbi delegatov na sejah njihovih skupščin.

V enem od poročil lahko beremo, da dve delegaciji oziroma konferenci delegacij na pet sej nista poslali delegata, 3 delegacije so poslale delegata enkrat, 8 delegacij dvakrat, 32 delegacij trikrat in štirikrat, 17 delegacij pa petkrat. Dodano je tudi, da so se razen nekaj izjem delegati v glavnem menjali.

Iz pregleda udeležbe na sejah skupščin druge občinske izobraževalne skupnosti, ki je imela do tedaj 6 sej, lahko razberemo podobne ugotovitve. Tudi oni imajo delegacije, katere delegata še niso videli na seji (konferenca delegacij stanovanjskega podjetja, elektro, ŽTP ter PTT podjetja v občini Grosuplje), šest delegatov so videli le enkrat, 3 dvakrat, 14 trikrat, 10 štirikrat, 13 petkrat ter 10 ŠESTKRAT.

V obeh poročilih piše, da kva-

rijo skupni odstotek udeležbe predvsem delegati, ki sestavljajo zbor uporabnikov, nekaj izjem pa je, žal, tudi v zboru izvajalcev.

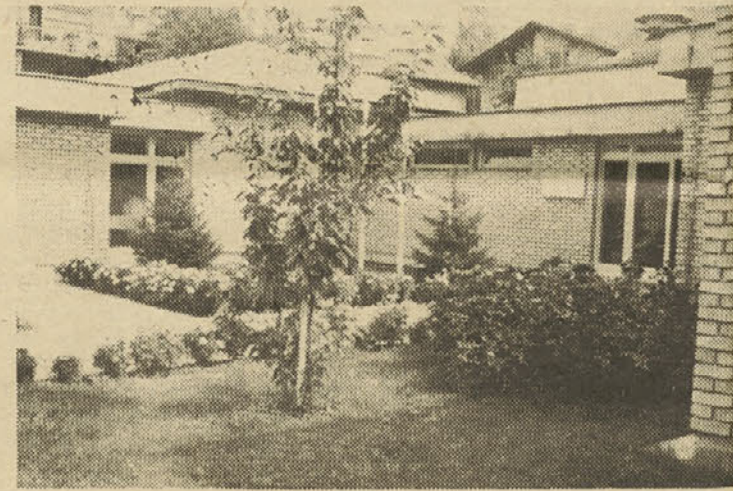
Je ta ugotovitev vzrok za zaskrbljenost? Da. Še bolj bi morala biti povod za široko akcijo vseh, predvsem SZDL, da določno in stvarno preverijo delovanje posameznih delegacij in njihovih konferenc ter pokliče na odgovornost vse, ki si tako neodgovorno, nesamoupravno predstavljajo svojo vlogo v delegatskem sistemu.

Tudi delavci v OZD, občani v krajevnih skupnostih bi morali odločno zahtevati, da jim delegati posredujejo sklepe organov, v katere so delegirani, jih vprašajo za svet in spoznanje, kaj menijo o kakem pojavu, predlogu, osnutku.

V 55. členu ustave SR Slovenije je zapisano, da SIS za vzgojo in izobraževanje ustanavljajo delovni ljudje skupaj z delavci vzgojnoizobraževalnih organizacij zato, da bi prek njih zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe in interese na področju vzgoje in izobraževanja, v njih uresničevali svobodno menjavo dela...

Prav gotovo bi bilo zanimivo v teh poročilih prebrati tudi podatke, kdaj se je začel pojavljati osip na sejah skupščin. Tudi to bi povedalo, ali so te skupščine postale zares delegatske in kot take privlačne za vse ljudi, njihove delegate, ali pa so take postale le na zunaj, v resnici pa ohranile večino sestavin prejšnjih organov.

S. J.

Tudi v edinem vzgojnovarstvenem zavodu v zagorski občini, ki se imenuje po Zorki-Ružki Regancin manjka vzgojiteljev. Upajo pa, da bodo tudi te težave kmalu odpravili.

Predrage malice

Že v začetku lanskega in v drugem polletju minulega šolskega leta so nekatere osnovne šole v Sloveniji prešle na celodnevno delo. To je zahtevalo dodatne napore prosvetnih delavcev, ki so si zelo prizadevali, da bi že prvi dan celodnevne šole potekal tako, kot so si ga zamislili. Nekaterim se je to posrečilo, drugim pa ne! Veliko je bilo odvisno od tega, kakšne so bile priprave in koliko časa so imeli na voljo.

Deset oddelkov s približno 260 učenci osnovne šole Tine Rožanc v Pirničah je v drugem polletju lanskega šolskega leta prešlo na celodnevno šolo. Že ob koncu leta je bilo jasno, da je celodnevna šola zaživela v pravem pomenu besede. To se je pokazalo tudi v spričevalih učencev, ki so dosegli 100-odstotni učni uspeh.

Zdaj po polletnem delu celodnevne šole je večina staršev zadovoljnih s poukom in učnim uspehom otrok, vedno več pa je takih, ki so že letošnjo pomlad nezadovoljni sprejeli obvestilo, da bodo morali za učenčev prehrano v šoli odšteti 300 din na mesec. Ta cena za dva obroka je veljala v lanskem šolskem letu, letos pa bo prehrana obračunana na osnovi čistega ekonomskega

izračuna. Torej bo zagotovo dražja!

Skupnost socialnega skrbstva občine Ljubljana-Šiška, kamor sodi tudi osnovna šola v Pirničah, je sklenila, da to šolsko leto ne bo več dajala regresa za prehrano v šoli socialno šibkim učencem. In dokler ne bodo pristojni dejavniki našli ustrezne rešitve za cenejšo prehrano otrok, bo to za socialno ogrožene starše edini kamen spotike in negotovanja pri sicer vzorni in posnemanja vredni organizaciji pirniške celodnevne osnovne šole.

TONE URBAS

Delovni uspehi ob prazniku

Zadnje avgustovsko soboto so občani sezanske občine praznovali svoj praznik — spomin na 28. avgust. Na ta dan, pred 35 leti, je pripeljal Ervin Dolgan-Janez v Branico prvo partizansko skupino, ki se je že mesec dni po vstaji slovenskega naroda odločno uprla okupatorju.

Ob praznovanju, slovesnosti so se začele že dan pred praznikom, so odprli nov vzgojnovarstveni zavod v Hrpeljah, v Komnu pa novo krilo osnovne šole Antona Šibelje-Stjenka.

tem bolje bomo delali

PO SVETU

Šolanje otrok naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini

Pouk tudi v materinščini

Skupina novinarjev, sodelavcev uredništva listov SR Hrvaške »Školske novine« in SR Bosne in Hercegovine »Prosvjetni list«, je letos obiskala nekatere šole v Zvezni republiki Nemčiji in Avstriji, kjer je za otroke naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini, organiziran dopolnilni pouk v materinščini. Take šole so si ogledali v Stuttgartu — v pokrajini Baden-Württemberg in na Dunaju.

Pogovori v naših diplomatskih predstavništvih omenjenih dežel in v osnovnih šolah, kjer imajo jugoslovanski otroci dopolnilni pouk v materinščini, so pripomogli, da smo spoznali to dejavnost, ki poteka v Stuttgartu naravno že nekaj let, na Dunaju pa šele od novembra 1975.

Obiskali smo šolo v Feuerbachu, delu Stuttgarta, tako imenovano »Bachschule«, kjer vodi že tretje leto dopolnilni pouk Vidovsava Nedovića, učitelj, ki je nekdanji učitelj v sarajevski osnovni šoli »Ivan Goran Kovačić«.

Na Dunaju smo sodelovali v obširnih pogovorih v ambasadi in konzulatu SFRJ, v kulturno-informativnem centru in v raznih klubih, kjer se organizirano zbirajo naši delavci in njihovi otroci. V tem mestu je tudi podružnica avtomobilskega šolskega centra iz Zemuna, ki organizira izredno dopisno-posvetovalno šolanje odraslih za prometnega tehnično avtomobilske ali avtomobilsko-prometne smeri, za kvalificirane voznike motornih vozil, avtomobilskih in avtoelektričnih karjev in avtokleparjev. Poleg te podružnice avtomobilskega šolskega centra iz Zemuna so letos organizirali tudi osnovno izobraževanje odraslih.

Učitelje, ki vodijo dopolnilni pouk v materinščini, so tako za Zvezno republiko Nemčijo kot za Avstrijo izbrali naši republiški in pokrajinski sekretariati za izobraževanje in kulturo.

40 UČITELJEV ZA 5200 JUGOSLOVANSKIH OTROK

Najnovejši podatki povedo, da živi v deželah Zahodne Evrope več kot 50.000 osnovnošolskih otrok naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini. Še več je predšolskih otrok. Zato si naša država vedno bolj prizadeva, da bi čim več teh otrok vključili v organiziran dopolnilni pouk v materinščini. Ta pouk obsega tako imenovano narodno skupino predmetov, ki jo sestavljajo: materin jezik, zemljepis, zgodovina in »moja domovina SFRJ«.

Stalna konferenca evropskih ministrov je na devetem zasedanju, junija 1. 1975 v Stockholmu sprejela resolucijo o izobraževanju izseljencev in njihovih otrok. Resolucija poudarja, da je pri izobraževanju izseljencev in njihovih otrok treba upoštevati ekonomske in socialne razmere. Tudi glede izobrazbe morajo biti izseljenci in njihovi otroci enakopravni z drugimi državljani, zato jim je treba pomagati, da se nauče jezika in se seznanijo s kulturo dežele, v kateri so zaposleni, pa tudi svoje domovine.

O asimilaciji resolucije ne govori neposredno. Vprašanje pa

je, kakšne so težnje integracije in kakšen je njen končni cilj? Tudi otroci naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini, so izpostavljeni močnim vplivom novega okolja, ki različno — najbolj pa z izobraževanjem — vpliva na sprejemanje spoznanj, na primer o družbenih odnosih in oblikovanju temeljnih življenjskih navad. Predpisi o obveznem osnovnem izobraževanju otrok tujih delavcev (hkrati pa omejevanje števila ur pouka narodne skupine predmetov, ki še vedno ni obvezna, ponekod pa se omejuje samo na pouk materinega jezika) objektivno izpostavljajo otroke asimilaciji.

UKREPI IN AKCIJE

Da bi ublažili posledice, ki jih povzročajo pri otrocih bivanje na tujem in da bi ti otroci spoznali temeljna načela in gibanja v naši samoupravni socialistični družbi, je naša država sprejela več ukrepov in začela akcije za organizirano šolanje otrok jugoslovanskih delavcev, začasno zaposlenih v tujini. Od tedaj je vsako leto več otrok, ki imajo pouk iz narodne skupine predmetov, vedno več pa je tudi učiteljev za dopolnilni pouk.

Vedno bolj vidna so prizadevanja, da bi uvedli materin jezik v predšolske ustanove. Prek mešanih komisij potekajo neposredna pogajanja s pristojnimi organi Švedske, Zvezne republike Nemčije, Avstrije, Danske in Nizozemske, da bi postala ta dejavnost čim bolj organizirana.

Poudariti je treba tudi to, da pripravljajo enotne učbenike za srbohrvaški jezik, zgodovino in geografijo in si nenehno prizadevajo izpopolniti predmetnik in učni načrt. Posebno se zavzemajo za to, da bi bil podpisan družbeni dogovor o šolanju otrok jugoslovanskih delavcev, začasno zaposlenih v tujini, s katerim bi zagotovili denar za osebne dohodke učiteljev, učbenike in strokovno izpopolnjevanje učiteljev.

O NEMŠKEM ŠOLSKEM SISTEMU

V pokrajini Baden-Württemberg, v Zvezni republiki Nemčiji, so začeli načrtno skrbeti za šolanje otrok naših delavcev od šolskega leta 1973-1974, posebno odkar je v jugoslovanskem generalnem konzulatu služba za vprašanja šolstva bolj organizirana in urejena. Ugotavljajo pa, da bi za bolj učinkovito in obsežno delo potrebovali še več ljudi.

Po šolski zakonodaji pokrajine Baden-Württemberg traja šolska obveznost devet let. Učenci morajo obvezno obiskovati štiriletno osnovno šolo in še pet let katerekoli od nadaljeval-

nih šol (glavne šole, realne šole, gimnazije).

Največ jugoslovanskih otrok, približno 75 %, ki končajo osnovno šolo, nadaljuje šolanje v tako imenovanih glavnih šolah. Čeprav se tako imenujejo, pa imajo tovrstne šole v primerjavi z realnimi šolami in gimnazijami najslabši položaj v vzgojnoizobraževalnem sistemu. Z glavno šolo se praviloma konča učencevo izobraževanje. Učenci se lahko nadalje izobražujejo samo še v raznih poklicnih šolah, tečajih itn.

V glavnih šolah poučujejo slabši učitelji kot v gimnazijah in realnih šolah. So najcenejše pa tudi pomanjkljivo opremljene.

Glavni vzrok za to, da je prav v tovrstnih šolah največ naših otrok, je, da otroci ne znajo dovolj nemščine pa tudi starši ne poznajo nemškega šolskega sistema. Vpis v glavne šole ni omejen.

V primerjavi z glavnimi šolami so realne šole nekoliko boljše. Šolanje v njih traja 6 let, to je od 5. do 10. razreda. Po končanem šolanju lahko učenci, potem ko so opravili obvezne sprejemni izpiti, nadaljujejo šolanje v višjih razredih kake strokovne gimnazije in kasneje na fakultetah. Realne šole obiskuje le okrog 16 % jugoslovanskih otrok, in sicer zato, ker je za vpis v realno šolo potreben boljši uspeh iz osnovne šole, učenec pa mora tudi dobro znati nemščino. Realne šole imajo bolj kakovostne in strokovno usposobljene učitelje, so bolj opremljene kot glavne šole pa tudi delo v njih poteka po bolj obsežnem predmetniku in učnem načrtu.

Med tovrstnimi šolami so najbolj ugledne gimnazije; imajo najboljši položaj, trajajo pa osem šolskih let, in sicer od 5. do 13. razreda. So najbolj opremljene, v njih poučujejo najboljši učitelji in imajo najboljše učni predmetnik in načrt. Zato so te šole tudi najdražje. Učenci, ki končajo gimnazijo, se vpišejo neposredno na fakulteto.

Poleg teh splošnih gimnazij so še tako imenovane strokovne gimnazije: kmetijske, gradbeni-

ške, tehniške in druge. Tudi v teh traja šolanje osem let, njihova posebnost pa je, da lahko učenci po končanem šolanju nadaljujejo študij samo na ustreznih fakultetah.

Omenili smo že, da je naših otrok najmanj v gimnazijah. Od jugoslovanskih otrok, ki žive v pokrajini Baden-Württemberg, jih je v teh šolah le 8 %. Za vpis v gimnazije so namreč potrebni: sprejemni izpit, odličen uspeh v osnovni šoli in zelo dobro znanje nemščine.

Jugoslovanski konzulat v Stuttgartu si zelo prizadeva, da bi se v gimnazije vpisali tisti jugoslovanski otroci, ki so začeli šolanje v nemških osnovnih šolah; ti znajo namreč dobro nemško in lahko sodelujejo pri pouku v realnih šolah in gimnazijah. Pri izbiri šole pomagajo z nasveti staršem in učencem tovariši iz generalnega konzulata, in sicer prek svetovalnih služb, učiteljev, ki poučujejo dopolnilni pouk v materinščini, in socialnih delavcev. To delo opravljajo posebno skrbno in z velikim navdušenjem. Naši ljudje čutijo, da niso osamljeni. Njihov svet ni več utesnjen v težke izseljenske razmere. V novem okolju se lahko bolje uveljavljajo. Če pa se hoče človek v tem svetu znajti, se mora nenehno izobraževati in vzgajati. Za nas je še posebno pomembno, da se vzgaja tudi v duhu jugoslovanskega, skupnosti, porojene iz pridobitev revolucije in samoupravnega socializma.

PET LET DOPOLNILNEGA POUKA

Razumljivo je, da so začasno zaposlovanje naših delavcev v tujini spremljali zapleteni pojavi migracije otrok in mladine. Družina je morala nenadoma v tujino, v neznanje. Na deset tisoče jugoslovanskih otrok se je znašlo v nezavidljivem položaju: svojo domovino, svoj rojstni kraj so morali zamenjati s tujino. Spremenili so šolo in šolanje nadaljevali v neznanem, tujem jeziku. Pogosto so se pojavile psihološke motnje, otroške solze in pretresi so dokazovali, da otroci niso dovolj ali pa sploh nič pripravljeni na tujino.

PRIROČNA KNJIŽICA ZA UČITELJE PROIZVODNEGA POUKA

Kolegij državnega komiteja za poklicno-tehnično izobraževanje SSSR je odobril vsebino priročne knjižice za učitelje proizvodnega pouka.

Izdati nameravajo tele brošure: Sodobne zahteve v metodiki proizvodnega pouka, Idejno-politična vzgoja učencev v procesu proizvodnega pouka, Oblikovanje poklicnega mojstrstva in visoko moralnih lastnosti pri sodobnem delavcu, Oblike in metode nadzora proizvodnega pouka, Metodično delo učiteljev proizvodnega pouka itn.

V obdobju od 1. 1976 do 1980 bodo izdali 42 brošur.

PREVEČ ZAPLETENA PISAVA

Arabska abeceda ima 29 črk, vsako črko pa zapisejo s štirimi znaki. Kdor se hoče naučiti arabske pisave, si mora zapomniti okrog 120 znakov. Arabščina je torej prav zaradi pisave eden najtežjih jezikov.

Že nekaj desetletij poskušajo poenostaviti sedanjo pisavo, toda pravega uspeha doslej ni bilo.

Pred nedavnim so v Egiptu izdelali projekt reforme pisave, ki predvideva precejšnjo poenostavitev vseh črk arabske abecede. Od rezultatov poskusa, ki poteka v dveh egiptovskih vaseh, je odvisno, ali bo projekt reforme sprejet.

Tako je tudi s približno 25.000 osnovnošolskimi otroki v Zahodni Nemčiji; okrog 10.200 jih je samo v pokrajini Baden-Württemberg, kjer živi in dela več kot 230.000 naših delavcev. V pokrajini, ki je središče kovinarske industrije te visoke razvite dežele zahodnega sveta. Mnogo volje in moči je bilo potrebno, da so »prebredli jezove, prehodili doline in se ognili številnim Scilam in Karibdam«.

PRELOMNICA

Šolsko leto 1970/71: prišli so prvi jugoslovanski učitelji. Akcija, ki jo je pripravila domovina otrokom — organiziran dopolnilni pouk v materinščini. Zgodovina in lepote domovine, opisane v domačem jeziku. Korak za korakom, počasi in zanesljivo, organizirano in načrtno.

Poglejmo, kako je bilo v pokrajini Baden-Württemberg nekako pred šestimi leti: zaposlena sta bila samo dva naša učitelja, od 5200 otrok pa jih je imelo dopolnilni pouk le 180. Sedaj poteka pouk v materinščini iz narodne skupine predmetov (materin jezik, zemljepis, zgodovina in moja domovina) že v 93 mestih. Številka povedo največ. Podatki o prvem polletju preteklega šolskega leta:

— v 93 mestih pokrajine Baden-Württemberg imajo ju-

goslovanski otroci dopolnilni pouk v materinščini, in sicer: v srbohrvaškem (hrvaškosrbskem), slovenskem in makedonskem jeziku; letos bo pouk tudi v albanščini;

— 5200 učencev jugoslovanske narodnosti (od 10.200, kolikor jih je v rednih nemških šolah) ima dopolnilni pouk v svojem jeziku;

— 40 učiteljev iz skoraj vseh jugoslovanskih republik in pokrajin ima pouk v omenjenih 93 mestih, v 200 oddelkih;

— dopolnilni pouk v materinščini je za naše otroke od 1. do 9. razreda;

— v skupini (oddelku) je najmanj 15 učencev;

— učitelji potujejo vsak teden iz kraja v kraj tudi po 500, 600 ali 1000 kilometrov daleč;

— pouk poteka v stavbah rednih nemških šol, ki odstopijo svoje prostore zastonj;

— organiziran pouk v materinščini odpira nešteto možnosti: starši se zbirajo ne samo na roditeljskih sestankih, temveč tudi v šolskih kulturnih klubih, v športnem klubu, na tekmovanju, slovesnosti in prireditvi, ob vsakem državnem ali republiškem prazniku. Zato da bi se srečali s tovarišem, rojakom, prijateljem. (prijodnjic naprej)

NIKOLA NIKIĆ

Po obisku v Sovjetski zvezi

Filmska vzgoja — kako in kaj?

Skupina visokošolskih učiteljev, predvsem predavateljev materinščine, se je zbrala okrog Ilje Vajsfelda, profesorja na filmski visoki šoli v Moskvi. Začela je pripravljati učne programe, ki so pa še vedno v poskusni fazi. Študenti, ki bodo končali kolegije filmske umetnosti, bodo po opravljenem študiju dobili kvalifikacijo učitelja filmske vzgoje. Filmska vzgoja v sovjetskih šolah sicer ni predmet, temveč le ena izmed svobodnih dejavnosti.

Tako kot po vsem svetu tudi v Sovjetski zvezi pri tem predmetu ne želijo poučevati filmske zgodovine in teorije. Naloga filmske vzgoje naj bi bila predvsem oblikovanje harmonične osebnosti. Eno izmed temeljnih načel, ki jih spoštujemo, je upoštevanje medsebojnih odnosov načel estetike in etike. Pri delu z najmlajšimi želijo sočasno doseči izrazitejši čustveni odnos otrok do tega, kar vidijo na filmskem platnu (oblikujejo ga zanimanje, žalost, zadovoljitev, nezadovoljstvo, moralni sklepi, ki izhajajo iz zgodbe), in razumevanje različnih možnosti razlage filma. Pomemben je torej ne le zunanji zapis, temveč tudi misli, ki se porajajo, in dialog med avtorjem in gledalčevim miselnim svetom.

V Sovjetski zvezi razvijajo filmsko vzgojo na različne načine. V učnem načrtu srednjih pa tudi osnovnih šol so predpisana predavanja iz osnov filmske umetnosti. V vse šole uvajajo neobvezen pouk filmske vzgoje, ki je zasnovan na posameznih programih. Poučujejo ga ljudje z različno izobrazbo, važno je le, da imajo smisel za filmsko umetnost. Razvijajo se filmski klubi, v katerih potekajo razprave o filmih in srečanja z avtorji.

V šolskih filmskih gledališčih pripravljajo različne programe, ki so primerni za razne stopnje. Posebna oblika je otroški kinolektorij (pri nas bi ga imenovali seminar ali tečaj), ki je posebna dejavnost filmskih gleda-

lišč. Ta so v Sovjetski zvezi zelo razširjena. Pripravljajo predstave za otroke, začinjajo pa jih z uvodnimi predavanji o posebnostih, ki jih prinaša predvideni filmski program.

V šolah za sedaj še ne posvečajo velike pozornosti filmski ustvarjalnosti najmlajših. Razvijajo jo v pionirskih domovih in pri zunajšolskih dejavnostih.

Pri filmski vzgoji veliko pomaga sovjetska televizijska mreža. Prek nje predvajajo posebne cikle, mnogi filmski strokovnjaki pa skušajo v poljudnih predavanjih približati mlademu gledalcu bistvo filmske umetnosti.

Vse te oblike zahtevajo različno izobražene filmske vzgojitelje. V prvi fazi poskušajo tudi z dopolnilnim izobraževanjem učiteljev. Najbolj strokovno so vodeni seminarji, ki jih prireja Zveza filmskih delavcev Sovjetske zveze in leningrajski mestni inštitut za dopolnilno izobraževanje učiteljev. Učitelji filmske vzgoje se izobražujejo tudi na novinarskih fakultetah v Moskvi, Voronežu in Minsku ter na pedagoških visokih šolah v Arnaviru, Krasnojarsku, Thalinu, Kijevu in Kurganu. Posebna kate-dra je odprta na visoki šoli, kjer se izobražujejo mentorji kulturnih dejavnosti. Na tej šoli se izpopolnjujejo predvsem poklicni voditelji skupin, ki snemajo filme.

MIRJANA BORČIĆ

Pravi dom

Tako kot drugod po svetu tudi na Norveškem nimajo dovolj ustreznih domov za prizadete otroke in mladino. Zato je nekaj staršev sklenilo, da bodo skušali sami ustvariti možnosti za vzgojo in izobraževanje prizadetih otrok. Zbrali so denar in ustanovili dom, ki je v resnici bolj dom kot pa zavod. To je lepa hiša z vrtom, v njej pa so zaposleni tudi

strokovnjaki s področja zdravstva in specialne pedagogike ter tehnično osebje. Otroci so v novem domu bolj preskrbljeni kot doma. Denar za vzdrževanje, oskrbo in tudi za zaposleno osebje dajejo starši.

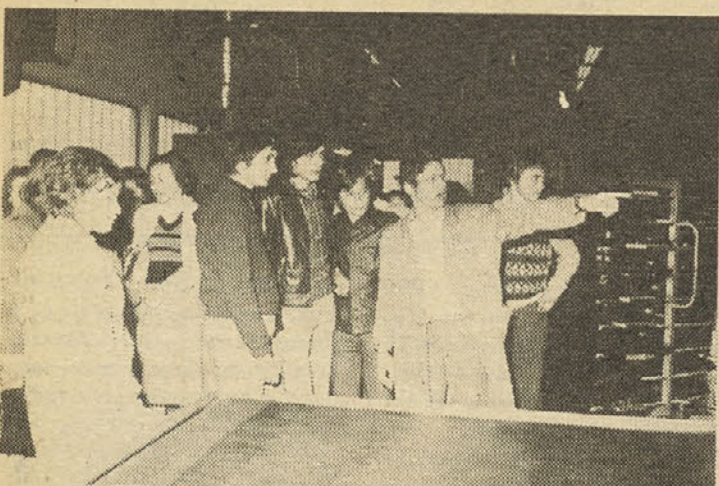
(Po poročanju norveške književnice Tordis Orjasaeter.)

V 51 letih 700 filmov

Centralni studio Maksima Gorkega v Moskvi je posnel v 51 letih približno 700 filmov. Otroške in mladinske filme snemajo tudi v drugih filmskih središčih. Predvajajo jih v 350 otroških in 3465 šolskih kinematografih, od

katerih jih je slaba polovica blizu mest. Filme za otroke morajo ob koncu tedna obvezno predvajati tudi drugi kinematografi v urah, ki so primerne za mlade obiskovalce.

Dijaki na ogledu OZD LJK Kočevje

Sedemdeset dijakov 1. letnika kočevske gimnazije si je pred kratkim ogledalo OZD LJK Kočevje, da bi spoznali, kako poteka samoupravljanje v OZD. O tem sta govorila sekretar OZD, predsednik centralnega delavskega sveta in sekretar sveta ZKS OZD LJK. V Liku izdelujejo šolsko pohištvo za razrede, laboratorije, skratka opremo za vso šolo. Število zaposlenih se je v tem podjetju povečalo od nekdanjih 350 na 750 zaposlenih. Po uvodnih besedah se je razvila razprava, učence kočevske gimnazije pa so zanimala predvsem aktualna vprašanja: o delavskem nadzoru, o neopravičenih izostankih z dela, o osnovni organizaciji ZSMS LJK, osnovni organizaciji sindikata, štipendiranju in še marsičem. (Foto in besedilo: Jure Podržaj)

100 let čipkarske šole v Idriji

Pred sto leti je pričela pouk v na novo ustanovljeni čipkarski šoli učiteljica Ivana Ferjančič, idrijska rojakinja, ki je tudi obiskovala idrijsko glavno šolo in se kasneje sama izpopolnjevala. Namen šole je bil dati učencem strokovno vzgojo in zaščiti, da bi bili njihovi izdelki ustrezno plačani. Vpliv čipkarske šole se je kmalu razširil na vso okolico Idrije do Vrhnike, Železnikov, Sorice in na Primorsko do Šebrelj in Cerknega. Prvo leto je obiskovalo šolo v dveh oddelkih 173 učenek. Šola je do leta 1882 spadala pod trgovsko ministrstvo, to leto pa je prišla pod ministrstvo za uk in bogočastje. Leta 1895 je postal kurator šole učitelj na osnovni šoli v Idriji Ivan Vogelrik, ker je imel tudi izpit za meščansko šolo, je postal vodja, kasneje pa nadzornik čipkarske šole. Pod njegovim vodstvom je čipkarska šola zelo napredovala. Leta 1903 so poleg praktičnega pouka uvedli tudi teoretični pouk. Šola je postala celoletna s predmetnikom, ki je vsebovala nemščino, obrtno spijše, računanje in risanje. To znanje so učence dopolnjevale na dvehletnem tečaju na zavodu za žensko domačo obrtno Dunaju. Po dveh letih so začele

službo z dekretom kot učiteljice čipkarstva. Ves čas je poleg čipkarske šole delovala tudi nadaljevalna šola za učence, ki so se izpopolnjevale v splošno izobraževalnih predmetih. V šolskem letu 1952-53 se je nadaljevalna šola izpopolnila tako, da so učence poleg pouka čipkarstva poslušale še matematiko, slovenščino, zgodovino, zemljepis, zakonodajo, higieno, tvorinost, nansstvo, pouk o vezenju in raznih ročnih delih. To leto je obiskovalo čipkarsko šolo 156 učenek, nadaljevalno pa 43; poučevali so štirje predmetni in osem honorarnih učiteljev. Naslednje šolsko leto so nadaljevalno šolo ukinitili, ker je pouk obiskovalo le 15 učenek in je bil uspeh izredno slab. Od tedaj je šola uvajala tečaje za žene, ki so se želele izpopolniti v čipkarski stroki.

Čipkarska šola je v 100 letih vzgojila mnogo dobrih in spretnih čipkaric, v tej dolgi dobi pa se ji še ni posrečilo dobiti svojega poslopja. Pouk v njej se je začel v privatni hiši pri učiteljici Ferjančičevi na domu, nato pa se je selila iz nekdanjega župnišča v prostore realke in v osnovno šolo, pa spet v privatno hišo. SLAVICA PAVLIČ

CERKNO IN REKA

Študentje ljubljanske pedagoške akademije smo se tudi leto odzvali povabilu osnovne šole — Spomenik NOB Cerkno in se udeležili pohoda v Cerkno.

Prvi tak pohod je organizirala pedagoška akademija že lani, ob tridesetletnici osvoboditve in dogovorjeno je bilo, naj bi postal tradicionalen. Naša akademija je podpisala tedaj z osnovno šolo v Cerknem samoupravni sporazum o sodelovanju. S prireditvami, s hospitacijami, z razstavami in terenškimi delom se vezi s to šolo še utrjujejo.

Letošnji pohod v partizansko Cerkno smo združili s praznovanjem 100-letnice rojstva Ivana Cankarja. Študentje smo s sodelovanjem profesorjev pripravili recital z naslovom Ivan Cankar — glasnik delavskega razreda, opremljen z glasbo in pesmimi. Sodelovala sta pevska zbor pedagoške akademije in šole Cerkno.

V Cerknem so nas prijazno sprejeli. V šolski avli smo prišli programu naših študentov in učencev, kmalu zatem pa smo se odpravili na pohod.

Množica mladih je s partizansko pesmijo krenila mimo spomenikov NOB po idilski pokrajini do posameznih kmetij. Tam so nas prijazno pričakali domačini in nam priporočali o dogodkih iz vojnih

časov. Pot nas je vodila skozi vasi Novaki, Labnje in Poljana. Prebivalci teh krajev so veliko pomagali partizanom, v vasi Poljana pa se je zadrževal tudi IX. korpus, ki je bil zelo pomemben za partizansko gibanje na Primorskem.

Iz teh vasi smo se podali v skrivnostno sotesko proti znameniti bolnišnici Franji.

Po ogledu so nas avtobusi popeljali nazaj v Cerkno. Na trgu smo se pridružili našim kulturnikom, prepevali smo pesmi in zaplesali kolo. Kar prehitro je minil čas. Poslovili smo se z obljubo, da se vidimo čez leto dni, nastopajoči pa so še ostali in zvečer ponovili program pred polno dvorano v Cerknem.

Z istim programom smo 25. maja gostovali na pedagoški akademiji Reka. Obe akademiji sta nanreč pobrateni in to je bila priložnost, da se naše sodelovanje še poglobi. Tamkajšnji študentje in profesorji so pristrčno sprejeli naš program. Jeseni bodo obiskali našo pedagoško akademijo.

Študentke PALjubljana — ERNA FERJANIČ in MARIJANA GMAJNER — oddelek za slovenski jezik in likovno vzgojo, ANICA NUČIČ — oddelek za slovenski jezik in angleščino

Na obisku v celodnevni osnovni šoli v Predosljah pri Kranju

DOBER ZGLED

Pred koncem rednih predavanj smo si študenti razrednih oddelkov pedagoške akademije iz Ljubljane in Novega mesta ogledali, kako poteka pedagoško delo na celodnevni osnovni šoli v Predosljah pri Kranju. Ekскурzijo smo združili še s kratkimi obiski nekaterih drugih za našo razgledanost in zgodovino šolstva pomembnih krajev, da smo tako zadostili zahtevi študijskega načrta v letnem semestru.

O delu na celodnevni šoli smo sicer marsikaj slišali že pri rednih predavanjih iz didaktike, v seminarju smo prebrali in obravnavali mnoge objavljene članke, za izhodišče pa nam je rabil sestavek, objavljen v eni izmed zadnjih števil Komunistična. Pravo predstavo o taki šoli pa imamo šele sedaj, ko smo si ogledali izredno lepo in funkcionalno osnovno šolo maršal Tito v Predosljah. Zgrajena je ob robu vasi in je tako blizu tudi drugim manjšim zaselkom, obdana z urejenimi igrišči in poligoni, vmes pa so negovane zelenice. Šola ima (za približno 450 učencev) didaktično opremljene sodobne učilnice in kabinete, zraven pa tudi še oddelk otroškega vrtca.

Kaj nam odkrije bližji ogled take celodnevne šole, ki je brez dvoma potreba današnjega časa? Prva zanimivost je prav gotovo ta, da delovnega dne ne začnejo ob 8. uri, kot je to običaj v vaških šolah, temveč že kar kmalu po 6. jutraj, ko grede starši na redno delo v tovarne. Učenci se vračajo domov popoldan med 15. in 16. uro, mlajši prej, starejši s predmetne stopnje pa pozneje; vsi torej tedaj, ko so njihovi starši spet doma. Šolske potrebe imajo kar v šoli, in sicer vsak na določenem mestu. V šoli prebijejo torej razmeroma dosti časa. Tega pa ne izrabijo samo za obvezno učenje in pridobivanje različnega znanja, temveč tudi za bolj ali manj samostojno učenje in sodelovanje v različnih interesnih dejavnostih in seveda tudi pri obveznem dopolnilnem pouku.

V čas šolskega bivanja so vključeni tudi dnevna prehrana, počitek in razvedrilo. Ekonomska cena malice in kosila za posameznega učenca znaša za 22 delovnih dni 344 din, vendar starši prispevajo različno; maksimalna cena je 250 din, za kmečke učence po 150 din, socialno šibki starši pa prispevajo le po 50 din, najbolj ogroženi pa tudi nič, ker razlike krije občinska TIS v Kranju. Tudi učitelji imajo zagotovljeno prehrano v šoli, s tem da dodajo še po 100 din.

Interesne dejavnosti so razvili zelo pestro v različnih krožkih. Našteli so kar 25 različnih dejavnosti. Dejavnosti vodijo predvsem učitelji pa tudi zunanji sodelavci in osem študentov iz Kranja. V krožke niso vključeni celotni razredi, temveč le tisti učenci, ki se zanje svobodno in z zanimanjem odločajo. Drugi si morajo izbrati katerokoli drugo dejavnost ali pa se udeležiti dopolnilnega pouka, če jim je v času, določenem po dnevnem urniku za to ali ono učno obveznost zmanjkalo časa. Dejavnosti potekajo po ustaljenem časovnem zaporedju in pod vodstvom učiteljev. Ravnatelj nam je povedal, da so vsi učitelji izredno prizadevni, mnogi med njimi so naši dobri znanci še z akademije. Med seboj si pomagajo, predvsem pri učnih pripravah in uvajanju učne tehnologije, izmenjujejo izkušnje glede uporabe avdiovizualnih sredstev, izdelave učnih listov in pripomočkov za preverjanje doseženega znanja. Prav zaradi takega zlednega

sodelovanja so pedagoški uspehi kar vidni in povsem zadovoljivi. Osebnih dohodkov učiteljev je za približno 1250 din višji, kot je na običajnih osnovnih šolah.

Hospitirali smo samo na razredni stopnji, in sicer pri osmih učnih urah. Ker nas je bilo več kot 70, smo se bili že prej razdelili v osem skupin. Učenci posameznih razredov so nas povedli v svoje razrede in tako smo nekateri videli, kako poteka pouk slovenskega jezika, drugi matematike in še nekatere predmetov. Obravnavo nove učne snovi takoj v vsakem razredu povežemo s skupinskim ali posamičnim učenjem, za tem pa s preverjanjem doseženega znanja. Dobili smo izredno dobre vtise, tako glede organizacije učnih ur kot tudi glede doseženega znanja. Zelo so vajeni samostojnega dela v skupinskih učnih oblikah, učiteljice pa se močno zavedajo najvažnejšega didaktičnega načela, da mora biti pouk vsak dan tudi individualiziran, tj. kar najbolj prilagojen sposobnostim posameznih učencev. Posebej nas je presenetila urejenost in opremljenost učilnic, tudi jedilnice, predvsem pa kabinetov in skupnega šolskega prostora; vsi poleg svojega osnovnega namena rabijo še za prirejanje skupinskih učnih in vzgojnih oblik dela, za različne nastope, prireditve in razstave. V učilnicah pa se nam je zdela nadvse zanimiva razgibana razporeditev klopi, mizic in učnih pripomočkov. Ponekod smo imeli občutek, kot da nismo v šoli, ker so bile šolske klopi razporejene diagonalno, v skupinah ali v obliki črk L, U in H; pri potoku učnih ur pa smo lahko ugotovili, da na tej šoli že uvajajo v elementarnih razredih prehodne, nato pa že kar sociometrične skupinske oblike učnega dela.

Takoj po hospitacijah nam je ravnatelj šole pripovedoval o dvehletnih izkušnjah. Poudaril je, da celodnevna šola v Predosljah

nima vzornika, po katerem bi se povsem zgledovala, čeprav so si učitelji šli pogledat podobno celodnevno šolo celo v Beogradu. Zato ubira šola dokaj svojo pot, pri tem pa delo stalno analizirajo in izboljšujejo. O vsem, kar nam je bil povedal in kar smo videli, smo se naslednji dan tudi na oddelku pogovorili ter tako soočili teoretsko znanje in objavljene strokovne sestanke s prakso. Ugotavljali smo predvsem prednosti celodnevne pedagoškega dela. Najbolj so nas zanimali učni in vzgojni uspehi na taki šoli. Prepričali smo se, da so le-ti dokaj boljši kot v običajni šoli. Število nezadostnih in zadostnih učencev se je občutno zmanjšalo, ker so učenci pod stalnim nadzorom, učitelji jim pomagajo, da se vsega zares naučijo že v šoli. Prav tako pa se je znižalo tudi število tistih odličnjakov, ki so sicer preje dosegali odlični učni uspeh s tem učenjem na pamet, kajti sedaj gre vsem le za razumevanje in uporabnost znanja. Zelo pa se je povečalo število dobrih in prav dobrih učencev, kar je gotovo rezultat skrbno organiziranega pedagoškega dela učiteljev, koordinacije med njihovimi zahtevami, individualizacije pouka in ne nazadnje tudi različnih sposobnosti učencev.

Po bogatem dopoldanskem ogledu šole smo popoldne obiskali še Prešernov gaj v Kranju in počastili spomin na velikega Prešerna in Jenka, pisca Jeprškega učitelja. Nato smo se peljali v Vrbo in Dosloviče, da smo si ponovno, nekateri pa vendarle prvič ogledali Prešernovo in Finžgarjevo rojstno hišo. Med vožnjo smo obujali pripoved iz Finžgarjevega Popotovanja, na Bledu pa smo se spomnili še na našega prvega šolnika Blaža Kumerdeja.

NADA KAVČIČ in IVICA KUNC, študentki oddelka za razredni pouk PA v Ljubljani

Vedno več novih plavalcev

Iz šole v naravi so se 19. junija vrnilo učenci IV. razreda osnovne šole Franja Vrunča iz Celja. Velika Kompasova avtobusa sta pripeljala 120 zagorelih in dobro razpoloženih otrok pred hudinjsko šolo, ki so preživeli 10 dni s svojimi razredniki in učitelji plavanja na Debelem rtiču.

Osnovna šola Franja Vrunča v Celju je letos že petič organizirala šolo v naravi ob našem Jadranu. Že četrtrič so bili učenci gostje Pohorskega počitniškega doma na Debelem rtiču. Kraj sam je izredno lep, z zelo primerno plažo, malimi hiščami v borovem gozdičku, z velikimi igrišči in tratami ter s prijaznim in uslužnim osebjem. Letos je bilo vreme učencem izredno naklonjeno. V vseh 10 dneh so se učenci vsak dan po 4 ure kopali: po dve uri dopoldan in popoldan. Uspeh plavalne šole ni izostal, saj so se vsi učenci naučili plavati.

Vse delo v šoli v naravi je potekalo po strogo začrtanem dnevnem redu. Poleg štiriurnega plavanja so imeli učenci še vsak dan 4 ure rednega pouka: dve uri zjutraj pred plavanjem in dve uri popoldan po plavanju in malici.

Pouk v naravi so učitelji prilagodili situaciji, izkoristili okolje, v katerem so bili učenci. Ti so opazovali obmorsko obalo, raziskovali in opazovali živali in rastline, se seznanjali z obalnimi geografskimi pojmi, opazovali obmejni promet itn. Poleg tega opazovanega, življenjskega pouka so imeli vsak dan še matematiko in slovenski jezik, zanemarili pa niso niti glasbenega pouka in likovne vzgoje.

Taka šola v naravi ima poleg namena, da se učenci nauče

plavati, še velik vzgojni pomen. Otroci se morajo osamosvojiti. Sami morajo skrbeti zase, pospravljati svoje postelje, svojo hišico, skrbeti za red v hišici, okrog nje in v taboru, se navaditi natančnega urnika, se dostojno vesti pri jedi. Vse te obveznosti so enako prizadevno izpolnjevali tako dečki kot deklice. Starši, ki so obiskali svoje otroke na Debelem rtiču, so se navdušili nad tako obliko izobraževanja. Na skupnem družabnem večeru so nam izrazili priznanje, zahvalo in željo, naj bi prihodnje leto vključili v šolo plavanja tudi učence petega razreda.

Ko smo Hudinjšani pred petimi leti prvič organizirali šolo plavanja ob našem Jadranu, se je šole plavanja udeležila slaba polovica učencev IV. razreda. Letos je ta odstotek zajel že prek 90 % učencev IV. razreda. Doma so ostali le zdravstveno ogroženi učenci. Staršem ni žal denarja, ki ga dajo za svoje otroke v ta namen. Že v jeseni se dogovorimo za varčevanje, socialno ogroženim pa pomagata tudi šola.

Med vodstvom Počitniškega doma Pohorje in vodstvom osnovne šole Franja Vrunča na Hudinjski se je spletlo tesno prijateljstvo. Vodstvo doma je s hudinjsko organizacijo šole v naravi zelo zadovoljno, saj so učenci vsestransko zaposleni ves dan, skrbje za red in čistočo po vsem taboru. Zato ni naključje, da so prav naši šoli dali prednost za sprejem med številnimi prošnjami šol, ki se vse več odločajo za tako obliko poletne šole v naravi. Pred starši so pohvalili naše delo in skrb za učence ter obljubili, da nas bodo še radi sprejeli.

SLAVA ŠALAMON

Sklepna tekmovanja VIII. športnih iger posebnih osnovnih šol Slovenije

28. maja so potekali VIII. športne igre vseh 36 posebnih osnovnih šol Slovenije. Na stadionu v Kopru so se učenci pomerili v štirih disciplinah (atletika, mali nogomet, med dvema ognjema in rokomet). Tako je bila letos posebna osnovna šola „Elvira Vatovec“ organizatorica VIII. športnih iger in hkrati gostiteljica 350 športnikov iz vseh posebnih osnovnih šol. Pri tem so zavodu „Elvira Vatovec“ veliko pomagala razna podjetja in ustanove.

Zvečer je bila svečana akademija v gledališču Tartini v Piranu. Pozdravni govor je imel ravnatelj posebne šole „Elvira Vatovec“ prof. Radko Opara, nato pa so nastopili: pevski zbor, balet, tamburaši in folklorna skupina iz Portoroža, ki je zaplesala nekaj narodnih istrskih plesov. Pisatelj Pavle Zidar je prebral zabaven odlomek enega izmed svojih del. Nato so nagradili najboljše športnike in jim zaželeli še veliko uspehov v prihodnosti. LUDOVKA KALAN

ALBIN ČIČ

Starejše Ptujčane je pretresla v petek, dne 21. maja, žalostna novica, da je umrl Albin Čič, upokojeni ravnatelj osnovne šole. Videvali smo ga, kako je hodil po ulicah gibčno, vedno nasmijan in hudomušen... Nihče si ni takrat mislil, da ga bomo tako kmalu pospremili na njegovi zadnji poti.

Učitelj Albin Čič se je rodil v Postojni, 3. marca 1905. Tam je tudi preživel otroška leta. Ko so Italijani okupirali našo Primorsko, se je naselil s starši v Mariboru, kjer je končal učiteljske leta 1925.

Življenjska pot ga je zanesla v Prekmurje. Časi okupacije tudi njemu niso prizanesli. Ker ni bil domačin, so ga Madžari izselili v Medžimurje, kjer je dočkal osvoboditev. Vrnil se je v Prekmurje, nato pa ga je zanesla pot v Ptuj pa v Polensak in Veliko Nedeljo, kjer je bil upokojen leta 1965 kot šolski upravitelj.

Pokojni je bil kot pravi slovenski učitelj, vedno s svojim ljudstvom. Njegovo delo se ni končalo v učilnici — zavzeto je sodeloval tudi pri kulturnoprosvetnem življenju v krajih, kjer je služboval.

Svoja zadnja leta je prebil v Ptuj, kjer si je kupil hišico z vrtom. Smrt ga je doletela sredi dela.

Z njim odhaja od nas član učiteljske generacije, ki je zlasti med obema vojnoma ustvarjala temelje za današnjo socialistično družbo.

Čas za dobro knjigo

Slavist na osnovni šoli je večni iskalec. Vedno išče ideje za novo podobo svojega kabineta. Išče zamisli za razredne, šolske, terenske proslave, za delo v literarnem, recitacijskem, dramskem krožku, za osvežitve šolskega lista, za prijetnejši stik s starši. In prav oddahne si, če najde kje svež izvir navdih.

Ko prihajam v našo bežigrasko knjižnico, ki se je lani preselila v velik nov lokal, mi najprej pritegne pogled polica z vedno novo razstavo knjig. Prav tu najdem dostikrat novo zamisel, novo spodbudo za svoje vsakdanje šolsko delo.

Zanimalo me je, kje je vzrok, da postaja ta knjižnica vse več kot le izposojevalnica knjig.

Pogovor z upravnico Alenko Zupanovo mi je razkril, da more le pravi entuziast poleg nepretrganega knjižničarskega dela iskati nove načine, kako bi širili knjigo, zanimanje zanjo in vedenje o njej.

Nekateri gledajo na to njihovo delo kot na reklamo, ki nekako ne spada v knjižnico, češ da pameten človek že najde pot do knjige. Vendar je upravnica drugačnega mnenja, ki so ga že večkrat potrdile izkušnje. V knjižnici je informiranje, če hočete reklama, potrebno. Sodobni, hitri tempo življenja povzroča, da ljudje hodijo mimo knjig, ne da bi se zavedali, čemu se odrekajo.

Prav zato knjižničarji bralce in mimoidoče obveščajo o knjižnih novostih, jih opozarjajo na posamezne dobre knjige ali skupine knjig, s priložnostnimi razstavami osvetljujejo aktualne dogodke, pripravljajo razstave.

Bralci najdejo nove knjige vedno na isti polici. Na voljo imajo Knjigo 76, glasilo slovenskih založb, tipkan seznam kupljenih novosti in mapo z ovitki novejših knjig. Nekatere knjižne ovitke lepijo na oglasno desko. Prav z ovitki opazno povečajo zanimanje bralcev za posamezno knjigo.

Novejše in starejše knjige, na katere želijo opozoriti, postavljajo na vidno mesto: prazno polico ali odlagalno mizo. S tem razbijejo monotonost prostora in dosežejo, da nekatere dobre knjige ne obleže.

Nevsiljiva ponudba ponavadi uspe; že ob normalnem obisku je

treba večino knjig zamenjati v enem dnevu.

Priložnostne razstave so začeli postavljati z željo, da bi na važne dogodke in obletnice opozorili tudi s knjigo. Knjige zložijo na kataložno omaro, tako da so vsakomur na očeh. Bralci jih lahko pregledajo in si jih izposodijo, če žele. Take sklenjene razstave imajo hkrati tudi v izložbenih oknih. V zadnjem času so se zvrstile tele teme:

— Ta teden na naši RTV (spremljanje radijskega in televizijskega programa).

— To je mogoče bolje pokazati na paleti, kakor povedati z besedami (življenjski romani o slikarjih).

— Montreal 1976 (knjige o športih in prejšnjih olimpiadah).

— 6. avgust 1945 (Atomska bomba; Anders — G. — C. Eatherley: Tu je vest prepovedana, Brukner: Sadako hoče živeti, Hersey: Volja do življenja, Hačija: Hirošima, Morris: Cvetje iz Hirošime).

— Sestanek v Colombu.

— Fran Roš, ob pisateljevi smrti (vse knjige, ki jih knjižnica ima).

Večje razstave so se razvile iz teh manjših. Ker za to smer delovanja knjižnica še vedno nima dovolj prostora, jih knjižničarke strokovno pripravijo in posodijo bližnjim šolam, domovom in tudi delovnim organizacijam. Pri organizaciji sodelujejo z mestno Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij. Razstave so samostojne ali pa so spremljale pogovor s pisateljem, pevski nastop, šolsko proslavo in tudi roditeljski sestanek. Doslej sta bili najuspešnejši Korotan v sreču in razstava Karla Grabeljška. Prednica teh pa je bila Knjiga obtožuje, prikazana v izložbenih oknih podvoza na Titovi cesti. Ob njej se je mimoidoči res lahko zamislil, ko si je ogledoval počekane, zamazane, strgane strani iz izposojeni knjigi.

To delo denarno ni zahtevno, saj uporabljajo predvsem svoje knjižno gradivo, knjižnice citate in knjižne ovitke, ki jih načrtno zbirajo več let. Seveda je treba spremljati sočasne dogodke, poznati knjižno zalogo svoje knjižnice in knjižni trg. Teme se potem kar same ponujajo. Delo pa seveda zahteva veliko časa in priprav.

Ob takem programu in ob takem navdušenju ter delovni

zagnanosti, ki ju upravnica prenaša tudi na svoj kolektiv, bo knjižnica res lahko postala kulturno žarišče okoliša, v katerem dela.

Tako bo marsikdo spoznal, da radio, televizija in časopis za naše duševne potrebe niso dovolj.

In spet bomo našli čas, namenjen dobri knjigi!

DANICA CEDILNIK

Tudi to je njegov svet (Foto: Jože Gal)

OSNOVNA ŠOLA VUZENICA

razpisuje prosta delovna mesta:

- učitelja za podružnično šolo Pernice, dodatek za težje del. mesto 1.000,00 din, brezplačno stanovanje, PRU ali U
- učitelja biologije in kemije, PRU ali P
- učitelja telesne vzgoje — moški, PRU ali P
- učitelja zgodovine in zemljepisa, za določen čas, PRU ali P

Samska stanovanja so zagotovljena.

Prošnje pošljite v zakonitem roku na naslov: Osnovna šola Vuzenica.

Komisija za volitve in imenovanja pri SKUPŠČINI OBČINE ŽALEC

razpisuje delovno mesto

- ravnatelja glasbene šole Risto Savin Žalec

Za to delovno mesto je lahko imenovan, kdor ima višjo ali visoko izobrazbo ustreznega glasbeno-izobraževalnega zavoda in vsaj 5 let prakse v glasbeno-vzgojnem delu;

delovno mesto

- ravnatelja vzgojnovarstvenega zavoda Janko Herman Žalec

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje tele pogoje:

- da ima srednjo vzgojiteljsko šolo z opravljenim strokovnim izpitom in najmanj 10 let prakse na vodilnem delovnem mestu v vzgojnovarstvenih zavodih
- da ima moralno politične lastnosti, je pravilno opredeljen do razvoja socialističnih samoupravnih odnosov in da ni prišel v nasprotje s politiko ZK.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za volitve in imenovanja pri skupščini občine Žalec.

Odbor za medsebojna razmerja VZGOJNOVARSTVENEGA ZAVODA JANKO HERMAN ŽALEC

razpisuje prosta delovna mesta:

- 2 vzgojiteljic v enoti Polzela, VZG
- vzgojiteljice — vodje v enoti Orla vas, VZG s strokovnim izpitom

Poseben pogoj: moralno politična neoporečnost.

Za vzgojiteljico v Orli vasi je na voljo trosobno stanovanje.

Nastop dela: takoj.

Rok prijave 14 dni po objavi razpisa.

Fran Roš

Letošnjega 24. avgusta je veliko Celjanov, okolčanov in prijateljev iz vse Slovenije pospremilo na zadnjo pot na mestno pokopališče v Celju zaslužnega kulturno-prosvetnega delavca, pedagoga, književnika in publicista Frana Roša.

Fran Roša lahko označimo posebno z naslednjih vidikov: kot neutrudnega voditelja slovenskega učiteljstva na celjskem območju, predvsem med obema vojnama, kot poštvalnega pedagoškega delavca po osvoboditvi pri graditvi slovenskega šolstva v upuščeni domovini ter pri vzgoji učiteljskih kadrov in kot pomembnega slovenskega književnika, publicista ter javnega kulturnega delavca.

Med obema vojnama je bilo učiteljstvo v Celju in okolici še posebno aktivno in borbena. Šlo je za napredne nazore v vzgoji in šoli, politične in družbene pravice učiteljstva in javnem življenju ter za materialno, gospodarsko in socialno izboljševanje vsakdanjega življenja učiteljskega stanu. V tej veliki dobi naših bojev je vodil celjsko učiteljstvo kot predsednik enega največjih učiteljskih društev v tedanji Sloveniji Fran Roš, ki je s svojimi napori precej prispeval pri sprejemu znamenite Deklaracije in s tem pripomogel k urejanju razmer v slovenski pa tudi jugoslovanski učiteljski organizaciji.

Proti štirideset letom so začeli tudi v naši domovini nemškutarski renegati dvigati glave in spodjedati korenine naše države. Fran Roš, nekdanji Maistrov borec za severno mejo, se je z zanj značilno borbostjo bojeval proti nacistični peti koloni. Po napadu nacističnega okupatorja na Slovensko Spodnjo Štajersko so ga aretirali 1. junija 1941 in ga kmalu nato z družino izgnali v Srbijo. Tam se je takoj vključil v narodnoosvobodilno gibanje in je po osvoboditvi Beograda sodeloval tudi pri organiziranju slovenskega šolstva v Srbiji. Po vrnitvi v osvobojeno, a opustošeno Spodnjo Štajersko je kot okrožni šolski nadzornik v Celju sodeloval pri obnovi slovenskega šolstva v osvobojeni domovini. Potem je poučeval zgodovino na nižji gimnaziji v Celju, po ustanovitvi učiteljskega v Celju leta 1948 pa tudi na tem zavodu, kjer je vse do upokojitve sodeloval pri vzgoji prihodnjih slovenskih učiteljev. Za svoje prizadevanje delo je prejel več odličij, naslov pedagoškega svetnika in pred nekoli leti tudi Žagarjevo nagrado. 22. julija leta 1955 so mu podelili naslov častnega meščana mesta Celja.

Obilno je bilo Rošovo delo na področju književnosti, zbiranju gradiva iz dobe NOV, pisanju člankov in razprav iz dobe najstrahotnejših let nacistične okupacije naše domovine ter prikazov kulturnega dogajanja v naši neposredni preteklosti na celjskem območju. Pisati je začel že kot gimnazijec ob mentorstvu pesnika Rudolfa Maistra-Vojanova, ki je kot častnik služboval v tistih letih v Celju. Izdajali so list Savinja, v katerem je objavil mladi Roš več lepih pesmi. Kmalu je postal sodelavec Slovana in Ljubljanskega Zvona, ki ga je takrat urejal Oton Župančič, pozneje Zvončka, Domačega prijatelja, Svobode, Obzorij, Nove dobe in posebno mladinskega lista Naš rod, ki ga je izdajala Mladinska Matica v Ljubljani. Po osvoboditvi je sodeloval skoraj v vseh slovenskih mladinskih listih in revijah. V knjižni obliki so izšla naslednja njegova dela: Medved Rjavček (1929, 1931), Juretovo popotovanje (1930), Medved Dija (1939 in po osvoboditvi; leta 1949 je bila povest prevedena v slovaški jezik), Zvesta leta (1933), Iz ječe in pregnanstva (1947) idr. Napisal je tudi veliko dramskih del, od katerih so znana: Mokrodolci, Ušesa carja Kozmijana, Desetnica Alenčica, Največ sveta otrokom sliši Slave, Še ptički so veseli, Pot k zmagi, Rdeča kapica in več manjših prizorov za razne šolske in slavnostne priložnosti. Z Ristom Savinom je sodeloval tudi pri pisanju dveh libretov (Gospodsvetski zvon in Matija Gubec), ki ju je Risto Savin uglasbil kot slovenski operi. Pred drugo svetovno vojno je začel izdajati osnovnošolski list Studenček, v katerega so pisali samo šolarji. Do zadnjih dni življenja je bil Fran Roš kot literat navzoč v marsikaterem listu in je s svojim živim jezikom in zanimivo vsebino razveseljeval mlade in starejše. Pred tremi leti je izšla njegova zadnja knjiga Korporal Huš.

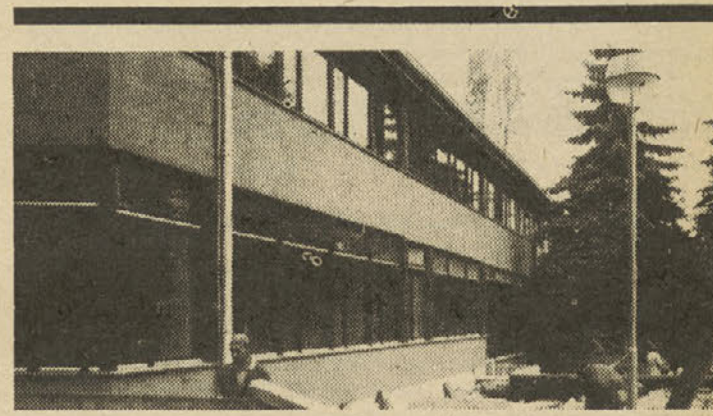
Ob pomanjkanju primernih šolskih učbenikov neposredno po osvoboditvi je sodeloval pri izdaji knjige Zgodovina za osnovne šole (avtorji Fran Roš, Mojca Pečnik in Janko Pogačnik), ki je bila takrat prvi učbenik te vrste v novi Jugoslaviji.

Posebno aktiven in zaslužen je bil Fran Roš pri zbiranju in pisanju gradiva iz dni naše NOB. Njegov zadnji obširnejši spis te vrste je izšel v publikaciji Stoletnica prve slovenske šole v Celju leta 1975 pod naslovom Slovenske učiteljske organizacije (vloga Celja).

Kot kulturni javni delavec je Fran Roš sodeloval v vseh kulturnih organizacijah mesta Celja in okolice. V dobi med obema vojnama je bil med glavnimi organizatorji Celjskih kulturnih tednov, po osvoboditvi je bil funkcionar Ljudskega odra, Ljudske prosvete, Ljudske univerze ipd., organizator literarnih večerov, predavanj in drugih prireditev. S svojo vedro besedo je rad zahajal med ljudi in še posebno med otroke po osnovnih šolah celjskega območja.

Fran Roš se je rodil dne 14. januarja 1909 v Kranju, umrl pa je dne 22. avgusta leta 1976 po krajši bolezni v bolnišnici v Mariboru. Mladost je preživel v Celju, kjer je končal gimnazijo in se odločil za učiteljski poklic. Temu poklicu je ostal zvest do smrti.

ALBIN PODJAVORŠEK

Nova osnovna šola v Črtomirovi ulici — dvanajsta osnovna šola na ljubljanskem območju zgrajena s samopriskom občanov, je letošnjega septembra sprejela prve učence. Ureditvena dela v okolici šole so se zaradi slabega vremena v zadnjem mesecu nekoliko zavlekla. — (Foto: T. Urbas)

Komisija za volitve in imenovanja pri SKUPŠČINI OBČINE ŽALEC

ponovno razpisuje delovno mesto

- ravnatelja Posebne osnovne šole Žalec

Za ravnatelja je lahko izbran tisti, ki poleg splošnih pogojev za to delovno mesto izpolnjuje še pogoje za strokovnega delavca — višja ali visoka ortopedagoška izobrazba in ima najmanj 5 let ustrezne prakse na posebni osnovni šoli.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 30 dneh po objavi razpisa komisiji za volitve in imenovanja pri skupščini občine Žalec.

Nov letnik revije Kurirček

Po petnajstletnem izhajanju si je revija Kurirček pridobila trdno mesto med bralci osnovne šole, predvsem na njeni srednji stopnji, to je v tretjih, četrtih in petih razredih. Številna pisma mladih bralcev potrjujejo, da jim je revija všeč, to pa pomeni hkrati tudi obveznost uredništva, da ohrani revijo še naprej tako kakovostno in zanimivo.

Ker je iz pisem mladih bralcev razvidno, da zelo radi berejo partizanske zgodbe, smo tudi za letošnji letnik pripravili nove, zanimive zgodbe. Med temi bo partizanska zgodba v nadaljevanjih Srečkove dogodivščine, ki jih bo pisal Fran Šušteršič. Uredništvo se bo potrudilo, da bo kar največ dobrih zgodb tudi iz sodobnega življenja mladih. Posebej naj opozorimo na zanimivo pripoved iz znanstvene fantastike Človečki iz računalnika, ki jo je napisal Sandi Sitar. Bralce revije bodo pritegnile tudi zgodbe, ki pripovedujejo, kako živijo njihovi vrstniki v drugih deželah sveta, predvsem v afriških in azijskih. Pisateljica Kristina Brenkova je prispevala za letošnji letnik privlačno povestico Partizanka Katarina, ki bo izhajala kot slikanica.

Na prvih straneh bomo vsakokrat objavili kaj zanimivega o najbolj aktualnih dogodkih, spominskih dnevih in praznikih,

na primer o štirideseti obletnici velike slovenske tekstilne stavke. Tako bomo na kar najbolj privlačen način dopolnjevali učno snov za učence na srednji stopnji osnovne šole. Revijo bomo še bolj približali vašemu delu v razredu, v celodnevni šoli ter zunajšolskih dejavnostih.

Za revijo je zelo pomembno sodelovanje mladih bralcev. Razveseljivo je, da dobimo veliko prispevkov, ki jih bomo tudi letos objavljali v rubriki Kurirčkova torba, pa tudi na drugih straneh. Ker se je lani posrečilo sodelovanje bralcev, ko so opisovali naslovne strani, bomo letos to obliko ohranili. Tudi letošnje naslovne strani bodo narejene tako, da jih bodo bralci lahko opisali v zgodbicah in jih nato posljalji v uredništvo. Najboljše bomo objavili.

Tudi v letošnjem letniku bo dovolj šaljivih zgodb, posebno v rubriki Smej se, kurirček. V vsaki številki bo čakala nagradna križanka, javka za ugankanje in še kakšno presenečenje. Izpolnili bomo veliko željo naših bralcev in v letošnjem letniku objavili več kratkih primernih dramskih prizorov, ki bodo uporabni za sodelovanje mladih igralcev na šolskih prireditvah in proslavah.

Urednik
Leopold Suhodolčan

20. obletnica mature

Maturanti učiteljskega v Mariboru v šolskem letu 1955—56 se bomo zbrali 9. oktobra 1976 ob 16. uri v hotelu Habakuk, Maribor. Prijavo in kvacijo 200 din sprejema Franc Cinpaver, Špinglerjeva ulica, Slovenska Bistrica do 1. oktobra 1976.

SREČANJE PLANINA 76 — SREČANJE PLANINA 76 — SREČANJE PLANINA 76 — SREČANJE PLANINA 76

Podobe mladih našega časa

Kraji so kot obrazi. Pogosto se za skromnim videzom skriva presenečenje: lepota in notranje bogastvo.

Slikovita kraška vasica, kos neba in tišina. Njeno bogastvo so ljudje. Le osemsto jih je, ponosnih in trdih kot kras. To je Planina pri Rakeku. Presenečenje? Posebna vrednota je peščica mladih ljudi s planinskega jamarskega kluba. Ti so lahko zgled vsej slovenski mladini in tudi starejšim. Ne razpravljajo o »prostem času«, temveč delajo. Z neutrudnim delom so spremenili zanemarjen kulturni spomenik — Ravbarjev stolp v kulturni dom z razstavnim prostorom, ki je hkrati tudi jamarski dom V. Miklavčiča. V njem se je v dveh letih zvršilo že pet kulturnih prireditvev. Letos so pripravili prvo srečanje Planina 76, od 20. do 30. avgusta.

To srečanje je bilo prav svojevrstno, lahko bi rekli »pisano«, saj je kolonija združila likovne ustvarjalce, arhitekte, fotografe in strokovnjake za varstvo okolja v ubrano celoto. Prvo tovrstno srečanje v Sloveniji. Splele so se prijateljske vezi, mladi so izmenjali mnenja in izkušnje, ki bodo dober kažipot za nadaljnje delo.

Prav bi bilo, da bi jim družba zagotovila več podpore, saj so svojo izredno prizadevnostjo zaslužijo.

Gostitelji s Planine so zahtevno nalogo uspešno izpeljali. Srečanje je doseglo smoter: približati umetnost ljudstvu.

Ko pride v deželo pomlad, Edvin Puntar

Na srečanju Planina 76 smo si ogledali dobro obiskano razstavo, ki sta jo pripravila slikar Viktor Magyar in kipar Edvin Puntar. Odprtje razstave je popestril prisrčen kulturni spored: zadonela je pesem mladih, vmes so se prepletali stih, ki jih je prebrala pisateljica Zorka Ovijač-Zendelska. V uvodni besedi je akademski slikar Branislav Zendelski med drugim dejal: »Občudovati naravo je premalo. Ohranjati jo moramo in negovati naše kulturne spomenike. Bodimo kot mladi s Planine! Pomagajmo jim in ne strižimo jim peruti pri njihovem vzletu.«

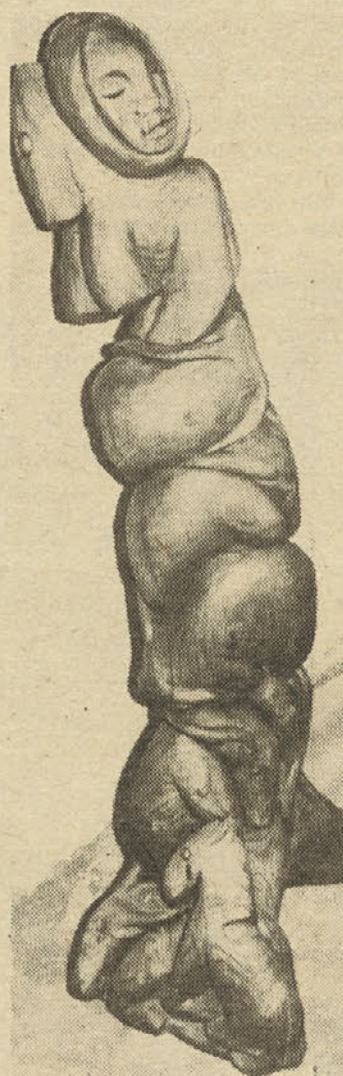
Sledil je literarni večer Braneta Šomna in predavanje dr. F. Habeta Planina in njen svet. Ves čas srečanja je trajala kolonija, ki so se je udeležili slikarji: Zorana Kristan, Alenka Pinterič, Franci Curk, Aco Lebarič, Viktor Magyar, Pavle Zamar-Zapa, kipar Edvin Puntar, slikar Branislav Zendelski z ženo Zorko Ovijač-Zendelsko, arhitekt Mojmir Slaček in drugi.

Umetniki bodo eno izmed svojih del zapustili kraju za stalno razstavo, nekaj jih bodo dali v prodajo v korist jamarskega kluba, veliko pa so jih poklonili domačinom.

KIPARITI POMENI ŽIVETI

Mladi kipar samorastnik Edvin Puntar živi in dela na Uncu pri Rakeku, kjer ima galerijo in v svoji koči-ateljstvu na Javornikih. Naši javnosti je znan od leta 1971, ko je prvokrat samostojno razstavljal v Ljubljani. Zvrstilo so se samostojne razstave v Postojni, Rakovem Škocjanu, Cerknici in Logatcu. Sodeloval je na več skupinskih razstavah v Sloveniji in Srbiji, v tujini pa v Parizu in letos v Örnköldsviku na Švedskem. Udeležil se je VI. in VII. tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem.

Kipariti pomeni živeti, to je umetnikov notranji imperativ. Edvin Puntar mu sledi že iz zgodnje mladosti, ko si je v samoti

Pastirica, Edvin Puntar

poiskal svoj svet: prvinsko, čisto življenje v naravi. Umetnik je del nje, z njo se nenehno pogovarja. Tako nastajajo umetnine iz notranje nuje, brez preračunljivosti. Prefinjeno poznavanje raznih vrst lesa in prilagajanje obdelave temu gradivu je brez dvoma umetnikova prednost. Spontana, sugestivna govorica njegovih plastik postane most med umetnostjo in gledalcem. Zanimive ekspressive kiparjeve plastike so očarljiva likovna znamenja, ki ohran-

jajo izredno mehko linije in ritma. Zazdi se, kot bi les nenehno valoval in živel. Kipar izhaja večkrat iz grafike, kar daje njegovim plastikam čisto in trdno lepoto. V nekaterih se pokaže njegov smisel za monumentaliziranje (Ne govori, ne poslušaj, ne glej!), v drugih nam pove svoje sporočilo, svoj odnos do ljudi in življenja (Skrivnosti srca, Moli-tev, Boj med dobrim in zlim). Včasih v mehkih oblikah odkrijemo satiro (Feministke, Nora ladja), bolečino, sanjski privid ali pravljico podoba. Večina njegovih del zajema motiviko iz trdega kmečkega življenja, ki pa ni brez vedrine (Ko pride v deželo pomlad, Kmetovi zavrženi svetniki itn.).

Ritmični učinek pri plastikah nam pričara občutek, da so se le-te rodile v harmonične, mehke celote.

Kiparja Edvina Puntarja čaka prav gotovo uspešna ustvarjalna pot, saj bo s svojimi deli tudi v prihodnje prispeval k obogatitvi slovenskega kiparstva.

PRAVLJIČNI SVET ZA ODRASLE

Slikar samorastnik Viktor Magyar, po poklicu učitelj, živi in dela v Grosupljem. Po svojih številnih samostojnih razstavah je znan doma in na tujem. Njegova dela so v številnih galerijah in zbirkah v domovini, v Evropi in ZDA.

Slikar spada po svojih delih k naivi, njegova ustvarjalnost pa se odlikuje z izredno izvirnostjo. Za njegova dela so značilne hote zanemarjene podrobnosti in narčno premišljena kompozicija. Stilizirane, preproste figure ljudi, dreves in hišic, naslikane na desko po stari slovenski tradiciji, spominjajo na pravljčni otroški svet, ali bolje, na otroško igro. K tej se zatekamo odrasli po požirek prvinskega življenja, ki smo ga že zdavnaj izgubili. Občutek imamo, da vse visi v zraku, da je vse brez korenin. S skromnimi izraznimi sredstvi nam večkrat pričara zanimive nadgradnje in nas popelje v čisto simboliko.

Njegova dela so prepričljiva, ker so odkrita slikarjeva izpoved. Umetnik zajema motiviko s podeželskega okolja, kjer ustvarja, in jo po svoje »predela«. To pot nam je na razstavi ob srečanju Planina 76 postregel s slikami, ki so uglasene v modri barvi, dopolnjeni s temnimi toni: Kurenti Čoln z maskami, Etruščanski človek, Ljudje z vrči itn.

TEA DOMINKO

Leteči človek s sončnico, olje, Viktor Magyar

Nevarnost

Ker je sredi leta začela, se je v sredini tudi sklenil krog njenih petintri-deset učiteljskih let. Nič kaj ugodno za slovo. Stroj v tkalnici ali mizo v pisarni lahko zapustiš kadarkoli, s šolo pa to ni tako lahko in preprosto.

In venčar se ji je posrečilo urediti vse, kot je treba. Ničesar ni spregledala ob predaji dolžnosti. Celo »junaško« se je držala, ko se je poslavljala od otrok. Ko pa je naslednici izročala še zadnji simbol svojega učiteljskega — razredniške ključa, se ji je roka zatresla.

— Tako, to je menda vse in zdaj se lahko poslovim tudi od vas z obžalovanjem, da prevzemate pretrgano delo...

— Za vami ne bo težko nadaljevati! Toda, ne zamerite mi, če sem v tem trenutku nekoliko sebična. Prepričana sem, da zapuščate učilnico s posebnim, morda neponovljivim čustvom v srcu. Prosim, zaupajte mi ga!

Upokojenka, ki je bila pred eno uro še aktivna, se je v zadregi nasmehnila.

— Kaj res nosim čustva na koncu trepalnic...?

— Pred eno uro, preden sva odpustili učence, sem se vpraševala: Si jim bila pravična? Nisi delala izjem? Ali nisi imela (neizogibnega) »miljenčka« za tolažbo in spodbudo? Če si komurkoli storila krivico, je zdaj za zmeraj prepozno...

— Slutim, da spadate med tiste redke, ki se tako sprašujejo malodane po vsakem delovnem dnevu.

— Ne vem, če vsak dan, toda precej pogosto. Kljub temu pa vem, da sem se pustila otroškimi srcem vsrkavati, vsakemu po svoje. In to je nevarno.

Do smrti ne bom pozabila moralnega konflikta iz svojega prvega obdobja, ko sem bila še vaših let. Tedaj še nisem imela svojih otrok in tako sem se podzavestno navezovala na učence. Ena od deklic — Metka ji je bilo ime — mi je posebno prirasla k srcu. Bila je nezakonska, v reji pri tuji ženski. Dotlej še nisem srečala tako milega otroka. Z očmi je nenehno iskala moje, kakor žejen človek, ki prosi za požirek vode.

Po tolikih letih še vedno vidim njene oči. Če sem za trenutek sedla k njej v klop, da bi ji kaj pokazala (kakor sem tudi drugim), se je stisnila k meni z instinktom dojenčka, da tega na tak način ne pomnim niti pri rodnom otroku. Priznam, Metka je bila edini otrok, ki sem ga kot učiteljica osebno vzljubila.

Metkin sosed v klopi je bil neki Živko, izredno bister pa navihan fantič, nemiren in klepetav, skorajda neugnan. Imel je pač preveč energije. Kadar sem utegnila, sem ga dodatno zaposlila, zmeraj pa ne. In tako se mi je vtisnil v zavest kot rogovilež. Po srcu pa ni bil slab. Nekoč sem mu v razburjenju rekla: »Ti si pa še vse kaj drugega kakor Živko!« In to je bilo dovolj, da je njegova mati, visoka in ohola ženska, užaljena privihrla v šolo in me nadrla...

Odtlej je bil Živko (po materini krivdi) nekaj časa v senci. Nisem ga več mogla imeti rada kakor prej. Njegovega blestečega znanja nisem več cenila. Njegova ponujavost mi je začela tolikanj presedati, da sem ga nehotno odpravila ter se zanimala zgolj za poprečno večino in nendarjene revčke. Nisem se mu odzivala, kadar me je z očmi iskal. Spreledala

pogled skozi šolsko okno

sem, da sem ranila njegovo samozavest.

In kaj je napravil? Nekega dne je na vsem lepem, brez povoda, divje planil na Metko in se znesel nad njenimi lasmi. Kar čeden šop mu jih je ostal v roki.

— Upam, da ste to pot vi poklicali mater v šolo?

— Ne. Zavedala sem se, da sem izpad pravzopprav zakrivila sama. Skušala sem popraviti, kolikor se je dalo. Imela pa sem do konca občutek, da sem le za silo zakrpalala streho, ki jo je bil razdejal vihar. Živko me je na višji stopnji le hladno pozdravljaj, če pa je bilo mogoče, me je z veseljem prezrl.

— Zelo ste samokritični.

— Ne preveč. Glejte, tega primera se spominjam. Koliko pa jih je, ki so se pripetili mimogrede, ne da bi vedela. In to je najhuje.

JANEZ LAMPIČ

Zmaga v »bazik«

Tovariš Javor je med kolegicami v medšolskem aktivu kot edini možki v nezavidljivem položaju. Zaradi pripadnosti »močnejšemu« spolu je moral prevzeti vodstvo in kot tak je nosilec pobud pa tudi vsakršne odgovornosti.

Oči vseh se obračajo nanj, kot da drugače biti ne more. Javor sem, Javor tja. In ker se hospitacijskih nastopov boje in branijo kakor hude ure, jih večji del prevzame sam.

Ti nastopi! Pred kolegicami se mora kot aktivist po uradni dolžnosti zavzemati za vsakršne novosti, ki obetajo kak premik v pedagoški praksi. Toliko bolj, ker članice zbora pozdravljajo samodejavnost in razzvoj, v resnici pa prav nič ne skrivajo svoje naklonjenosti do tradicionalističnih metod in oblik po liniji manjšega napora, večje avtoritete in lažje discipline. Neročno bi mu bilo pritegniti jim, čeprav je tudi sam bolj naklonjen staremu, »prekaljenemu« modelu frontalne prakse pod diktatorsko taktirko... Toda nič mu ne pomaga, igrati mora avantgar-do, pa če še tako težko.

Vselej, kadar si je pred nastopom natikal komedijantsko masko, ga je spreletaval občutek pedagoške sleparstva, ker se mu je iz dna zavesti oglašalo: Poglavitno je, da pride do uspeha, saj ni pomembno, kako...

V tem letu se je »žrtvoval« že za dva nastopa in zdaj ga čaka tretji. Pri obeh je uporabil skupinski pouk. To ga je stalo nemalo napora, kajti če hočeš narediti dober vtis, moraš kolikor mogoče zakumufirati sledove starega načina, sicer se osmeši.

Vsakič se mu je nastop tehnično kar posrečil, požel je priznanje, ki bi ga lahko spodbudilo k redni uporabi skupinstva. A vsakokrat, ko je srečno odigral učno demonstracijo, je krenil nazaj na staro izhono stezo. On je učil, razred se je guli, svežega zraka v to zatohlost pa je spuščal le toliko, da se učenci niso preveč dušili. Uspeh mu je ostal edini smoter in edino merilo.

Učenci so njegove učne igre sprva doživljali kot pomerjanje modnih oblek: oblečeš suknjič, ogrneš plašč, pa oboje spet odložiš... Nekega dne pa se je v razredu nekaj predrnilo. Ko jim je nekaj narekoval, so ga izživalno pogledali.

— Kaj je?

— Raje imamo skupinski pouk...

— Zakaj?

— Zanimivejši je. Radi bi ga imeli vsak dan.

— Mogoče. Je pa tudi težji, bolj zapleten in bolj odgovoren.

— Prav zato ga imamo raje. Radi bi tudi sami kaj delali, ne samo poslušali in zapisovali...

— Pa delovna disciplina? Saj se poznate in dobro veste, kako ste divji!

— Je to ovira?

— Dovolj velika! Pa marljivost? Nekateri še pri starem načinu nič ne delajo.

— Poskusimo!

— Saj smo že večkrat.

— Ne tako! Vsaj en mesec vsak dan...

— Dobro... Pri slovenščini je na vrsti Ivan Cankar ob stoletnici rojstva.

— Krasno!

— Bomo videli! Raziskati je treba veliko stvari:

— kaj ste doslej slišali o Cankraju;

— kaj njegovega ste že brali;

— kdo od vas je gledal »Na klancu« — kratko poročilo o vsebini filma;

— zbrati poglavitne podatke s slikovnim gradivom o pisateljevem življenju;

— zbrati mnenja, ali vam je Cankar všeč in če vam je, zakaj.

Vse to bi bilo treba opraviti doma, kajpada po skupinah, ki bodo nastopale v šoli. In to ni majhna naloga. Jo boste zmogli?

— Bomo!

— Časa imate teden dni.

Vedoč, da to pot ne gre le za učni vzorec, temveč zares, so se učenci zagnali v akcijo — proti svojemu učitelju in za sodelovanje z njim. Čas in priložnost sta delala zanje. Kaj vse so iztaknili in nanosili! Imeli so kaj izbirati in urejati. Rezultat: Cankar se je udomačil med njimi, kot da je svojo enajsto šolo pod mostom preselil k njim v učilnico.

Preskusni mesec je minil. V bazi ob delu je tudi »škripalo«, toda učitelj sedaj ve: ustavilo se ne bo. V prihodnje bo lahko prirejal hospitacije brez pedagoških kulis in brez maske.

JANEZ LAMPIČ

RADIO IN ŠOLA

Taka je naslovna stran letošnjega letnika Radijske šole. Program za prvo polletje je že natisnjen in v Radovljici, kjer ga pripravljajo in razpošiljajo, so obljubili, da bo kmalu tudi že na šolah.

Za leto 1976—77, lahko bi mu rekli tudi jubilejno, je naše uredništvo pripravilo program že za trideseto šolsko leto, če za rojstvo radijske šole vzamemo jesen 1947, ko so na našem radiu stekle prve oddaje, namenjene šolarjem.

Vsi, ki spremljate naše delo in so vam oddaje v pomoč, boste ob tej programski številki ugotovili, da bomo nadaljevali nekatere cikle oddaj, ki smo jih začeli v prejšnjih letih (narodni heroji, vzgoja za humane odnose med spoloma, priredbe literarnih del, borci pripovedujejo). Med novimi oddajami smo si zadali nalogo, da bomo za srednješolce pripravili ciklus oddaj o osnutku zakona o združenem delu, v oddajah Odrasli tako — kako pa mi, pa bomo poskusili prikazati probleme mladih v delovnih organizacijah. Tema teh oddaj bo predvsem odnos do dela.

UREDNIŠTVO

Radijska šola ponovno tudi na kasetah

Že pred leti je del programa radijske šole izdala na 16 kasetah založba Mladinska knjiga, kasete pa izdelala takratna kasetna produkcija RTV Ljubljana. Z reorganizacijo zavoda je temeljna organizacija združenega dela Produkcija kaset in plošč podpisala pogodbo o sofinanciranju. S tem so se odprle možnosti, da ustrezemo željam številnih šol ter njihovih učiteljev po kakovostnih posnetkih radijske šole na kasetah, črpač pri tem najboljše dela, ki so se v letih na-

brala v tonskih arhivih RTV Ljubljana.

Že to jesen bo na voljo več kaset s področja slovenskega jezika, in sicer slovenske moderne, pri čemer bosta dve kaseti posvečeni življenju in delu Ivana Cankarja ob 100-letnici njegovega rojstva. Za slikovito približanje zgodovine NOB našim učencem bodo v istem času izšle štiri kasete o narodnih herojih: Slavi Klavora, Tonetu Tomšiču, Stanetu Žagarju in Janku Premr-

lu-Vojku. Najmanj šest kaset bo iz programa glasbene vzgoje.

Učitelje prosimo, da sprejmejo to informacijo tudi kot naš odgovor na številna pisma, v katerih sprašujejo, kaj je z radijsko šolo na kasetah, ker na vsako pismo posebej nismo mogli odgovoriti.

Hkrati se vam priporočamo za prihodnje sodelovanje, saj se zavedamo, da bomo le s poznavanjem vaših želja in potreb v šoli lahko izoblikovali dober program in dosegli z zvočno kaseto tisto, čemur pravimo sodobni učni pripomoček.

DANE ROBIDA

Tak je bil komandant Stane

(Ob oddaji radijske šole za srednjo stopnjo, dne 14. 9. 1976. Odlomki iz pripovedi generalmajorja Lada Ambrožiča-Novljana o narodnem heroju Francu Rozmanu-Stanetu)

...Njegove najpomembnejše borbe so bile najprej na Dolenjskem. Že leta 1942 je bil skupaj s tovarišem Kvedrom-Tomažem, znanim političnim komisarjem II. grupe odredov, v boju na Jančah, ko je hotel prepeljati dolenjske bataljone, namenjene na Štajersko, čez Savo. Ti boji so se končali z zmago partizanov, vendar bataljoni niso mogli opraviti predvidene poti. Nato se je vrnil s četami na Dolenjsko; tam je nastalo spomladi leta 1942 prvo osvobodeno ozemlje.

...Stane je bil borec. Če je bil kdo poveljnik, to tedaj ni pomenilo, da je bil v zaledju. Zaledja ni bilo. Stane je moral biti tako kot sleherni komandant tiste dobe v prvih bojnih vrstah. Bil je, da tako rečemo, najmočnejši člen v verigi, ki se je bojevala proti okupatorju. Zdržati je moral največ. Kot borec se je izkazal na Dolenjskem, v legendarnem pohodu II. grupe odredov čez Dolomite in Gorenjsko na Štajersko, nato se je

boril na Štajerskem v najtežjih okoliščinah, ko so Nemci pritiskali in hoteli uničiti vsako podporo partizanom.

...Stane je bil legendarni komandant slovenske osvobodilne vojske. Dosegel je najvišje mesto, ki je bilo na Slovenskem v poveljništvu tedaj mogoče. Ni poveljeval s pismenimi ukazi, ali samo s povelji, do ljudi ni imel samo poveljniškega odnosa. Imel je poseben način. To je bil način, veljaven za ljudske vojske. In naša partizanska vojska je bila ljudska vojska. Poveljevanje je bilo predvsem razmišljanje o vojnih zadevah, premišljevanje o najboljših rešitvah, skupen posvet s poveljniki, in šele po posvetu se je odločalo. Stane je bil zelo obziren do svojih poveljnikov. Nikdar ni vpil, nikdar se ni prepiral in zviševal glasu, ampak je skušal s tovariškimi odnosom in razumevanjem ustvariti takšno ozračje, ki je podrejenim poveljnikom pomagalo, da so najbolje vodili svojo vojsko.

...Zelo se je zanimal za orožje. Tega pa takrat partizani nismo imeli veliko. Ko so ga začeli zavezniki pošiljati, in smo ga tudi sami veliko zaplenili okupatorjem, je hotel spoznati vsako vrsto

orožja, sam je streljal in preučeval, kako je treba z njim ravnati.

...Leta 1944 je imela slovenska narodnoosvobodilna vojska 40.000 oboroženih borcev in bork. Izreden pregled je bil potreben nad to vojsko in dobro je bilo treba poznati vse poveljnike, ljudi, borce, zveze, orožje, razmere na terenu, da je lahko poveljnik uspešno poveljeval.

...Stane je bil zelo discipliniran do vodstva osvobodilnega gibanja. Kadar je bila odločitev sprejeta, jo je vneto zagovarjal in privedel do končnega cilja. Discipliniran je bil do Vrhovnega štaba, ki mu je redno pošiljal poročila in se seveda vedno tudi ravnal po navodilih, ki jih je pošiljal vrhovni štab, torej tovariš Tito.

...Kot človek je bil Stane znan predvsem po svojem odličnem odnosu do borcev. Vsako brigado, ki je prišla v Belo krajino na oddih ali v boj, je sprejel v Črnomlju, ali že zunaj v Semiču ali na pohodu. Pregledal jo je, se prijateljsko pogovarjal z borci, jim ponujal cigarete, skratka, vselej je

pokazal, da hoče biti do borcev in poveljnikov predvsem tovariš. Največjo skrb je vedno posvečal ranjencem.

...Stanetova smrt je bila velika nesreča za narodnoosvobodilno vojsko. Bila je nenadna, nepričakovana. Tedaj smo namreč dobili od zaveznikov Angležev majhne, a zelo priročne minomete; hoteli smo jih nameniti za jurišne bataljone in čete, ki smo jih tedaj ustanavljali v divizijah in brigadah. Ker pa nismo vedeli, kakšen je njihov učinek, smo jih šli neko jutro preskušati. Tretja mina, ki smo jo sprožili, je eksplodirala v cevi, cev se je razletela in Stane je bil težko ranjen. Tedaj so bili štirje mrtvi in štirje ranjeni. Staneta so odpeljali v partizansko bolnišnico Kanizarica, operiral ga je Bogdan Breclj. Ležal je poleg mene, tako da se dobro spominjam njegovih zadnjih besed pred smrtjo. Preprosto je povedal, da bo kljub operaciji moral umreti. Ni se bal smrti.

ZVONE KRŽIŠNIK

Pionirji posebne osnovne šole Bratov Mernik iz Slovenskih Konjic sprejemajo kuričkovno pošto v Konjiški vasi

ARMADA SMO VSI

Na stotine ur

»Ni mogoče zbrati in prikazati vsega, kar je prebivalstvo Gorenje Trebuše prispevalo za NOB. Mnogim borcem in vodilnim funkcionarjem iz časa narodnoosvobodilnega boja je ta razkropljena hribovska vas znana kot zibelka partizanstva na Primorskem. Upravičeno nosi tako ime, saj je bil v njej 20. decembra leta 1943 ustanovljen IX. korpus.

Tudi krvni davek vaščanov za svobodo ni bil majhen. Od okrog 500 prebivalcev, ki jih je imela takrat Gorenja Trebuša, je vsak deseti krajan padel v boju ali umrl v koncentracijskem taborišču.

V svoji odmaknjenosti od večjih središč, ki so jih zasedle sovražne enote, je dajala Gorenja Trebuša zavetje raznim enotam, delavnicam, partijskim

in intendantskim šolam pa tudi bolnišnicam za lažje ranjene borce.

»Gospodarska pomoč enotam NOV znaša nekaj deset milijonov dinarjev,« je med drugim zapisano o tej vasi v analizi o elektrifikaciji okrog 90 trebuških gospodarstev.

To poletje je bilo po njenih poteh, okrog hiš, gozdnih krčev inah in travnikih tako živahno kot pred dobrimi tremi desetletji. Nekaj sto brigadirjev mladinske delovne akcije Trebuša 76, delavci DES in pripadniki JLA so prihitali že prve junijske dni v kraj, v katerega se bodo v prihodnjih letih še prav gotovo radi vračali.

Med prvimi so prišli vojaki minerske skupine, ki so jo do konca avgusta vodili starešine: Džordže Ristić, Petar Randžević in Damjan Stojaković. Vojaki Sulejman Kličić iz Bihaća, Milan Delić iz Titovega Užica, Dragoje Ponjović iz istega mesta, Milanče Ilić iz Požarevca ter Hasan Selimović in Selim Hasanović iz Vlasnice, najboljši minerci, so z vrtnimi stroji 'Pionir' zvrtili dobra dva in pol kilometra lukenj.

»Naše delo je bilo naporno,« je povedal čokati Sulejman. »Le malo, od skoraj tisoč jam za električne drogeve, je bilo takih, da jih je bilo mogoče kopati brez naše pomoči. Nad dva tisočkrat je bilo slišati od bližnjih

gorskih grebenov odmev eksplozije.«

Krajanji, Trebuščanke in Trebuščani, niso mogli prehaliti marljivih fantov. Radi so jim odprli vrata svojih domov in jim pokazali, kako živijo. Pogosto je stekla beseda tudi o slavnih partizanskih dneh.

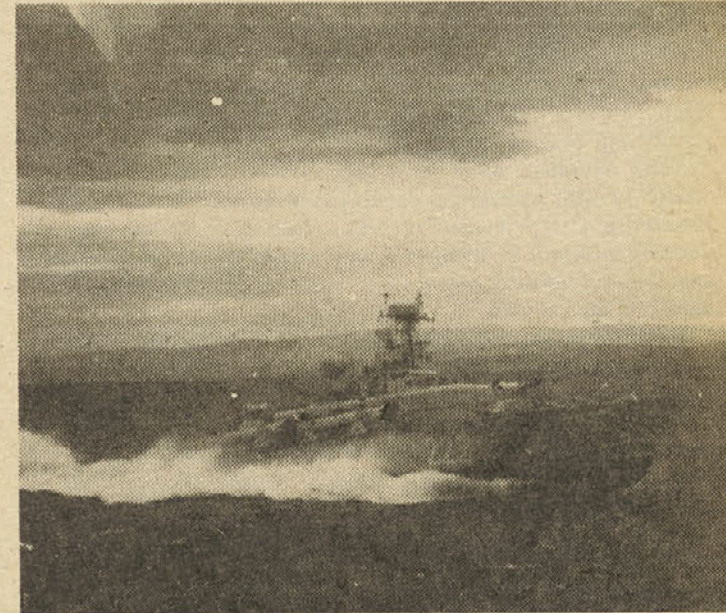
Na livadi za Makuovo kmetijo so uredili »TITOV LOGOR«. Že na prvi pogled, prvi vtis pa je najpomembnejši, je bilo mogoče ugotoviti, da so vojaki-inženirji iz enote Ratka Cvijanovića v teh nekaj mesecih, kar žive pod slovenskimi vr-

šaci, dodobra spoznali in utrdili mnoga vojaška znanja in veščine. Tabor, ki ga je ob začetku napovedoval jugoslovanski grb z zastavo, sklenil pa slovenski grb z zastavo, vse je bilo narejeno iz drobnega peska, je bil »kot iz škatlice vzet«.

»Naša enota,« so označili namen prihoda v Gorenjo Trebušo mlajša častnika Miodrag Jović in Zvonko Markšl ter častnika Blagoje Filovski in Boris Mance, je v sedmih dneh skopala po izredno zahtevnem ozemlju 160 jam za drogeve električnega omrežja. Delali

S skupnimi močmi krajanov, brigadirjev, vojakov in elektricarjev iz Tolmina in Kobarida so po skoraj 42 km dolgi trasi postavili okrog tisoč drogov za električno napeljavo. (Foto: Stane Jesenovec)

(Foto: Stane Jesenovec)

Vsakega 10. septembra praznujejo pripadniki Jugoslovanske vojne mornarice. 34 let je že minilo, odkar je bil v Podgori ustanovljen prvi mornariški odred. Kreпка tri desetletja. Njihova udarna moč, vojaki in starešine rodu vojske, na katerega smo vsi ponosni, je iz leta v leto večja. Ne le orožje, temveč odločnost, da vsakomur onemogočijo vmešavanje v razvoj naše socialistične samoupravne družbe, zbujaajo spoštovanje. Ob prazniku — iskrene čestitke!

smo na trasi, ki sodi med najtežje, saj smo morali ponekod uporabljati tudi planinske veščine. Dogovorjeno nalogo smo, tako kot enota pred nami, povsem opravili.«

Vojak Tomaž Šumi je takole ocenil njihovo delo in delež pri izpolnitvi tridesetletne želje krajanov Trebuše. »Menim, da je vredno pohvale, da so se tudi enote JLA udeležile te akcije. Za težave tukajšnjih krajanov sem zvedel lani iz televizijske oddaje. Te dni sem se z mnogimi pogovarjal o njihovem življenju

in začutil, da so nam izredno hvaležni za pomoč.«

»Pionir« je pred dnevi prenehel rezko ropotati med trebuškimi gozdovi, travniki in vzpetinami.

Tudi zvena lopat in krampov vojakov in brigadirjev ni več slišati. V spominu teh in krajanov Gorenje Trebuše pa so ostali mnogi prijetni dnevi, na stotine ur, ko so s skupnimi močmi ustvarjali lepši dan klenih in gostoljubnih ljudi izpod Jelenjega vrha, Poldanova, Drnjulka in drugih vrhov.

STANE JESENOVEC

Vojak Tomaž Šumi: »Zadovoljni smo, da smo delali v tej partizanski vasi.« (Foto: Stane Jesenovec)

Iz drugih republik

V korak z zahtevami združenega dela

Tretji sestanek sindikalnih organizacij visokošolskih zavodov SFRJ bo maja leta 1977. — Gostitelj tega pomembnega posvetovanja bo glavno mesto Bosne in Hercegovine. — Temeljna usmeritev sestanka: Vloga in naloge sindikalnih organizacij pri izvajanju reforme visokega šolstva v Jugoslaviji. Obravnavo glavne teme bo pripravila konferenca sindikata sarajevske univerze.

Tradicionalna srečanja sindikalnih organizacij visokošolskih zavodov Jugoslavije postajajo tista dejavnost, za katero ponavadi pravimo, da temelji na smernicah nadaljnega boja za izvajanje reforme visokošolskega izobraževanja, ki izhajajo neposredno iz resolucije desetega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije za samoupravno socialistično preobrazbo vzgoje in izobraževanja v naši državi.

S tega vidika je iniciativni odbor za organizacijo tretjega sestanka sindikalnih organizacij jugoslovanskih visokošolskih zavodov — ta ima 35 članov — letos v Sarajevu obravnaval izhodišča, ki bodo temelj razprave na posvetovanju maja prihodnjega leta v Sarajevu.

Ugotavljali so, da sindikalne organizacije na večini visokošolskih zavodov še vedno ne sodelujejo dovolj v nadaljnjem boju za reformo in učinkovito usklajevanje visokošolskega izobraževanja s potrebami združenega dela. Ta ugotovitev nalaga sindikatu, da si mora še nadalje prizadevati, da bo reforma univerze uresničena.

devati, da bo reforma univerze uresničena.

Temeljni ton tretjemu sestanku sindikalnih organizacij jugoslovanskih visokošolskih zavodov bodo dajale smernice sedanjega osnutka zakona o združenem delu. Pred sindikati visokošolskih zavodov je torej povsem jasna naloga: potrebe po kadrih in dejavnost univerze morajo uskladiti z zahtevami in potrebami združenega dela. To je namreč temeljni vzvod za nadaljnji razvoj našega družbenega in ekonomskega samoupravnega socialističnega sistema.

Vsako univerzitetno središče naše države — teh je štirinajst (Beograd, Zagreb, Niš, Skopje, Sarajevo, Novi Sad, Titograd, Priština, Reka, Split, Banjaluka, Osijek, Ljubljana in Maribor) naj bi prispevalo vsaj po en koreferat in poročilo. Predsednik sveta Zveze sindikatov Bosne in Hercegovine, ki je hkrati predsednik iniciativnega odbora, Raif Dizdarević je poudaril, da morajo pri delu prihodnjega posvetovanja sodelovati tudi predstavniki organizacij združenega

dela; le tako bo sestanek dosegel svoj smoter.

Poudarili so, da ni treba takega sestanka organizirati vsako leto. Zadošča že, če v določenih časovnih obdobjih ugotovimo, kaj je storjeno, na temelju tega pa nenehno spremljamo in proučujemo tokove reforme visokega šolstva, predvsem z vidika vloge in nalog sindikalnih organizacij. To seveda ne pomeni, da pogostejših srečanj, sestankov, posvetovanj in drugih oblik izmenjave mišljenj v praksi ni treba organizirati. Nasprotno: taka srečanja naj bodo tolikokrat, kolikokrat je potrebno. Tudi o tem bi se bilo treba dogovoriti na prihodnjem tretjem sestanku v Sarajevu.

Da bi priprave na tretji sestanek sindikalnih organizacij jugoslovanskih visokošolskih zavodov nemoteno potekale, so ustanovili koordinacijski odbor za organizacijsko-tehnične in druge zadeve, ki bo poskrbel, da bo delo tega izredno pomembnega posvetovanja čimbolj uspešno.

NIKOLA NIKIĆ

NAMESTO POMOČNIKA RAVNATELJA — PEDAGOG ALI PSIHOLOG

V beograjskih šolah in predšolskih ustanovah dela za sedaj 79 pedagogov in psihologov. Prizadevajo si, da bi v prihodnjih petih letih v vse predšolske ustanove in šole uvedli pedagoško-psihološko službo. Izpopolnjevanje te službe bo odvisno seveda od denarja pa tudi od prizadevanj šol. Sekretar skupnosti osnovnega izobraževanja v Beogradu je dejal, da je psihološko-pedagoška služba v šolah nujno potrebna, zato ravnajo nekatere šole kar pravilno: ko odide pomočnik ravnatelja na drugo službeno mesto, zaposlijo namesto njega pedagoga ali psihologa.

•••

CENTER ZA MARKSISTIČNO IZOBRAŽEVANJE V VRŠCU

Na pobudo okrajnega komiteja zveze komunistov je začel v Vršču delati center za marksistično izobraževanje.

Center ima sedem oddelkov s približno 300 obiskovalci. V politični šoli za odrasle se izobražuje 110 članov zveze komunistov, mladinsko politično šolo obiskuje 80 učencev kmetijskega šolskega centra in gimnazije ter študentov pedagoške akademije, v šoli za samoupravljalce pa je 70 delavcev iz več organizacij združenega dela.

Pouk traja pet mesecev. Slušatelji imajo od 80 do 100 ur predavanja — glede na vrsto šole.

Pred nedavnim se je začela tudi mladinska politična šola »Borbe«, ki dela po posebnem programu. Poleg vsega tega namerava center odpreti še šolo za delegate, organizirati seminarje za na novo sprejete člane zveze komunistov ter za nove sekretarje osnovnih in mestnih organizacij zveze komunistov.

Pripravili bodo dva ciklusa predavanj, ki bosta trajala po pet mesecev, udeležilo pa se ju bo najmanj tisoč obiskovalcev.

•••

OTROŠKI VRTEC — VADNICA ZA ŠTUDENTE

Na pedagoški akademiji za vzgojitelje v Beogradu so odprli otroški vrtec — vadnico za študente. To je prva akademija v Srbiji, ki ima v svojem sestavu tovrstno vadnico.

Vrtec sprejme lahko za sedaj 90 otrok, starih od tri do šest let. Z otroki bo delalo šest vzgojiteljic — mentoric. Te bodo pomagale študentkam petega in šestega letnika pri praktičnem delu. Tako povezovanje teorije in prakse bo prav gotovo ustvarilo možnosti za kakovostno šolanje vzgojiteljev predšolskih otrok.

•••

NIČ VEČ NA RAČUN DRUŽBE

Na skupni seji odborov za izobraževanje, znanost in kulturo zveznega družbenopolitičnega zbora in zbora združenega dela so obravnavali gradivo o šolanju naših študentov v tujini. Sklepnili so, da je treba spremeniti dosedanja način šolanja, ki poteka ne glede na družbene potrebe in brez pregleda o številu tistih, ki (na svoj račun in po svoji presoji) odhajajo na šolanje v tujino. Na račun družbe se bodo lahko odslej šolali samo študenti, ki bodo študirali stroke, potrebne družbi, za katere študij na naših fakultetah še ni organiziran. Člani obeh odborov so menili, da je glede na velike stroške šolanja v tujini treba razvijati študij, ki temelji na izmenjavi študentov.

Manifestacija bogatih razsežnosti

Pogovor z Draškom Nikolićem, predsednikom predsedstva skupnosti osnovne šole Bratstvo in enotnost

Letos je bilo v Pančevu že osmo srečanje jugoslovanskih osnovnih šol »Bratstvo in enotnost« pod pokroviteljstvom pokrajinske konference SZDL Vojvodine. Ob tej priložnosti smo zaprosili Draška Nikolića, predsednika predsedstva skupnosti osnovnih šol »Bratstvo in enotnost« in ravnatelja istoimenske šole v Sarajevu, za kratek pogovor.

— Kot dolgoletni predsednik skupnosti osnovnih šol »Bratstvo in enotnost« nam, prosimo, povejte, kakšen pomen imajo ta srečanja za vaše šole in kakšni so bili dosedanja dosežki?

»Zbiramo se že osem let, vsakič v drugem kraju in v drugi repu-

Z enega izmed srečanj osnovnih šol Bratstvo in enotnost

bliki. Vsako naše srečanje ima določeno simboliko. Prvo je bilo v Beogradu, ob 50-letnici ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije. Drugo srečanje — v Sarajevu je bilo ob 25-letnici zmage nad fašizmom in življenja v svobodi. Tretje — v Osijeku je bilo organizirano v znamenju proslave 30-letnice ljudske vstaje in ustanovitve VI. slavonskega korpusa NOV Jugoslavije. Četrto srečanje — v Splitu smo posvetili proslavi 80. rojstnega dne tovariša Tita in 30-letnici vojne mornarice. Peto je bilo v Jajcu, ob 30-letnici zgodovinskega zasedanja AVNOJ. Na šestem srečanju, ki smo ga organizirali na Ohridu, smo proslavili 30 let svobodne Makedonije, ko so Makedonci dobili pravico, da smejo uporabljati makedonščino kot materin jezik. Lanskoletno, sedmo srečanje je bilo v Zagrebu, ob 30-letnici zmage nad fašizmom in življenja v svobodi. Moto letošnjega, osmega srečanja v Pančevu, je bila 35-letnica ljudske vstaje.

Na teh srečanjih spoznavamo legendarne kraje iz NOB, poleg učencev in učiteljev pa se jih udeležijo tudi najvidnejši predstavniki posameznih republik, narodni heroji, borci NOB, pred-

stavniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in Jugoslovanske ljudske armade. Naša srečanja podpro vse družbenopolitične organizacije, tako da postane ta manifestacija praznik vsega kraja.

Srečanja osnovnih šol »Bratstvo in enotnost« imajo večrazsežno vrednost. Poleg tega, da ohranjajo tradicije NOB, so priložnost, da spoznamo izvirno ljudsko kulturo posameznih krajev. Na naših skunih prireditvah je slišati tudi po 17 različnih jezikov.

Od 170.000 učencev jugoslovanskih osnovnih šol »Bratstvo in enotnost« jih je na srečanjih doslej sodelovalo približno 15.000 (učencev — gostiteljev in gostov). Na srečanjih se je zbralo tudi okrog 3.000 učiteljev iz naših šol, od Ohrida do Ljubljane, od Sukova pri Pirotu do Reke, od

Titograda do Subotice...

Tovrstna srečanja so pravzaprav sklepna manifestacija nenehnega sodelovanja naših šol, ki vse leto živahno sodelujejo: organiziramo medsebojne obiske učiteljskih kolektivov, sprejemamo učence, ki pridejo na ekskurzije, izmenjavamo izkušnje ter spoznavamo uspehe in probleme pri skupnem delu.

— Srečanja osnovnih šol »Bratstvo in enotnost« se odlikujejo po bogati in pestri vsebini. Ali je bilo v programu osmega srečanja kaj novega?

»Pokrovitelj letošnjega srečanja, ki je bilo v Pančevu in okolici, je bila pokrajinska konferenca SZDL Vojvodine. Srečanje je imelo slovesen in delovni značaj. Udeleženci so se pogovarjali o reformi izobraževanja, obravnavali pa so tudi vzgojno funkcijo šole. Poleg skupščine učiteljev smo letos prvič uvedli tudi pionirsko skupščino srečanja, na kateri so pionirji razpravljali o razvoju samouprave učencev. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki sveta za skrb in vzgojo otrok iz vseh republik in pokrajin.

Po priporočilih Zvezne konference SZDL Jugoslavije pa tudi po naši ustaljeni praksi je bilo letošnje srečanje aktualizirano z novo vsebino iz zgodovine in kulture narodov ter narodnosti SAP Vojvodine.

Pogovor je vodil: MILAN R. MARKOVIĆ

Novo in rabljene knjige zastoni

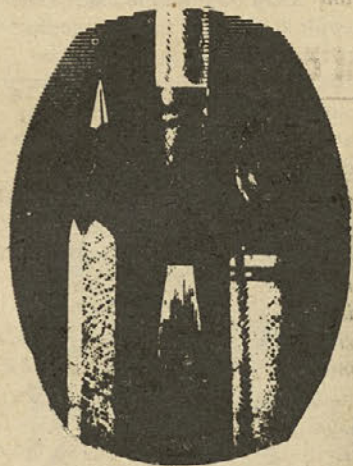
Skupnost osnovnega izobraževanja v Beogradu je še pred začetkom letošnjega šolskega leta zagotovila, skupaj z beograjskimi osnovnimi šolami, da je vsak drugi osnovnošolac, od prvega do četrtega razreda, dobil brezplačno potrebne učbenike.

Za letos se jim je posrečilo dobiti brezplačne učbenike za polovico osnovnošolcev nižjih razredov, v šolskem letu 1979—80 pa menijo, da bodo brezplačne učbenike lahko preskrbeli že vsakemu osnovnošolcu.

Ob začetku letošnjega šolskega leta so namreč prejeli brezplačne obvezne učbenike vsi učenci beograjskih osnovnih šol, katerih starši prejemale otroški dodatek.

Zamisel o brezplačnih učbenikih je menda vznikla prav v Sloveniji in pričakovati bi bilo, da bodo vse slovenske šole nadaljevale začeto akcijo. Žal pa to koristno zamisel uresničuje le nekaj šol.

Skupnost osnovnega izobraževanja v Beogradu in tamkajšnje osnovne šole so poskrbele za letošnje šolsko leto kar za 21.000 učencev, ki so že dobili

popolnoma nove obvezne šolske učbenike, 42.000 osnovnošolcev pa je »podedovalo« rabljene knjige.

Predsednik SFRJ Josip Broz Tito odlikoval Prosvjetni list z redom zaslug za narod s srebrnim vencem

Veliko priznanje — še večje obveznosti

»Prosvjetni list«, glasilo prosvetnih in kulturnih delavcev Socialistične republike Bosne in Hercegovine, je lanskega novembra praznovalo 30-letnico izhajanja. Ob slovesnosti je bilo predlagano, naj bi tovariš Tito odlikoval ta list za njegov prispevek k socialistični graditvi naše dežele.

Konec letošnjega junija, ko so utihnilo šolski zvonce, učenci in učitelji pa odšli na zaslužni počitek, so v Sarajevu na skromni slovesnosti, ki se je udeležilo veliko družbenopolitičnih, prosvetnih, kulturnih in javnih delavcev, izročili časniku »Prosvjetni list« red zaslug za narod s srebrnim vencem, s katerim ga je odlikoval tovariš Tito.

To visoko odlikovanje je priznanje za dosežene uspehe, hkrati pa pomeni tudi večjo obveznost za prihodnje naloge in nove delovne zmage. V imenu predsednika SFRJ tovariša Josipa Broza-Tita je odlikovanje izročil glavnemu in odgovornemu uredniku časnika »Prosvjetni list« Nikoli Nikiću predsednik republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Bosne in Hercegovine Branko Šotra.

XII. srečanje mladih tehnikov Jugoslavije v Sarajevu

V dneh od 25. do 27. junija letos so se zbrali mladi tehniki iz vse naše domovine v Sarajevu, kjer so v teoretičnem in praktičnem delu tekmovanja dokazali svoje znanje in strokovne sposobnosti. Slovesna manifestacija dela mladih tehnikov je bila hkrati tudi priznanje učiteljem — konstruktorjem, ki vodijo številne tehnične krožke na posameznih osnovnih šolah in v organiziranih enotah Ljudske tehnike po vsej naši domovini.

Letošnjega srečanja in V. prikaza dela v Sarajevu se je udeležilo 350 mladih tehnikov. Trideset jih je bilo iz Slovenije; osvojili pa so 5 zlatih, 18 srebrnih in 7 bronastih medalj. Tako kot udeleženci iz drugih republik in avtonomnih pokrajin so tudi slovenski tekmovalci s svojimi inštruktorji uredili razstavo v Skenderiji. Razstavljeni so bile novosti mladih tehnikov in učiteljev—inštruktorjev. Po stro-

kovni oceni teh izdelkov je osvojil 1. mesto Božidar Adžić iz Zenice, 2. mesto Arpad Šalomon iz Velenja in 3. mesto Boštjan Novšak iz Ljubljane.

Mladi elektrotehniki iz osnovne šole Danila Kumar iz Ljubljane so se pomerili tudi v taktično-tehničnih nalogah ljudske obrambe. Tekmovanja so potekala na območju vojašnice »Igmanski marš«, kjer so bili mladi tehniki gostje vojakov in njihovih starešnih.

Med vsemi jugoslovanskimi mladimi tehniki, ki so se zbrali letos v Sarajevu, so bili najuspešnejši srbski tekmovalci, ki so osvojili kar 15 zlatih in 18 srebrnih medalj. Med tistimi, ki so prejeli zlate medalje, se je uvrstil tudi mladi slovenski tehnik — avtomodelar Marjan Škoflek iz Velenja.

Prihodnje srečanje mladih tehnikov bo leta 1977 v Črni gorji.

IZBERITE MED NOVIMI KNJIGAMI

Boris Zherl

Ivan Cankar in naš čas

V zbirki Bela krizantema je pri Cankarjevi založbi izšla knjiga, ki je v našem času že dvojen spomenik: na Ivana Cankarja in Borisa Zihlerla. V poglavju pod naslovom Ivan Cankar in naš čas pravi pisec med drugim: »Pustimo ob strani Cankarjevo zatrjevanje, da ga je v vrste socialne demokracije pripeljalo teoretično spoznanje in da so mu znanstvene knjige o socializmu samo dobrega dokazale tisto, kar mu je bilo povedalo že življenje samo... Zadržimo se pri tistem, kar lahko povzamemo iz razprav navedenih Cankarjevih besed: da mu je življenje samo povedalo o sebi vse bistveno in najpomembnejše.«

Tako znanstvenik Zihler tenkočutno in zanesljivo vključuje umetnika Cankarja v naš čas — ne samo kot pisca, pač pa tudi kot človeka in socialista. Nikakršnega pretiravanja. Gre za resnico samo — ali kot piše Zihler: »Dojeti življenje nasploh in posebej svoj čas do tistih prvin, ki so najpomembnejše za samoosveščanje človeka in človeštva, znati in hoteti dognano resnico izpovedati na poseben način, v umetniških pričevanjih o zemlji in ljudeh ter o sebi samem.«

V poglavju Ivan Cankar in njegova doba je bistvo zajeto v stavkih: »Ivan Cankar je svobodoumnemu slovenskemu izobražencu pokazal pot iz osamljenosti, v katero ga je pognal buržoazni svet s svojimi na videz nerešljivimi nasprotji in protislovji.« Seveda obdela avtor Cankarjev družbeni in politični pomen tudi v odnosu do delavstva, mladine in vsega slovenskega naroda.

Pomembni Cankarjevi družbenopolitični govori in sestavki so v knjigi ponatisnjeni. Knjiga je dragoceno družbenopolitično branje v najzlahnejšem pomenu besede.

N. M.

Franc Šetinc Izgnanci

Knjiga je avtobiografska — in vendar mnogo več kot samo to. Saj je avtor (tedaj, ko so Nemci množično izseljevali naše ljudi — prebivalce ob mejah »nemške Štajerske« je bil še mlad fant) samo eden izmed mnogih, ali bolje rečeno — eden med mnogimi, ki so jih Nemci izselili v taborišča.

V knjigi IZGNANCI so opisani predvsem tisti slovenski ljudje, pretežno kmetje, ki so bili okupatorju napoti že zato, ker so obstajali: v mejah velikega rajha so morali prebivati strogo nemško zavedni ljudje, bolj zagriženi od samih Nemcev. To so bili povečini Kočevarji, ki so dobili posestva na obmejnih pasovih (od koder so izselili nad 200.000 Slovencev) in trdne kmetije po vsej Štajerski. V ravninskih predelih so Nemci dosledno izseljevali močne kmete, ki bi bili lahko stebri odpora.

To je ogrode-knjige. Vsebinsko opisuje tesnobo ljudi, ko so zvedeli, da jih bodo selili, bridko slovo od zemlje, od domovine, in taboriščno življenje v Šleziji. Gre za muke, ki so jih doživljali ljudje v vseh taboriščih: lakota, mraz, bolezn, golazen in težko delo. V taboriščih, kjer so izseljenci »obmejnega pasu«, je manj smrti, manj grozot — če se grozote lahko štejejo po količini — saj so ti slovenski ljudje celo pred Nemci tako rekoč brez krivde. Ne — krivi so, ker so Slovenci. To je velika krivda.

»Tam sem preživel štiri leta svoje mladosti. Štiri vojna leta. Štiri bridka leta!« pravi avtor o Šleziji, kamor se zdaj — po tridesetih letih vrača na obisk. Zdaj je Šlezija poljska in čisto drugačna. A spomini oživijo. »Tam je vendar v koprnenju po svobodi minevala moja mladost!« piše avtor. In prav v tem je posebna odlika knjige: z lahtno modrostjo zrelega človeka so opisana vojna leta tako, kot jih je doživljal s slovenske zemlje pregnani deček.

N. MAURER

Janez Švajncer

Pridi k potoku

Zajetni roman Janeza Švajncerja Pridi k potoku utegne biti posebno zanimiv za učiteljsvo, saj odkriva pisatelj zlasti učiteljski krog na osnovni šoli nekega kraja Štajerske, vendar pa so problemi taki, da veljajo za katerikoli predel Slovenije. Z zgovorno pripovednostjo se je osredotočil na tisto plast izobraženstva, ki ima posebno pomemben položaj v dinamični dobi izobraževanja in vzgoje; skozi prizmo zasebnega življenja učiteljskega kolektiva se zrcalijo utripi vsakdanjosti, mišljenja in individualni ter skupni problemi, kot jih poraja sodobno življenje. Generacijske razlike privedejo do izostritve, pisatelj pa govori tudi o problemu razslojevanja našega človeka. In spet zadušljivo ozračje, v katerem človek gineva v zapetosti, hrepenenje po resnični ljubezni in pristnih človeških odnosov. Vse to prav gotovo ni opisano naključno, ampak je odsev najbolj osnovnih teženj sodobnega človeka. Pisatelj se je želel realistično odzvati sodobni problematiki, zato je jasno in preprosto predstavil ljudi in njihov življenjski krog. Roman je opremil Franc Mesarič, izšel pa je pri Prekmurski založbi.

Tri čebelice

V izdaji Mladinske knjige so izšle tri knjižice za mlade bralce — tri ČEBELICE:

Cvetko Golar: SVATBA NA POLJANI je zbirčica ljubkih, vedrih pesmic, nekaj iz življenja živalic, nekaj iz otroškega življenja. Otroci jih bodo radi brali in se jih zlahka naučili na pamet.

Fran Roš: VID NIKDARSIT je poučna zgodba o dečku, ki je samo jedel in ležal, pa spet jedel in ležal — v breme svojim staršem in kasneje tudi krojaškemu mojstru. Šel je v svet — sreče iskat. To je po njegovem pomenu: najti nespametne ljudi, ki mu bodo dali jesti, in posteljo. Seveda brez dela in brez plačila. K sreči je našel odločne, delovne ljudi. In se spametoval.

Leopold Suhodolčan: PIPA, KLOBUK IN DOBER NOS — štiri zgodbe iz življenja in dela slavnih detektivov Naočnika in Očalnika, ki sta se mladim bralcem že tako priljubila. Najprej iščeta rdeče kolo, pa ga ne moreta najti, ker ga ni. Ivu ga niso ukradli, ker ga ni imel — samo želi si ga. Potem je tu še zgodba o nepreviđni žogi, ki je ubila šipo, pa o pogrešani kapi in črnem psu. Mnogo veselja ob branju!

Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941-1945

Pri založbi Partizanska knjiga je v Knjižnici NOV in POS izšla knjiga, za katero je premalo, če rečemo, da smo jo pričakovali in želeli. Potrebnovali smo jo: kot dokument o resnici našega boja in kot pomoč v današnji vsakdanjosti — da se vedno spet zavemo vrednosti svobode. Da nas žrtve, ki so padle zanjo, okrepijo v naših prizadevanjih za čim bolj pošteno, delovno in napredno družbo, ki si odločno prizadeva za mirno sožitje med narodi.

Knjiga ima 1.157 strani, sestavljajo pa jo je osem avtorjev: Zdravko Klanjšček, dr. Tone Ferenc, Ivan Ferlež, dr. Metod Mikuž, Alenka Nedog, Jože Novak, Miroslav Stepančič in dr. Miroslav Stiplovshek. Trdno osnovo predstavlja tudi Zbornik dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni narodov Jugoslavije, ki v devetnajstih knjigah prikazuje NOB v Sloveniji. Svoj delež je dodal tudi inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani in knjige, ki izhajajo v Knjižnici NOV in POS. Vojaški zgodovinski inštitut JLA je tudi omogočil natis te obsežne, znanstveno dosledne in poljudno pisane knjige.

V uvodu piše: »Uredniški odbor želi z izidom te prve vojaške zgodovine narodnoosvobodilne vojne na Slovenskem počastiti tudi 35-letnico vstaje slovenskega naroda, v prepričanju, da je zgodovinska resnica o narodnoosvobodilni vojni 1941—1945 hkrati njen največji spomenik.«

S kratkim orisom družbenopolitičnega razvoja na Slovenskem v letih od 1918—1941 je podana osnova za razumevanje razvoja dogodkov tudi tistim, ki jih niso doživljali. Sledi opis zasedbe in razdelitve Slovenije. Nato začetek in rast vstaje: fotografski posnetki so dokumentacije, besedilo pa oživljajo skice in diagrami. Obdelane so vse oblike sodelovanja domačinov z okupatorji. Opisana sta izgnanstvo in beda taborišč — na drugi strani pa rast partizanskih enot: že samo pogled na fotografije iz tistih dni daje občutek, da poleg vere v svobodo raste tudi sposobnost za boj. Knjiga opisuje tudi zdravstvo, celo veterinarsko in intendantsko službo. Kot pomemben prispevek je obravnavano politično delo, vzgoja in izobraževanje ter kultura (Zbirka pesmi Previharimo viharje Mateja Bora je leta 1942 izšla v nakladi 5.000 izvodov!).

Tako kot še v nobeni tovrstni knjigi, ki so izšle doslej, je prikazan umik nemških čet in poslednji spopadi. Sklepno poglavje (deveto po številu) ima naslov Pomen in značaj osvobodilne vojne. Knjiga se po svoji tehnosti in celostnosti vključuje med dela, potrebna vsakomur; po svoji vzgojnosti in pričevanju o resnici našega naroda sodi v vse šole; gotovo bo postala osnova pri sestavljanju novih učebnikov, bodisi za spoznavanje narave in družbe ali za družbeno-moralno vzgojo.

NEŽA MAURER

Prosvetni delavci — mentorji, vodje!

Pri založbi Delavska enotnost je med drugimi publikacijami Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije izšel PRIROČNIK ZA ORGANIZATORJE KULTURNEGA ŽIVLJENJA; to je knjižica z napotili, kako je mogoče spodbuditi zanimanje za kulturo, predvsem v delovni organizaciji, prilagoditi pa jih je seveda mogoče tudi drugim ravnam, npr. krajevni skupnosti in šoli. Priročnik stane 15 dinarjev.

Druge izdaje Zveze kulturno-prosvetnih organizacij in Delavske enotnosti zajemajo različna umetnostna področja in vam bodo pomagale pri delu na šolah in zunaj njih.

Zbirka DRAMSKA KNJIŽNICA vključuje odrska besedila, primerna za ljubitelje gledališke umetnosti; v letošnjem letniku bodo izšle: mladinska igrice Hočete igrati z mano Marchela Acharda?, Pogospodena butica Jovana Sterije Popovića, dramatisacija Cankarjevega Hlapca Jerneja, Miloša Mikelna Zaradi inventure odprto in Komedija ljubezni Noela Cowarda. Posamezni zvezek stane 18.75 dinarja.

V reviji LUTKA izhajajo izvirne in prevedene lutkovne igrice z napotili uprizoriteljem in obilico slikovnega gradiva. Cena posamezne številke je 18.75 dinarja.

Izdaje zbirke UMETNOST IN KULTURA so namenjene delu v krožkih in različnih interesnih skupinah; pisane so razgibano, pogosto v dialogih, vključujejo pa področja literature, likovne umetnosti, glasbe, družbenega življenja, urbanizma, varstva okolja ipd. V letošnjem letniku bodo izšli tile zvezki: Cankar — V areni življenja sem stal (montaža odlomkov), Za 8. marec (gradivo za proslave), Prežihov Voranc, Pogovor o kulturi, Naš plemo-baletni trenutek. Vsi naslovi so delovni in bodo po potrebi zamenjani. Posamezni zvezek stane 12.50 dinarja.

Glasbenikom je namenjena revija NAŠI ZBORI, ki ima v letniku 6 števk; št. 1—2 je v celoti posvečena uglasbitvam Cankarjevih besedil. Zborovodje lahko izbirajo gradivo za spored svojih zborov iz Notnih map, ki imajo tudi 6 števk letno. Posamezna številka Naših zborov stane 18.75 dinarja, posamezna Notna mapa pa 15 dinarjev.

V zbirki IZBRANA DELA SLOVENSkih SKLADATELJEV bodo izšle tudi izbrane zborovske skladbe Liparja, Ravnika in Mirka.

Poleg naštetih izdaj je mogoče pri Delavski enotnosti dobiti besedila in notno gradivo naštetih zbirk in revij, ki še niso razprodani. Našete publikacije pa lahko naročite pri Časopisno-založniškem podjetju Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, p.p. 313-VI.

Nove strokovne knjige

1. Dr. Krsto Kilibarda: Škola kao činilac formiranja socijalističke samoupravne svesti. Beograd, Prosvetni pregled 1976. Čika Ljubina 18—20, Beograd.
2. Dr. Barica Marentič-Požarnik: Dejavniki uspešnega učenja. Ljubljana, Filozofska fakulteta 1976. Ljubljana, Aškerčeva 12.
3. Srečko Vilhar: Slovensko učiteljsiše v Kopru 1875—1909. Koper, Založba Lipa 1976. Koper, Muzejski trg 7.
4. Alenka Gerlovič: Likovni pouk otrok. Ljubljana, Mladinska knjiga 1976. Ljubljana, Titova 3.

Lermontov:

Izbrano delo

Čeprav smo se z deli Puškina in Lermontova v povojnem času srečevali v različnih natisih in izborih, ne bo odveč, če opozorimo na novo izšlo Izbrano delo Lermontova v prevodu in izboru Mileta Klopčiča. Upoštevane so zlasti pesmi zrelih let, čeprav ne manjka nekaterih pomembnih mladostnih pesmi. V Izbranem delu najdemo epa Demon: Mciri in roman Junak našega časa. Tak izbor v resnici zasluži naziv Izbranega dela, čeprav bi si želeli tudi dramsko besedilo Maškarade. Uvodoma je objavljena obsežna študija o pesniku in njegovem delu, ob koncu pa so potrebne opombe in navedbe doslej izdanih slovenskih publikacij. Druga izdaja Izbranega dela je bilo potrebno založniško dejanje. Za lepo opremo je poskrbela Nadja Furlan.

Vzgoja in izobraževanje

Uvodnik 3. številke revije Vzgoja in izobraževanje prinaša prispevek Borisa Lipužiča, direktorja zavoda SR Slovenije za šolstvo, ki pod naslovom Reforma vzgoje in izobraževanja (Nekateri družbeno idejni vidiki preobrazbe vzgojnoizobraževalnega sistema in problemi njene ga uresničevanja) govori o tej aktualni temi. Avtor razpravlja o bistvenih vsebinskih spremembah v vzgojnoizobraževalnem procesu, klasiškem lestvici in nomenklaturi poklicev skupnih temeljih vzgojnoizobraževalnega sistema v SFRJ, vloži »prve faze« usmerjenega izobraževanja ter o aktualnih vprašanjih raziskovalnega dela na vzgojnoizobraževalnem področju.

Reforma osnovnega izobraževanja ob delu je prispevek Jožeta Valentinčiča. Avtor govori o razlogih za reformo, novi organizacijski ter metodični zasnovi ter prikazuje, kaj vse je treba storiti za uresničevanje reforme.

Rajko Korbar je napisal dva prispevka, in sicer: Uvajanje proizvodno-tehničnega pouka v prvi fazi usmerjenega izobraževanja — pedagoška smer ter Politehnična vzgoja v NDR.

Avtorica zanimivega in obširnega prispevka Samoupravljanje s temelji marksizma (Mnenje učencev o predmetu) je Renata Mejakova. V študijski analizi razpravlja o smotrih in izhodiščih preučevanja, splošnih podatkih

o anketiranih učencih, prikazuje rezultate anket ter daje dragocene sklepne ugotovitve.

Jože Zupančič govori o Nekaterih vidikih ocenjevanja pri predmetu samoupravljanje s temelji marksizma. Razpravlja o vplivu tega predmetnega področja na učitelje, starše in učence ter o nekaterih oblikah preverjanja znanja in ocenjevanja.

Metodična izhodišča za pouk tujih jezikov od 1. do 4. razreda osnovnih šol obravnava Marjana Kordaš.

V rubriki Izobraževalna tehnologija je objavljen prispevek Marjana Polanca Televizijski sprejemnik v šoli — izbira in namestitve.

Alenka Kozinc daje informacijo o delu komisije za proslavljanje stoletnice rojstva Ivana Cankarja v šolstvu, Milena Malovrh pa nas seznanja z andragoškim usposabljanjem učiteljev.

O lastnostih učiteljev, kot jih vrednotijo študenti pedagoške akademije, piše Cveta Razdevšek-Pučko. Darko Opara govori o poskusih opredelitve specialne pedagogike — defektologije kot teorije in prakse, Drago Novak pa razpravlja o reformnih prizadevanjih v šolstvu na Norveškem.

Tudi tokrat ima revija bogate informacije in druge zanimive prispevke, zato jo priporočamo.

DRAGO NOVAK

Naš zbornik

Temeljno vprašanje, ki ga avtorji obravnavajo v 3. številki glasila Zveze društev za pomoč duševno prizadetim osebam, je uporaba prostega časa mentalno prizadetih otrok in mladostnikov. Uporaba prostega časa duševno prizadetih se sicer bistveno ne razlikuje od uporabe prostega časa neprizadetih, le da ga preživljajo prizadeti drugače. Največkrat potrebujejo tudi pri tem posebno pomoč. Izkušnje so pokazale, kako pomembna je pravilna uporaba prostega časa v celotni rehabilitaciji, duševno prizadetih in kako neraziskano je še to področje, ne samo pri nas, temveč tudi v tujini. Zato ga je treba poglobljeno preučevati. Prav na to pa opozarjajo avtorji v svojih prispevkih (M. Mencej, Š. Cvitan in C. Žerdin).

Izredno bogata je rubrika s prispevki, v katerih pišejo starši o svojih težavah, uspehih in neuspehih pri vzgoji prizadetih otrok in mladostnikov. Njihovi predlogi izvirajo iz vsakdanjih težav, zato so toliko bolj dragoceni.

V že ustaljeni rubriki Privajanje in usposabljanje otrok doma svetujejo iz svoje bogate prakse specialni pedagogi staršem, kako pomagati prizadetemu otroku pri razvijanju njegovih omejenih sposobnosti. Na tem področju orjejo ledino naši strokovnjaki: F. Flerin, M. Štukl-Kurilo, Irena Fister, A. Kotar, A. Koželj.

Posebno pohvalo zasluži ta edinstvena tovrstna revija pri nas tudi zato, ker se je uredništvo odločilo objavljati iz naše lepe književnosti upodobitve usod duševno prizadetih, in to na različnih stopnjah našega družbenega razvoja. V reviji najdemo odlomke iz literarnih del Ilke Vaštetove, Prežihovega Voranca, Cirila Kosmača, Karla Grabeljška in drugih. Serija upodobitvenih likov prikazuje, kako je družba v različnih obdobjih sprejemala to mladino in kako počasi se osveta. Razveseljiv je prikaz pobude konference za družbeno aktivnost žensk pri SZDL Ljubljana, ko se je večina zaposlenih žensk v OZD odrekla običajnim darilom za letošnji 8. marec v korist varstva, usposabljanja in zaposlovanja duševno prizadetih v Ljubljani in poklonila več kot 360.000 din.

Škoda, da niso vsebinsko bogatejše rubrike iz razgibane dejavnosti občinskih in medobčinskih društev (35) in mreže posebnih ustanov, kjer obravnavajo duševno prizadeto mladino. Razveseljiva je letošnja naklada revije (5000 izvodov). Med naročniki pa bi morale biti tudi vse predšolske ustanove in osnovne šole, saj se vzgojitelji in učitelji teh vzgojnoizobraževalnih zavodov pri svojem delu vsak dan srečujejo z otroki in mladino najrazličnejših deviacij.

M. M.

aero

TOVARNA AERO CELJE

BRZOJAV: AERO CELJE, TELEFONI: 30-11, 30-12, 30-28
 TELEPRINTER: 335-11, POŠTNI PREDAL: 52, ŽIRO RAČUN:
 NB PODR. CELJE 507-1-9

PRIPOROČA IZ SVOJEGA PROIZVODNEGA PROGRAMA:

- karbon papir
- indigo papir
- pisalne trakove
- proizvode za razmnoževanje
- reprodukcijski material za grafično industrijo
- akvarelne šolske barvice
- tempera barve
- umetniške oljnate barve
- jasnit papir
- selotejp
- samolepilne trakove
- samolepilne etikete
- papir za zavijanje daril
- črnilo za nalivna peresa
- univerzalno lepilo IKS
- osvežilne robčke

aero

TRGOVSKO PROIZVODNO PODJETJE
 Ljubljana, Titova cesta 38, telefon 315-197, 320-394,
 telex: yu flora 31296

VELEPRODAJA:

Ljubljana, Cigaletova 13, telefon 313-382

TRGOVINE:

1. ORHIDEJA, pasaža Nebotičnika, telefon 20-897
2. CVETLICA, Titova c. 3, telefon 22-337
3. TELEFLORA, Wolfova 10, telefon 22-513
4. SANOFLORA, Tugomerjeva 2, telefon 55-940
5. VIJOLICA, Rozmanova 6, telefon 323-236
6. IRIS, Trg mlad. del. brigad, telefon 25-458
7. ZVONČEK, Lundrovo nabrežje, telefon 322-396
8. CIKLAMA, Titova 38, telefon 315-197
9. SPOMINČICA, Zaloška c. 4, telefon 311-522
10. MIRTA, v kliničnem centru, Zaloška 7, telefon 314-266
11. ROŽMARIN, Rojčeva 22, telefon 41-871
12. KAMELIJA, v blagovni hiši Metalke
13. VESNA, Celovška 401, telefon 51-107
14. ROŽA, Nazorjeva 3, telefon 23-194
15. JASMIN, Logatec, Stara cesta 3, telefon 74-477

VRTNARIJA SOSTRO:

proizvodnja rezanega cvetja in lončnic, telefon 49-043
 služba za varstvo rastlin, telefon 49-043
 enota za dekoriranje zunanjih in notranjih prostorov, telefon 49-043

nudijo cenjenim potrošnikom kvalitetno in priznano cvetje, cvetoče in zelene sobne in vrtno rastline, okrasno parkovno in vrtno drevje, grmičevje, semena in gomolje, vrtnarska orodja, zaščitna sredstva, gnojila, strokovno pripravljeno zemljo. Ob nakupu so na voljo vsa strokovna navodila. — Po želji izdelujemo vse aranžmaje za hotelske dvorane, ustanove in poslovne prostore.

Vaše najdražje boste razveselili s cvetličnim poklonom, v domovini ga posreduje naša poslovalnica TELEFLORA, po najugodnejših cenah.

OBIŠČITE NAS, ZADOVOLJNI BOSTE — ZA ZAUPANJE SE VAM ZAHVALJUJEMO.

založba
 mladinska
 knjiga

vam v inozemskih oddelkih svojih knjigaren poleg ostale literature nudi:
obsežen izbor učbenikov za učenje tujih jezikov

Izbor je prilagojen vašim potrebam oziroma učnim programom od najnižje pa vse do univerzitetne stopnje učenja tujih jezikov.

Istočasno sprejemamo naročila po vaših željah za vsakovrstno inozemsko literaturo, vključno revije.

novoles
 lesni kombinat

novo mesto

n. sol. o.

68351 straža

nudi iz proizvodnega programa za šole v novogradnji, rekonstrukciji in adaptaciji naslednje izdelke:

- pisarniško opremo serijskega tipa
- opremo za kabinete in prostore vodilnih kadrov
- proizvode iz akrilnih mas - pleksi stekla
- svetlobne kupole in trakove
- razne vrste žaganega in vezanega lesa.

O teh artiklih dajemo vsa potrebna pojasnila na gornjem naslovu pa tudi po telefonu 068-84529.

HP KOLINSKA

vam predstavlja

gastroprogram

PREHRAMBENI PROIZVODI ZA VELIKE KUHINJE

Knorr juhe

Knorr krompirjevi izdelki

Thomy majoneza in gorčica

Evo začimbne mešanice

Vitam rastlinski protein

Royal pudingi

Napitki

Specializirani program za družbeno prehrano, šole, vzgojno varstvene zavode, bolnice in gostinstvo.

Informacije: HP Kolinska, Šmartinska 50, Ljubljana, tel.: 316-244

KOVINOTEHNA

EXPORT – IMPORT

»KOVINOTEHNA« export-import CELJE, Mariborska 7

vam nudi v okviru TOZD VELPRODAJA in TOZD TRGOVINE:

- orodje in opremo delavnic za tehnični pouk – risalne deske, ročno, rezilno in merilno orodje, razne obdelovalne stroje, brusni material, varilno tehniko;
- kompletne centralne kurjave, vodne instalacije, sanitarne garniture, obložne ploščice, lepila;
- kompletan gradbeni material – cement, opeko, termoizolacijski material, stavbno pohištvo, les, betonsko železo, varjene mreže;
- materiale barvastih kovin, jekla, rje proste pločevine, profilov in cevi;
- NAVEDENE MATERIALE LAHKO NABAVITE NA VELIKO IZ SKLADIŠČA V CELJU, TER NA MALO V 12 PRODAJALNAH V VEČJIH SREDIŠČIH SLOVENIJE.

V okviru TOZD INŽENIRING v Celju vam nudimo:

- projektiranje, izvajanje in nadzor klimatsko-ogrevalnih naprav;
- izdelavo elektro in drugih projektov.

VSI SO ENAKI !?

Naš odgovor so
NARTA ŠAMPONI

KOPRIVNI ŠAMPON

z ekstraktom koprive za tanke in redke lase.

ALPIN ŠAMPON

z ekstraktom alpskih zelišč za vse vrste las.

GOLDING ŠAMPON

z ekstraktom hmelja za mastne lase.

KAMILIČNI ŠAMPON

z ekstraktom kamilice za občutljivo lasišče.

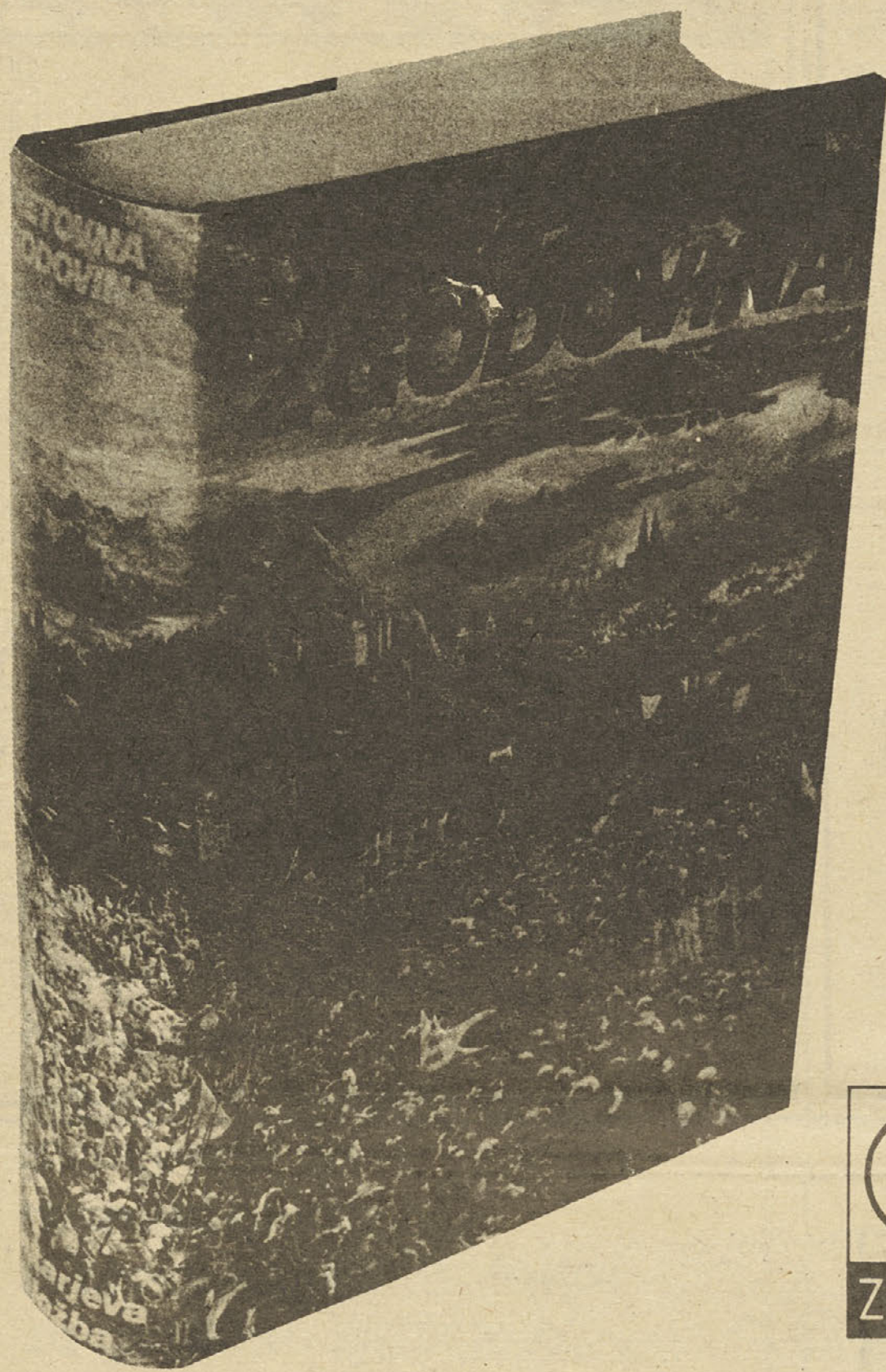
BREZOV ŠAMPON

z ekstraktom breze za vse vrste las.

ILIRIJA-VEDROG
Kozmetika NARTA

SODOBNA ZAKLADNICA ZNANJA O PRETEKLOSTI SVETA

SVETOVNA ZGODOVINA

730 STRANI
OKROG 430 BARVNIH IN ČRNO-BELIH
SLIK
100 BARVNIH ZEMLJEVIDOV
75 ČASOVNIH PREGLEDNIC
IN GRAFIKONOV
LEKSIKONSKI FORMAT 24,5 x 16 cm

PRIHRANITE 100 DIN!

Cena do izida jeseni '76
480 din
Po izidu 580 din

Možnost plačila v štirih obrokih po 120 din

Subskripcijska cena mora biti vplačana
pred izidom knjige

Naročila sprejemajo

- vse knjigarne
- zastopniki Cankarjeve založbe
- Cankarjeva založba, Ljubljana

V sodelovanju
z založbo **HERDER**
(Ploetz), ZRN
in založbo **NAPRIJED**,
Zagreb

IZVIRNA SPOJITEV BESEDNEGA IN SLIKOVNEGA GRADIVA

Temeljno ogrodje dela predstavlja slikovno gradivo, ki spremlja besedilo in nazorno pojasnjuje osnovna vprašanja zgodovinske daljnje in bližnje preteklosti:

- prazgodovino od učlovečitve človeka do nastanka visokih civilizacij,
- razvoj visokih kultur na Bližnjem Orientu,
- egiptovsko, staroindijsko in starokitajsko civilizacijo ter stare civilizacije indijanskih ljudstev,

- zgodovino Evrope in Sredozemlja,
- severnoevropska barbarska ljudstva,
- srednji vek v Evropi, Indiji in na Kitajskem,
- nastanek modernega sveta,
- meščansko dobo,
- svet v času obeh svetovnih vojn in čas med njima,
- dogajanja po drugi svetovni vojni

ZGODOVINA VSEGA ČLOVEŠTVA STRNJENA V ENI KNJIGI

NAROČILNICA

PROSVETNI DELAVEC — SEPTEMBER 1976

Prilimek in ime _____

Naslov _____
ulica kraj poštna številka

Zaposten pri _____

Naslov del. organizacije _____
ulica kraj poštna številka

Rojen _____ Reg. štev. os. lzk. _____ kdo jo je izdal _____

Poklic _____

Nepreklicno naročam knjigo 000660 SVETOVNA ZGODOVINA, umetno usnje 480 din

Plačal bom — v enkratnem znesku 480 din
— v štirih zaporednih mesečnih obrokih (4 x 120 din)

Knjigo mi pošljite — na dom
— v službo

Prosimo označite pogoje, ki vam najbolj ustrezajo
Znesek bom poravnal po prejemu računa in položnic

Datum: _____ Podpis: _____

Izrežite in čimprej pošljite na naslov: CANKARJEVA ZALOŽBA, Kopitarjeva 2, 61000 Ljubljana

Vsebinsko, likovno in tehnično je ta knjiga novost in sodi med najuspešnejše dosežke sodobne svetovne leksikografije

Register pojmov, imen in dogodkov daje knjigi enciklopedičen značaj

DARILO ZA VSE NAROČNIKE

Pozlačen faksimile izredno redkega zlatnika Aleksandra Velikega (original hrani Narodni muzej v Ljubljani) v premeru 19 mm

Odlitek zlatnika bo prejel vsak naročnik SVETOVNE ZGODOVINE, če bo vplačal vsaj dva obroka (tj. 240 din) v roku dveh mesecev po naročilu

Ta ugodnost velja le, dokler naklada odlitka ne bo izčrpana.

nudi:

brest cerknica

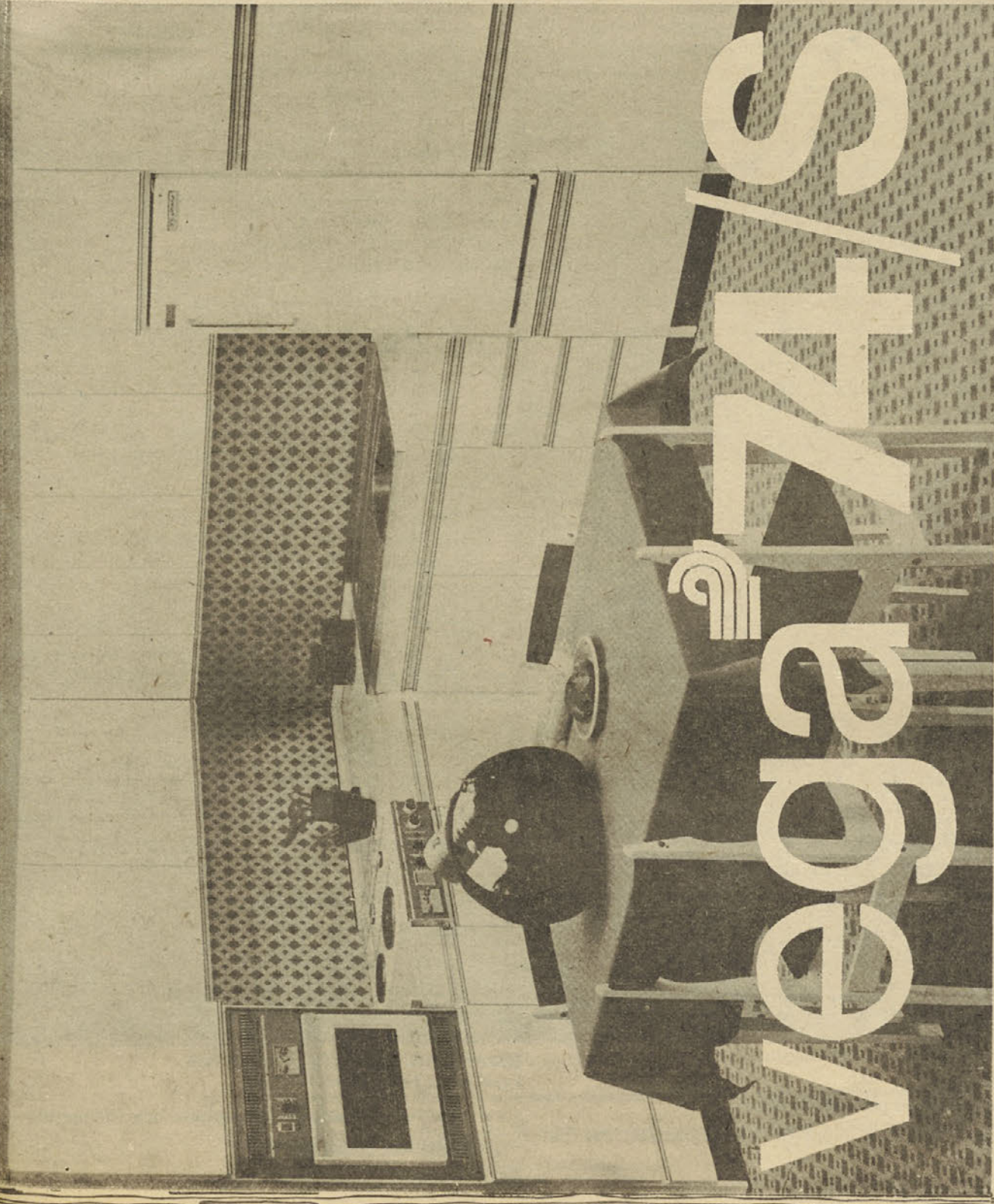
industrija pohištva jugoslavija
telefon 061-791 200 telex 31167

salon pohišt-

tva Cerknica

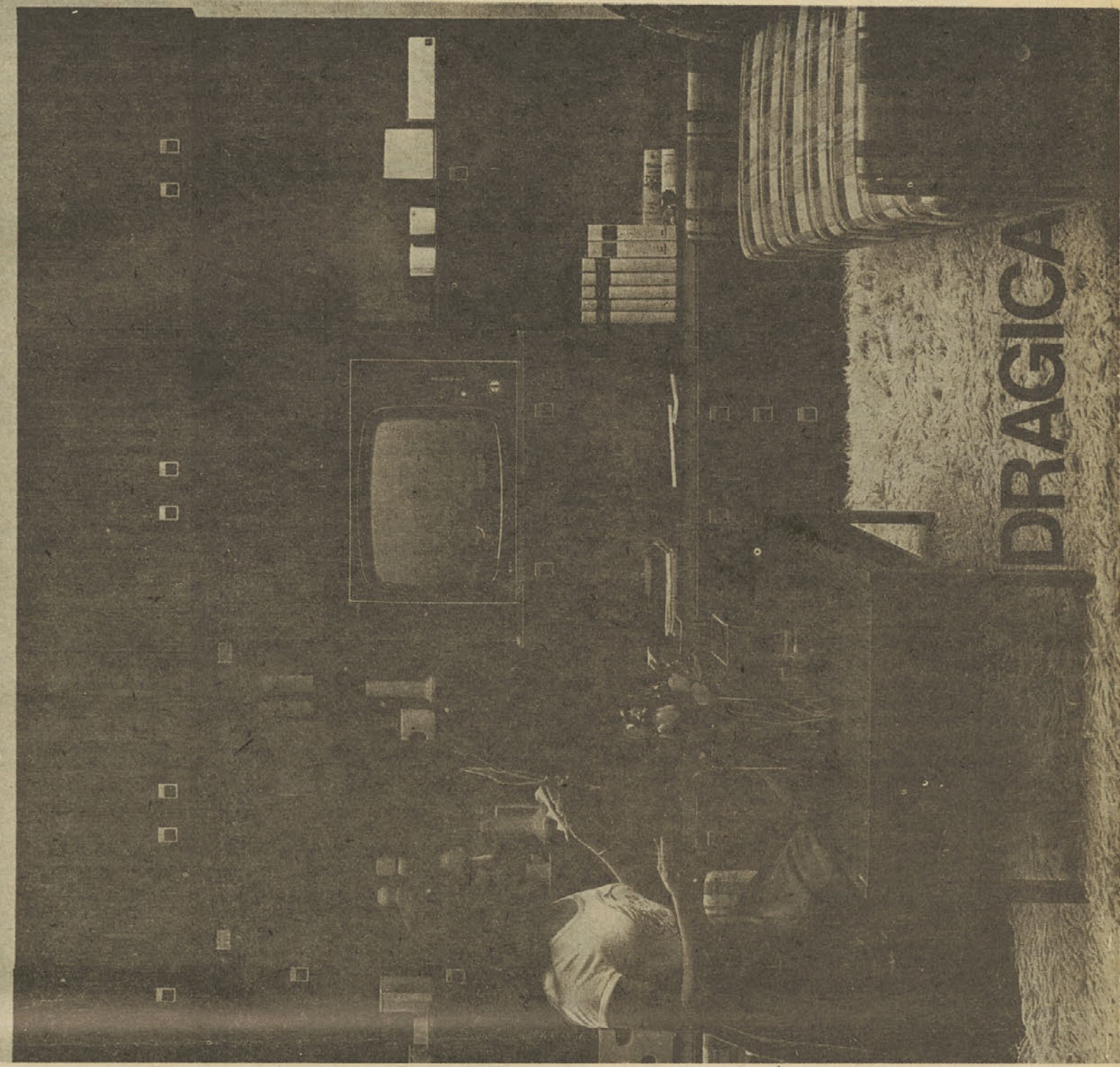
**kuhinje,
mize in stole,
omare in poste-**

**lje,
spalnice**

vega 74/S

LIVING

DRAGICA

Solidarnostna akcija Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije

Majski potres v mejnih območjih SR Slovenije in junijske poplave v južni Srbiji so povzročili materialno škodo, porušenih pa je bilo tudi veliko objektov, posebno v ekonomsko nerazvitih občinah, v Tolminu in Lebanih. Porušenih ali zelo poškodovanih je veliko gospodarskih, stanovanjskih in družbenih objektov. Po prvih ocenah znaša škoda v Tolminu približno 100 milijonov din, v Lebanih pa 1860 milijonov.

Delavci in delovni ljudje, delovne organizacije in družbenopolitične skupnosti vseh naših republik in pokrajin so že na razne načine izrazili solidarnost in pomagali prizadetim krajem. Razumljivo je, da so solidarnostna sredstva, posojila in pomoč namenjena predvsem odpravljanju škode na gospodarskih in stanovanjskih objektih ter bolnišnicah in šolah, saj brez teh ni mogoče organizirati življenja in dela na teh območjih. Toliko bolj, ker gre za ekonomsko nerazvite kraje.

Elementarne nesreče so povzročile veliko škodo tudi na kulturnih objektih v teh občinah. V Tolminu je bila uničena knjižnica in čitalnica, ki je bila zgrajena leta 1862 in je opravila v preteklosti pomembno kulturno in narodno poslanstvo. Bila je edina stavba, v kateri so organizirali kulturno življenje v tej občini. Pomagala je tudi sosednjemu slovenskemu prebivalstvu, ki živi še danes zunaj meja svoje domovine. Tako poslanstvo bi morala knjižnica še bolj uresničevati v prihodnosti.

V Lebanih so uničeni vsi objekti, v katerih je potekalo kulturno življenje.

V novih, oteženih razmerah ni mogoče pričakovati, da bi bili objekti za kulturo kmalu urejeni. Glede na to so v nekaterih osnovnih in občinskih organizacijah našega sindikata predlagali solidarnostno akcijo. Zato, ker je akcija v resnici potrebna pa tudi idejnopolično pomembna, je zvezni odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije na seji dne 6. junija 1976 sklenil, da bo pri svojem članstvu in organizacijah ter pri samoupravnih interesnih skupnostih za kulturo vodil sindikalno akcijo solidarnosti, ki bo pripomogla k izgradnji knjižnice v Tolminu in doma kulture v Lebanih. Akcijo so podprle vse republiške in pokrajinske organizacije našega sindikata.

Prvi prispevek k tej akciji je dal zvezni odbor po zaključnem računu za leto 1975, in sicer 600.000 din.

Zvezni odbor poziva vse delavce — člane sindikata na področju kulture, znanosti, zdravstva, uprave in sodstva, socialnega zavarovanja in socialnega varstva, bank, zavarovalnic in druge finančne organizacije pa tudi občane v JLA, naj se množično in solidarno vključijo v to akcijo.

Pozivamo vse osnovne organizacije sindikata, občinske in medobčinske odbore in ustrezne organe pri svetih Zveze sindikatov Jugoslavije za področja družbenih dejavnosti, naj organizirano začno akcijo.

Posebej pozivamo vse občinske, pokrajinske in republiške kulturne skupnosti, naj prispevajo k tej akciji.

Prepričani smo, da bo naše članstvo in organizacije tako kot vedno doslej v podobnih situacijah množično sodelovalo v akciji.

Akcija traja od 15. septembra do 15. novembra. Ima tri oblike solidarnostne pomoči:

- prostovoljni solidarnostni prispevek vsakega člana sindikata v enkratnem znesku 20 din;
- izločitev dela članarine, ki ostane osnovnim organizacijam, občinskim in medobčinskim odborom;
- prostovoljni prispevek občinskih in republiških kulturnih skupnosti.

Glede na pomen akcije je pri zveznem odboru ustanovljen koordinacijski odbor, ki organizira in spremlja celotno akcijo. Podobni odbori so ustanovljeni pri republiških in pokrajinskih odborih našega sindikata. Priporočamo, naj osnovne organizacije sindikata in občinski odbori zadolžijo posameznike ali skupine članov izvršnih odborov, ki bodo vodili to akcijo.

Zbrane prispevke članstva, organizacij in kulturnih skupnosti pošljite najkasneje do 1. decembra leta 1976 na tekoči račun zveznega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti, št.: 60806-655-133 Beograd, Trg Marxa in Engelsa 5 z oznako »Sredstva solidarnosti SRDD Tolminu in Lebanu«.

Koordinacijski odbor bo razdelil zbrani denar enakomerno za oba omenjena objekta.

Prepričani smo, da bodo naši člani, organizacije in samoupravne interesne skupnosti sprejeli predlagano akcijo.

ZVEZNI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI JUGOSLAVIJE

OSNOVNA ŠOLA »BRAČIČEVA BRIGADA« FRAM

razpisuje za nedoločen čas prosta delovna mesta:

- učitelja matematike in fizike — PRU ali P
- učitelja nemškega jezika z nepolnim delovnim časom — (15 ur) PRU ali P
- učitelja tehničnega pouka z nepolnim delovnim časom (12 ur) PRU ali P
- učitelja telesne vzgoje z nepolnim delovnim časom (14 ur)

Učitelj za matematiko in fiziko bo imel na voljo družinsko stanovanje.

Ugodne avtobusne zveze z Mariborom.

Kandidati naj vložijo prijave, kolkovane z 2,00 din, in priložijo dokazila o strokovnosti.

Rok prijave je 15 dni po objavi razpisa.

Komisija za kadrovske zadeve GLASBENE ŠOLE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK, Emonska 20

razpisuje za šolsko leto 1976/77 delovna mesta:

- profesorja violine
- profesorja klavirja
- profesorja klarineta
- profesorja blokflavte in flavte
- profesorja trobente
- profesorja violončela
- profesorja nauka o glasbi
- profesorja kontrabasa

Ta delovna mesta so razpisana za določen čas, s polovičnim delovnim časom.

- 2 učiteljev kitare — za določen čas, s polnim ali polovičnim delovnim časom.

PODRUŽNICA GLASBENE ŠOLE VIČ-RUDNIK DOBROVA

- profesorja klavirja — za določen čas

PODRUŽNICA GLASBENE ŠOLE VIČ-RUDNIK VELIKE LAŠČE

- profesorja harmonike — za določen čas

POKLICNA GOSTINSKA ŠOLA RADENCI

razpisuje delovno mesto:

- učitelja za predmet pripravljanje jedi — STU

Delo je za določen čas (za eno leto).

KMETIJSKI ŠOLSKI CENTER RAKIČAN PRI MURSKI SOBOTI

razpisuje za nedoločen čas delovno mesto

- vzgojitelja
- Pogoj: višja šolska izobrazba — domska vzgoja.

Stanovanja ni.

Rok za prijave poteče 15 dni po objavi razpisa.

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja SKUPŠČINE OBČINE SLOVENSKA BISTRICA

razpisuje delovno mesto:

- ravnatelja osnovne šole Spodnja Polskava

Pogoj: za ravnatelja šole je lahko imenovan, kdor izpolnjuje tele pogoje:

1. da ima visoko ali višjo izobrazbo pedagoške smeri, opravljen strokovni izpit in najmanj 5 let pedagoške prakse
2. da ima moralnopolitične vrline in je dejaven družbenopolitični delavec.

Na razpisano delovno mesto se lahko prijavi tudi kandidati, ki izpolnjujejo pogoje pod tč. 2. in imajo srednjo strokovno izobrazbo pedagoške smeri ter najmanj 10 let delovnih izkušenj. Zavezati pa se morajo, da si bodo v 2 letih pridobili višjo strokovno izobrazbo pedagoške smeri.

Kandidati naj pošljejo vloge z življenjepisom, navedbo podatkov o dosedanem delu in dokazila o strokovni izobrazbi komisiji za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja skupščine občine Slovenska Bistrica v 15 dneh po objavi razpisa.

TEHNIŠKA KEMIJSKA ŠOLA RUŠE

ponovno razpisuje za šolsko leto 1976/77 prosta delovna mesta:

šola:

- za nedoločen čas:
- profesorja telesne vzgoje — za dekleta, pogoj: visoka šola za telesno vzgojo
- profesorja matematike in fizike, pogoj: visoka šola
- učitelja za predmet: stroji in operacije v kemijski industriji in strojni elementi, pogoj: dipl. ing. strojništva

dom:

- za nedoločen čas:
- vzgojitelja, pogoj: višja izobrazba
- za določen čas (od 1. 9. 1976 do 30. 4. 1977):
- vzgojitelja, pogoj: višja izobrazba

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu pri VZGOJNOVARSTVENEM ZAVODU POSTOJNA

razpisuje prosta delovna mesta:

- 10 vzgojiteljic
- 3 medicinskih sester pediatrične smeri

Pismene prijave sprejema tajništvo VVZ Postojna, Pot na Kremenco 4.

Rok prijave je 15 dni po objavi.

Srečanje učiteljev v Ljubljani

Letošnjega 29. maja je bilo v Ljubljani srečanje goriških učiteljev, ki so maturirali v Gorici na slovenskem učiteljskem letu 1915, med 1. svetovno vojno. Pridružili so se jim tudi nekoliko starejši in nekaj mlajši učiteljski veterani. Srečanja se je udeležilo 21 učiteljev in učiteljic iz Trsta, Sežane, Gorice in Maribora. Na srečanju so izglasovali protestno resolucijo proti preštevanju Slovencev na Koroškem in se zavzeli za dosledno izvajanje 7. člena državne pogodbe ter spoštovanja slovenske narodnosti na Koroškem. (Besedilo: Stanko Skočir)

Delovna skupnost OSNOVNE ŠOLE CIRKOVCE

razpisuje za nedoločen čas prosta delovna mesta:

- učitelja zgodovine in zemljepisa ter družbeno-moralne vzgoje, PRU, polni delovni čas;
- učitelja glasbene vzgoje in tehničnega pouka, PRU, dopolnjevanje, skupaj polni delovni čas;
- učitelja telesne vzgoje, PRU, polovična obveznost.

Rok za prijave: 15 dni po objavi razpisa.

Prijave pošljite na naslov: Delovna skupnost osnovne šole Cirkovce, 62326 Cirkovce.

Odbor za medsebojna razmerja OSNOVNE ŠOLE GORNJI LOGATEC

razpisuje prosti delovni mesti:

- dveh učiteljev matematike in fizike, za nedoločen čas, PRU, P, PA

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z življenjepisom in dokazila o izobrazbi tajništvo šole v 15 dneh po objavi razpisa.

O izbiri bodo pismeno obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

OSNOVNA ŠOLA IVAN BABIČ-JAGER MAREZIGE

razpisuje naknadno za šolsko leto 1976/77 delovni mesti:

- učitelja biologije, kemije in gospodinjstva — za določen čas od 4. 10. 1976 do 4. 6. 1977 — polna učna obveznost
- učitelja telesne vzgoje — 10 ur učne obveznosti tedensko — za nedoločen čas

Pogoj: PRU.

Samsko stanovanje za določen čas, ugodne avtobusne zveze s Koprom.

Komisija za kadre OSNOVNE ŠOLE ANTON AŠKERC RIMSKE TOPLICE

razpisuje prosta delovna mesta:

- učitelja glasbenega pouka ali učitelja glasbenega in likovnega pouka na centralni šoli.

Sprejmemo tudi učitelja ali absolventa, ki ima veselje do glasbe.

Stanovanje po dogovoru.

- učitelja telesne vzgoje žensk — PRU ali P.

Sprejmemo tudi absolventko.

Stanovanje po dogovoru.

- učitelja za pouk višje stopnje na podružnični šoli Henina — U ali PRU.

Sprejmemo tudi absolventa (študenta) PA.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu pri ŠOLSKEM CENTRU ZA BLAGOVNI PROMET V MURSKI SOBOTI

razpisuje delovni mesti:

- učitelja blagovnanstva — tekstilni tehnolog, P
- učitelja ali učiteljice telesne vzgoje, P (končana VŠTK)

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD PIRAN

ponovno razpisuje za nedoločen čas prosto delovno mesto:

- vzgojiteljice — VZG

Samsko stanovanje.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

DIJAŠKI DOM MAJDE VRHOVNIK Ljubljana, Tabor 12

razpisuje za nedoločen čas prosto delovno mesto:

- vzgojiteljice, visoka izobrazba

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.